

D İ S K
DERGİSİ
E Y L Ü L
1 9 9 2

DISK

TÜRKİYE DEVRİMCİ İŞÇİ SENDİKALARI KONFEDERASYONU

Artık "zorunlu ara" olmasın

DİSK, kapısına vurulmak istenen kilidi haklı olmanın gücüyle kırdı. Belki kayıplar verdi ama kazandı. DİSK ile fabrikaların, alanların arasına çekilen duvar yıkıldı. O duvarın pek bir işlevi yoktu zaten. DİSK kadrolarıyla işçi sınıfı içiçeydi çünkü, hep duvarın aynı yanındaydı.

Şimdi DİSK yeniden yola koyuluyor. Bu yolda, ödün verilmez ilkeler var ama mutlak doğrular yok, en azından şimdilik yok. Doğrular ve yanlışlar, DİSK'in yeni bir sendikacılık anlayışıyla kucakladığı örgütlenme sürecinde ortaya çıkacak, birbirinden ayrılacak.

Aylık DİSK Dergisi de, doğruların-yanlışların tartışıldığı, her türlü düşünceye açık, demokratik bir zemin olacak. Dünya genelinde yaşanan sürecin getirdikleri-götürdükleri, sendikacılığın bu süreçteki konumu, çalışma yaşamının Türkiye'ye özgü sorunları, yasal düzenlemeler, örgütlenme perspektifleri, ekonomik ilişkiler, toplumsal değişimin boyutları bu derginin sayfalarında tartışılacak.

DİSK Dergisi, DİSK'in yayın projelerinden yalnızca biri. Toplumun her kesimine ama öncelikle işçi sınıfına doğrudan ulaşacak ve yine özellikle işçi sınıfının sesi olacak çok sayıda proje üzerindeki çalışmalar sürüyor. Çünkü "medya demokrasisi" olarak adlandırılan süreç, demokrasinin özünü bağdaşacak biçimde işlemiyor ne yazık ki. Kitlel iletişim kanalları neredeyse bütünüyle sermaye çevrelerinin güdümüne girmiş durumda. DİSK de bu koşullarda kendi kanallarını oluşturmaya çalışıyor.

Söylemeye gerek var mı: DİSK Dergisi'ne ve gerçekleştirilecek diğer projelere katkıda bulunmak, DİSK'in yarınlara inanan herkes için bir sorumluluk.

Hem daha güzel günleri umutla bekleyen kitlelere karşı hem de DİSK'i DİSK yapanlara, 1967'den bugüne mücadeleye katkıda bulunanlara, yitirdiklerimize, Baştürk'lere, Türkler'lere, Kuas'lara, nicelerine karşı bir sorumluluk.

Bu sorumluluğun bilinciyle, hep birlikte daha güzel dergiler hazırlamak umuduyla...

Ve DİSK Dergisi'nin, yayınına 12 yıl değil bir ay bile "zorunlu ara" vermeyeceği, susturulamayacağı yarınlara yürümek umuduyla...

İÇİNDEKİLER

Bir Güzel İnsan'ı DİSK Genel Başkanı Abdullah Baştürk'ü yitirdik	1
16 Temmuz'dan Ören'e	2
Ören Toplantısı Sonuç Bildirgesi	10
Kemal Nebioğlu, 3. İktisat Kongresi'nde konuştu	14
Söyleşi / OLEYİS Genel Başkanı Mukbil Zırtıloğlu	16
Söyleşi / ASK Genel Sekreteri Gabaglio	18
İş güvencesi üzerine / Av. Ergin Türsoy	21
Bir büyük miras: 15-16 Haziran / Fahri Aral	24
Toplu sözleşmelerde çağdaş talepler / Güventürk Görgülü	28
Eşim Kemal Türkler / Sabahat Türkler	34
Haberler	37
DİSK'te ve üye sendikalarda görev dağılımı	40
ASK'ın ayrımcılığa karşı 1 Mayıs bildirisi	48

Arka kapak: DİSK, Şili'de yönetime el koyan faşist darbecilere, General Pinochet ve adamlarına karşı, Şili halkıyla dayanışma kampanyası açmış, bu afiş de o dönemde hazırlanmıştı. Birkaç yıl sonra, Türkiye de Şili'nin akıbetine uğrayacak, uluslararası kuruluşlar DİSK'le dayanışma kampanyaları başlatacaklardı.

Bir güzel insan'ı, DİSK Genel Başkanı Abdullah Baştürk'ü yitirdik

DİSK'in İkinci Genel Başkanı, Genel-İş Genel Başkanı, Uluslararası Kamu İşçileri Federasyonu PSI Yönetim Kurulu Onur Üyesi, Avrupa Sendikalar Konfederasyonu ASK Yönetim Kurulu Üyesi, üç dönem milletvekili Abdullah Baştürk'ü 21 Aralık 1991 günü yitirdik.

Bilge bir işçi önderi, azimli, cesur bir dava adamı kimliği, derin kavrayış gücü, gelecek inancı ile örülmüş mert insan kişiliği ve dostluğuyla hepimizi esinlendiren ve onurlandıran Abdullah Baştürk yaşamını işçi sınıfına, demokrasi, özgürlük, eşitlik mücadelesine adanmıştı.

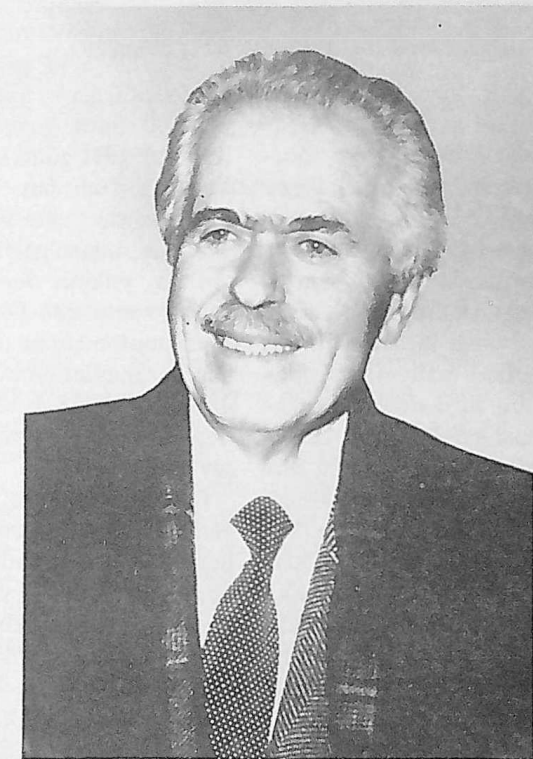
Binlerden aldığı bir sendikayı, yüzbinlere taşıyabildi. İşçilere ve diğer emekçilere, direnmenin, kararlılığın ne olduğunu öğretti. Hapiste, hücrelerde, idamla yargılandığı mahkemelerde bir gün bile geri adım atmadı, teslim olmadı.

İyi bir mücadele arkadaşı, eşsiz bir dost, bir "güzel insan"dı.

DİSK Davası Savunmasında şöyle diyordu: "İşçi sınıfının bir bireyi olmakla övünüyorum. Yarını dokuyan ellerin akıl ve yüreğine, kardeşliğine güvenim sonsuzdur... Taştan ve demirden zindanlar, gördüğümüz haksızlıklar ve işkenceler, tüm çektiklerimiz ne iltir, ne de son. İyiyi, güzeli, mutluluğu arayanlar ile sömürü ve baskının yandaşları arasındaki kavga sürecektir. Ancak inanıyorum ki, bir gün mutlaka, ama mutlaka çocuklarımız geleceklere umutla bakabileceklerdir; gülecektir tüm çalışanların yüzleri, bağıra bağıra özgürlük, kardeşlik ve barış türküleri söylenecektir, Türkiye'mde dünyanın dört bir yanında."

Abdullah Baştürk, ölümünden önceki son aylarında büyük bir coşkuyla, bitmez tükenmez bir enerjiyle, ayrıntılı projeleriyle DİSK'i yeni mücadele dönemine hazırlıyordu. Çünkü son kez katıldığı DİSK Tüzük Genel Kurulu'nda söylediği gibi, "işçilerin yalnız ücretini değil, toplumsal rolünü de değiştirmeyi amaçlayan bir sendikacılığı" savunuyordu.

Anısı, rehberimizdir.

YARINLARIN EŞİĞİNDEKİ DİSK VE YENİ UFUKLAR

16 Temmuz'dan Ören'e

DİSK'in "resmen" aklanması, Olağanüstü Tüzük Kongresi, 8. Genel Kurul, 25. yıldönümü kutlamaları, malvarlığının geri alınması, 1 Mayıs 1992, yeniden örgütlenme çabaları... Ve 20 Haziran'da, Ören'de... DİSK, yol hazırlıklarını tamamlıyor, şimdi sıra yarınlar yürümekte. Abdullah Baştürk de bizimle yürüyecek...

DİSK'in tarih önünde aklanmak, işçi sınıfının gözünde aklanmak gibi kaygıları yoktu. 1967'nin Şubat ayından 12 Eylül 1980'e kadar DİSK'in tavrı, mücadelesi, ilkeleri, sendikal yaşamın tarihinde onurlu sayfalar açmış, Türkiye işçi sınıfının umutlarıyla harmanlanmıştı. Ancak bir de yargı önünde aklanmak formalitesi vardı ki, DİSK'in yeniden sendikal faaliyete geçebilmesi için bu formalitenin de tamamlanması gerekiyordu. 12 Eylül'ün başlıca hedeflerinden biri olan, yok edilmek istenen DİSK, yöneticileriyle, kadrolarıyla boynun eğmedi. Daha güzel yarınlar yürümek kararlılığından, yargılamanın hiçbir aşamasında ödün verilmedi. Ve Askerî Yargıtay 3. Dairesi'nin 16 Temmuz 1991'de açıklanan kararı, DİSK'i yok etmek isteyen anlayışın suratında patlayan bir şamar oldu: DİSK aklandı.

Askerî Yargıtay'ın kararında, DİSK ve DİSK üyesi sendikalar da görev almış tüm yöneticilerin aklandığı belirtiliyor, İstanbul 2 numaralı Sıkıyönetim Mahkemesi'nce alınan "kapatma" kararı ortadan kalkıyordu. DİSK, 1967'den 12 Eylül'e uzanan süreçte anlamlı izler bırakmış mücade-

sine yeniden başlayacaktı.

12 Eylül 1980 günü, DİSK'e bağlı sendikaların toplam üye sayısı 500 binin üzerindeydi, 16 Temmuz 1991 günü ise sıfır... Bir anlamda sıfırdan başlıyordu DİSK. Ancak "elde var sıfır" değildi. Geçmişten gelen zengin bir birikim, yılların deneyimi, sağlam ilkeler vardı. DİSK'i ne işçi sınıfı unutmuyordu ne de işçi sınıfının kazanımlarından rahatsızlık duyanlar. Yaklaşık 11 yıllık süre, DİSK adının anlamından hiçbir şey götürmemişti.

Evet, 16 Temmuz 1991 günü yeniden başlandı ve o günden bugüne çok şey yapıldı. Gerçekçi olmak gerekirse, 11 yılın tozunu, pasını silmek gerekiyordu önce. Ve daha önemlisi, DİSK'in ilkelelerinden ödün vermeksizin, pırıl pırıl bir sendikacılık anlayışının tohumlarını atmak, filiz vermesini beklemek. Bir de Terörle Mücadele Yasası'nın 9. maddesini aşarak DİSK ve üye sendikaların malvarlıklarını geri almak.

16 Temmuz'dan bugüne gerçekleştirilen çalışmaların, yaşananların tümünü, katedilen yolun her metresini dergi sayfalarına sığdırmak mümkün değil elbette. Ancak, hiç olmazsa önemli virajların nasıl aşıldığını, yeni

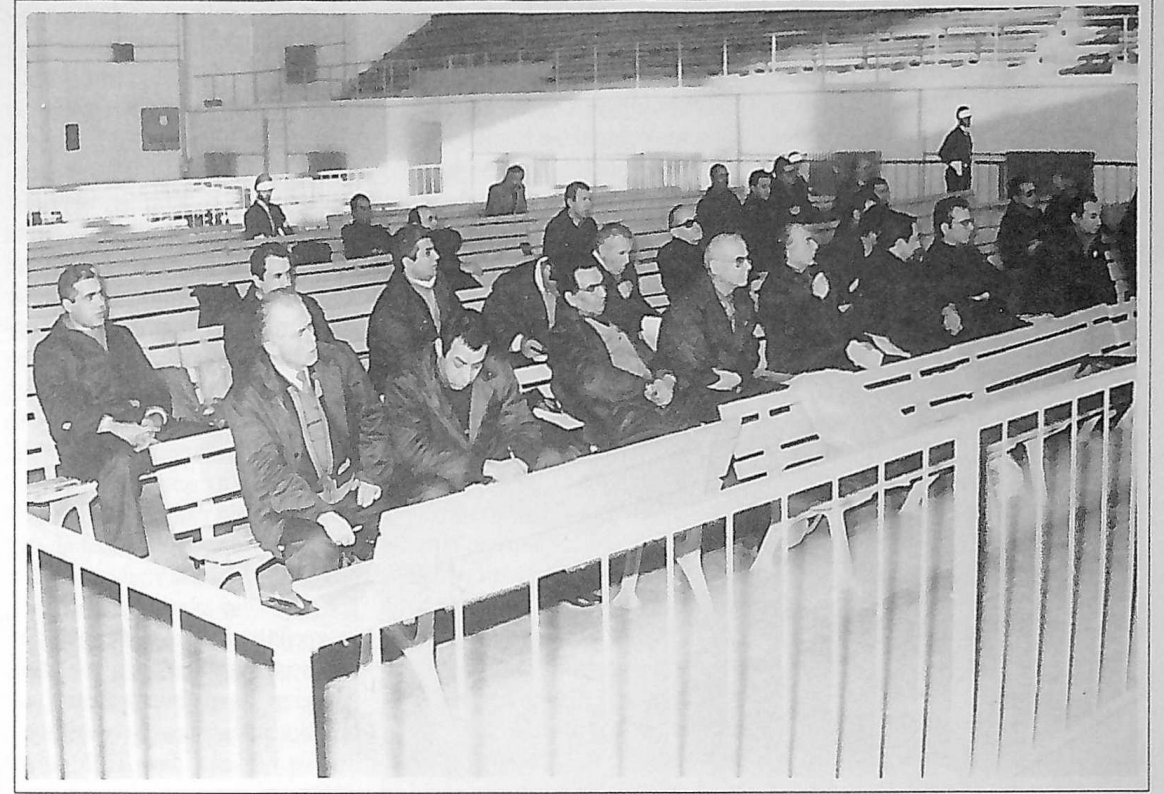
ufukların nasıl açıldığını da şöyle bir hatırlamakta yarar var.

11 yıl sonra, hep birlikte...

Askerî Yargıtay'ın aklama kararının açıklanmasından dört gün sonra, 20 Temmuz 1991 günü, DİSK yürütme, yönetim ve başkanlar kurulları İstanbul'da bir araya geldiler. 11 yıl sonra, yine hep birlikte ve DİSK'in çevresine örülmüş duvarları yıkmış olmanın gururuyla...

O toplantıda geleceğe yönelik çalışmaların programlanması konusu tartışıldı. 9 Eylül 1991 gününe kadar, aynı konunun ele alındığı daha küçük çaplı toplantılar, çeşitli mekânlarda sürdürüldü.

Ve 9 Eylül 1991'de, DİSK yöneticileri tam anlamıyla bir duygu karmaşası yaşadılar. Çalınmış yılların öfkesi, yitirilenlerin hüznü, her şeye rağmen kazanmanın mutluluğu. Yaklaşık değil, neredeyse tam tamına 11 yıl sonra Merter'deki Genel Merkez binasına yeniden girildi. O duygu karmaşası içinde Yönetim Kurulu ve Başkanlar Kurulu ortak toplantısı yapıldı. Kayıpları geri almanın zamanı gelmişti. Bu inançla günlük çalışmalara başla-

12 Eylül, DİSK'i yöneticileriyle birlikte yok edebilmek için çok uğraştı. Başaramadılar, yenildiler. Ama geride, Türkiye işçi sınıfının yitirdiği 11 yıl kaldı.

ma kararı alındı. Özlenen bir yorgunluğu yeniden yaşayacaktı DİSK'liler.

12 Eylül bitsin: Yeni Anayasa

DİSK'in önündeki hedef yalnızca kayıpları geri almak değil, demokrasinin, toplumsal örgütlenmelerin kayıplara uğramayacakları bir ortamın da oluşturulmasını sağlamaktır.

Yeniden örgütlenmeye yönelik çalışmalar sürdürülür, örgütlenme öncesi tartışmalar yoğunlaşırken, DİSK, 20 Ekim seçimleriyle ilgili önemli bir çıkış yaptı. Gazetelere verilen "12 Eylül döneminde son: Yeni Anayasa" başlıklı ilanda, 12 Eylül'lerin yaşanmayacağı bir Türkiye için, işçi sınıfının 2000'li yıllara güvenle yürüyebilmesi için önerilen düzenlemeler ve değişiklikler sıralanı-

yordu. Öncelikle, gerek hazırlanış biçimi gerekse içeriğiyle, çağdaş, katılımcı, demokratik bir Anayasa gündeme gelmeliydi.

DİSK bunu talep ediyordu, çünkü: "DİSK, 12 Eylül baskı döneminin en büyük acısını işçi ve emekçilerin çektiğini çok iyi biliyor. 12 Eylül'le birlikte başta sendikal haklar olmak üzere tüm demokratik hak ve özgürlükler yok edildi. DİSK yöneticileri ve bağlı sendikaların binlerce yönetici ve üyesi yıllarca hapiste tutuldu, ağır ve onur kırıcı işkencelerle karşı karşıya bırakıldı. 24 Ocak ekonomik paketinin baskı ve terör altında uygulanmasının sonucu olarak, işçi ve emekçilerin ücretleri yarı yarıya gasp edildi."

İlanda, oluşturulacak bir "demokratik toplumsal mutabakat"ın, toplumdan gelen talebi karşılayacağı ve DİSK'in de bu

talebi paylaştığı vurgulanıyor, ancak olası yanlış değerlendirmelere karşı önemli bir noktanın da altı çiziliyordu:

"Şüphesiz, oluşturulacak böylesi bir mutabakat, toplumumuzun farklı sınıf ve kesimleri arasındaki çıkar ayrılıklarını, siyasal-toplumsal akımlar arasındaki görüş ve hedef farklılıklarını ve bunların doğurduğu mücadele ortamını yok saymak anlamına gelmez."

İnsanın üretici ve yaratıcı vasfına, emeğe hak ettiği konumun yeniden kazandırılması, teknolojik gelişmenin emekçilerin önünde açtığı ufuklar... Geniş bir değerlendirme niteliğindeki ilan, DİSK'in seçimlere bakışını yansıtan bir vurgu ile noktalanıyordu: "DİSK, seçimlerin ülkemizde demokrasinin yeniden inşası ve kalıcılığının sağlanması için tarih-

sel bir fırsat yarattığının bilincinde olarak, işçiler ve emekçilerin sorunlu ve duyarlı bir yaklaşım içinde, 12 Eylül'ün ideolojik, politik ve sosyal yıkımına son verilmesinin kararlılığını ortaya koyacağına inanmaktadır."

Tüzük Kongresi

7 Mayıs 1983 tarihinde yayımlanarak yürürlüğe giren 2821 sayılı Sendikalar Yasası, 12 Eylül öncesinde yürürlükte olan yasalara göre önemli farklılıklar içeriyordu. DİSK'in yeniden faaliyete geçebilmesi için tüzüğünü yeni yasaya uygun hale getirmesi şarttı. Bu nedenle, 7 Aralık 1991 günü Merter'deki Genel Merkez binasında Olağanüstü Tüzük Kongresi toplandı. "Mecburi" bir kongreydi bu.

DİSK Yürütme Kurulu'nun kongre için hazırladığı sunuş metninde bu mecburiyeti yaratan koşulların ve geleceğe yönelik umutların altı özellikle çiziliyordu:

"Görevlerimizi kaldığımız yer-

den devam ettirmek üzere yenden faaliyete geçtiğimiz bu aşamada, hemen belirtelim ki, ilk hedeflerimizden birisi, kendi düzenlemelerimizi ve tüzüklerimizi tam bir özgürlük içinde oluşturma hakkına bir an önce ulaşmak ve bizlere dayatılan bu deli gömleğinden tez elden kurtulmaktır. Neyi, nasıl ve ne şekilde yapacağımız tümüyle sizlere, sizlerin kararına bağlı olmalıdır. Bugünkü yasal koşulların zorunlu bir dayatması olarak huzurunuzda getirilen bu tüzük taslağı, bilesiniz ki, düşüncelerimizi tümüyle yansıtmamaktadır. Umuyoruz ki bu eksiklik en kısa sürede giderilecek ve bu tüzük, yerini üyelerimizin özgür iradelerini yansıtmak bir tüzüğe bırakacaktır."

Sunuş metninde, DİSK'in yasal sınırlamalara ilişkin kararlı mücadeleye tavrı vurgulanıyor, 2821 sayılı Sendikalar Yasası'nın, 2822 sayılı Toplu Sözleşme, Grev ve Lokavt Yasası'nın, bağımsızlığı, sendikal özgürlüğü hiçe sayan maddeleri eleştiriliyordu. Özellikle de, 12 Eylül'ün ruhunu sim-

geleyecek nitelikteki, DİSK'i doğrudan hedef alarak hazırlanmış hükümlere değiniliyordu. 2821 sayılı yasanın 5. maddesi gibi...

Yürütme Kurulu'nun sunuş metni, bu hükümler karşısında yenilgiyi asla kabullenmeyecek bir anlayışın ürünüydü: "Biz, DİSK olarak, çalışanların hak ve özgürlüklerinin yaşama eksiksiz geçirilmesi, en azından bugün için Uluslararası Çalışma Örgütü'nün standartlarının ve özellikle Paris Şartı'nda belirlenen ilkelere iç hukukumuza ivedilikle yansıtılması çalışmaları başlatılmasını istiyoruz. Türkiye'nin bugüne kadar onaylamamış olduğu uluslararası sözleşmelerde yer alan hükümlerin, zaman alıcı ve geciktirici bürokrasi mekanizmalarına yönelinmeden, bu sözleşmeler onaylanmışçasına, iç hukukumuza yansıtılmasını bekliyoruz. Mutlu bir Türkiye'ye doğru yol alınmasını istiyoruz."

Baştürk son kez kürsüde

Olağanüstü Tüzük Kongresi, Genel Başkan Abdullah Baştürk'ün konuşmasıyla açıldı. 11 yıl aradan sonra yapılan ilk genel kurulda, onca çileden sonra Baştürk delegeleri selamlıyor ve genel kurulu "12 Eylül darbecilerine karşı demokratik bir darbe" olarak niteliyordu.

"Bugün burada tüzük değişikliği yaparak 12 Eylül'le getirilen Sendikalar Yasası'nın gereklerini yerine getirmek için toplandık. Bu değişikliği yapıyor olmamız, bu yasayı ve zorunlu kıldığı tüzüğü kabul ettiğimiz anlamına asla gelemiz. Biz işçi sınıfının bütün haklarını göstermelik hale getiren bu yasanın çöpe atılması için gerekli çabaları sürdüreceğiz. Bu mücadeledeki temel hedefimiz, çağdaş gelişmelerin ortaya çıkardığı olanakların işçi sı-

nı tarafından ulaşılır olmasını sağlamaktır."

DİSK'in geçmişte de kınadığı ücret sendikacılığıyla sınırlı anlayışa "Hayır!" demek, işçilerin yalnızca ücretini değil toplumsal rolünü de değiştirmeyi amaçlayan bir sendikacılık anlayışıyla hareket etmek, emeğin yaratıcılığını ve üretkenliğini yüceltmek, kafa ve kol emeği arasındaki farkı gidermek, her işçinin "birey" kimliğiyle işçi sınıfı kadar önemli olduğunu anlatabilmek... Abdullah Baştürk, Olağanüstü Tüzük Kongresi'nde yaptığı konuşmada DİSK'in geleceğini yaratacak ilkelere için yeni bir pencere açıyordu:

"Son 11 yılda kaybedilenlerin bugün varolan sendikal anlayış ve kuruluşlarla yeniden kazanılması mümkün değildir. Bu nedenle de DİSK, düne oranla daha büyük bir gereksinimdir. DİSK'in varlığı ayrıca, işçi sınıfının ilkel sendikal birliğinin de temel koşuludur."

Bu, Abdullah Baştürk'ün son konuşmasıydı. Kendi sözleriyle "düne oranla daha büyük bir gereksinim" olan DİSK'in kendisine

yine büyük gereksinim duyduğu bir dönemde, Türkiye işçi sınıfı Baştürk'ü kaybetti.

1961'den 1991'e otuz yıl sendikal mücadelenin içinde yer alan Baştürk, 18 Aralık gecesi geçirdiği beyin kanamasının ardından, 21 Aralık günü aramızdan ayrıldı.

Yaşamının son dönemini, yeni bir sendikacılık anlayışının geliştirilmesine, sendikal mücadelenin yükseltilmesine ışık tutacak projeler üzerinde çalışarak geçir-

mişti. O projeler, Türkiye işçi sınıfına miras kaldı.

8. Genel Kurul

DİSK'in 8. Genel Kurulu, 19 Ocak 1992 günü, İstanbul'da, Cemal Reşit Rey Salonu'nda toplandı. Kısa bir süre önce Genel Başkan Abdullah Baştürk'ü yitirmenin üzüntüsü tüm delegeler tarafından paylaşılıyordu ve hayat sürüyordu.

Baştürk'ü onbinlerce kişi uğurladı. "Baştürk'ler Ölmez!" yalnızca bir slogan değildi o gün...

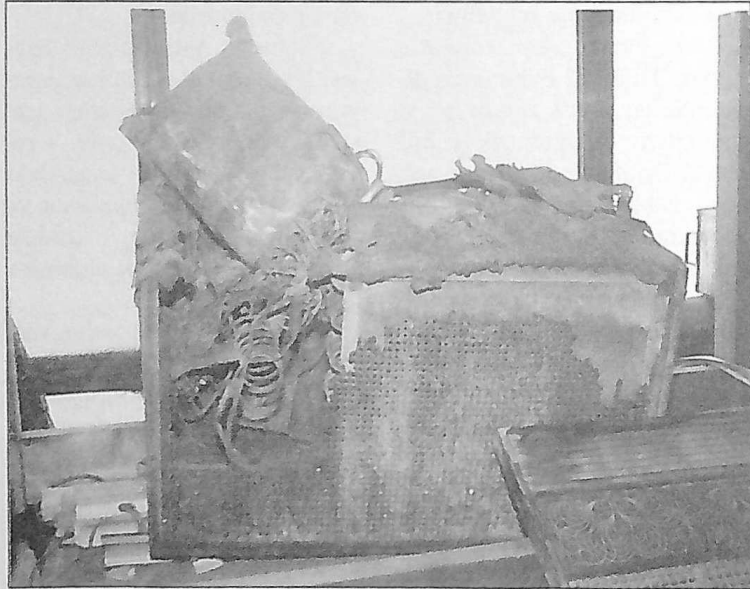
Baştürk'ü unutturamayacaklar!

Yaklaşık 30 bin kişi, Teşvikiye'den Zincirlikuyu Mezarlığı'na kadar yürüdü. 12 Eylül'ün depolitizasyona yönelik baskılarıyla, tehditleriyle "yürümeyi unuttuğu" iddia edilen bir toplumun, anlamlı mesajıydı bu yürüyüş. Ve 30 bin kişinin, 12 Eylül tarafından yok edilmeye çalışılmış, idam talebiyle yargılanmış bir insanın cenaze töreninde sokakları, caddeleri doldurması ise tesadüf değildi. Abdullah Baştürk, böylesine acılı bir günde bile umut filizlerinin yeşermesine vesile olmuştu.

1961'den 1991'e kadar tam otuz yıl sendikal mücadelenin içinde, hep en ön saflarda yer aldı Abdullah Baştürk. Türkiye işçi sınıfının, Türk toplumunun, mutlu, onurlu yarınlara yürüyebilmesi kavgasında hiç ödün vermedi. Yalnızca 12 Eylül döneminde değil, daha önceki dönemlerde de defalarca tutuklandı. "Eşitlik ve özgürlük" diyenler için bir simge oldu. "Birileri" ise hep rahatsızlık duyular Abdullah Baştürk'ün varlığından. Ancak çareleri yoktu, Baştürk'ün bedenini ortadan kaldırmak Türkiye işçi sınıfınınbu demokrat önderini öldüremeyecekti.

Cenazesi bile rahatsız etti onları. Sermayenin kalemşörlüğünden yine sermayenin televizyon yorumculuğuna atlayan ucuz bir kahraman, ölümünün ardından verdi verişirdi Baştürk'e. Yazısının başlığı, anlamsız bir fısıltıydı: "Abdullahlar Ölür!"

Doğru, Abdullah Baştürk'ün yol göstericiliğinden, özverili çalışmalarından yoksun kaldı Türkiye işçi sınıfı. Ancak "Türkiye işçi sınıfını 2000'li yıllara DİSK taşıyacaktır. Bizler işçilerin yalnızca ücretini değil, toplumsal rolünü de değiştirmeyi amaçlayan bir sendikacılığı savunuyoruz" sözündeki onurlu, demokrat, aydınlık ruh yaşıyor, yaşamaya da devam edecek. Ve ne yaparlarsa yapsınlar, Baştürk'ü unutturamayacaklar.

12 Eylül tarihinin çöplüğüne giderken, DİSK'in 12 yıl boyunca el konan araçları da büyük ölçüde hurdaya gitti, 12 Eylülcülerin yanına! Ziyat olan, işçi sınıfının birikimiydi.

Genel Kurul'un açış konuşmasını, DİSK Genel Sekreteri Süleyman Çelebi yaptı. Yaklaşık 12 yıl önceki son genel kuruldan o güne, DİSK'in gündemindeki en önemli madde değişmemiştir: "Bugün temel gündem madde-miz yine demokrasi. Demokrasi-nin tüm kurum ve ilkeleriyle bir yaşam biçimi olarak benimsen-mesi, 12 Eylül darbesinin yaptığı tüm tahribatın yok edilmesi, 12 Eylül Anayasası'nın ve ardından gelen yasaların baştan sona de-ğiştirilmesi ana mücadele hedeflerimiz arasında yer alacaktır. Bu nedenle bu alanda değişim sözü veren DYP-SHP koalisyon hükü-metinin 12 Eylül tahribatını yok etmeye yönelik girişimlerini de-teklemeyi görev saydığımızı bir kez daha açıklıyoruz."

Değişen dünya koşulları ve ye-ni mücadele döneminin hedefle-rinden söz eden Çelebi, konuş-masını DİSK'in yarınlarına duy-duğu güveni vurgulayarak ta-mamlayacaktı: "İnanıyorum ki bu mücadeleyi biz kazanacağız. Geçmişimiz geleceğimizin temi-natıdır. İşçi sınıfına ve kendimize güvenimiz sonsuz. Yeniden de-mokrazi ve özgürlük türkülerini söyleyeceğiz, sömürsüz, baskı-sız ve mutlu bir Türkiye için. Dostluk ve kardeşlik için... Yine türkülerimizle, marşlarımızla is-temlerimizi haykırarak dolacağız alanlara... Ve 'Yaşasın DİSK' ye-niden, her yeri saracak."

Yarınlarda sendikal demokrasi

Genel Kurul'da, aynı gün, Yü-rütme Kurulu'na hazırlanan ça-lışma raporu tartışıldı. Rapor, 70'li yıllardan 1992'ye yaşanan süreci, 12 Eylül'ün öncesini, son-rasını ele alıyor ve bu yönüyle yalnızca bir çalışma raporu değil "direnme raporu" niteliği de taşı-yordu.

DİSK'in Türkiye'yi 12 Eylül'e taşıyan dönemde, demokrasi ve işçi sınıfı adına direnişi, 12 Eylül sonrasının duruşma salonların-da, cezaevlerindeki onurlu dire-nişi... Ve işçi haklarının yıllar bo-yunca aralıksız gasp edilmesi...

DİSK, yasaklılık döneminde de boş durmamış, uluslararası alan-da sesini duyurmuş, özgürlük sa-vasını sürdürmüş, uluslararası sendikal örgütlerin desteğiyle meşruiyetini koruyabilmişti.

Artık yarınlara bakmanın za-manıydı ve DİSK'i yaratan ko-şullar hala geçerliydi: "Bir ülkede sendikacılık hareketindeki geli-şmelerin kaynağı işçi kitlelerinde-ki değişimlerdir. DİSK'te kuru-cuların, bir Kemal Türkler'in, bir Rıza Kuas'ın, DİSK'e sonradan gelenlerin katkısı büyük. Ama DİSK'in kuruluşu ve gelişimi bir-kaç sendikacının değil, somut ekonomik, toplumsal ve siyasal koşullarda yeni arayış içinde olan işçi kitlelerinin yeni bir sen-dikacılık anlayışına yönelmelerin-in kazanımdır."

Çalışma raporu, sendikal birlik tartışmalarına ilişkin önemli bir vurguyla tamamlanıyordu. Sen-dikal demokrasi, her şeyin üze-rinde tutulmalıydı:

"Sendikal birlik ancak işçilerin özgür iradelerinin ürünü olarak gerçekleşebilir. Önemli olan, güçlü bir sınıf ve kitle sendikal hareketi yaratmaktır. Bunun yo-lu da bugünden yarınları hazır-layacak sendikal demokrasiyi ya-şama geçirmektir."

Seçimler ve yeni yönetim

19 Ocak günü, 306 delegenin katılımıyla seçimlere geçildi ve genel başkanı, genel sekreteri, yönetim kurulu, denetim kurulu, onur kurulu üyelerini belirlemek amacıyla oy kullanıldı.

Genel başkanlığı, birinci tur-

da, 200 oy alan Gıda-İş Genel Başkanı Kemal Nebioğlu seçildi. Yine birinci turda 231 oy alan Sü-leyman Çelebi genel sekreterliğe getirilirken, yönetim kurulu üye-liklerine Ömer Çiftçi, İsmail Hakkı Önal, Kemal Daysal, Rıza Güven ve Hulusi Karlı seçildiler.

Denetim Kurulu, Hüseyin Ak-duman, Talat Öz ve Tayyar El-mas'tan, Onur Kurulu ise Meh-met Karaca, Demirhan Tuncay, Azmi Güner, Zahir Kayhan ve Erdoğan Tut'tan oluştu.

8. Genel Kurul, üç başkan ada-yının, Kemal Nebioğlu, Mukbil Zırtıloğlu ve Mustafa Aktulga-lı'nın elele vermeleri, delegelerin de bu sahneyi "Yaşasın DİSK" sloganı eşliğinde destekleme-le-riyle sona erdi. DİSK için yeni ve umutlu bir süreç başlıyordu.

DİSK 25 yaşında

Hukuki dayanaktan, demokra-si anlayışından yoksun ve ne amaçla verildiği malum bir ka-rarla gasp edilmiş 11 yıl, müca-deleler, eylemler, kazanımlar, kayıplar, her şeyin ötesinde işçi sınıfına, toplumsal özgürlük mü-cadelesine mal olmuş DİSK adı...

DİSK, 13 Şubat 1992 günü 25. kuruluş yıldönümünü kutladı. 12 Şubat akşamı, Büyükşehir Be-lediyesi'nin Florya'daki tesisle-rinde düzenlenen kokteylde 25 yıl boyunca DİSK'e emek veren-ler, mücadelenin içinde yer alan-lar bir araya geldiler. Hem 25 yı-lın anıları konuşuldu hem DİSK'in yarınları.

13 Şubat sabahı, DİSK'in DİSK olmasına katkıda bulunmuş eski yöneticilerin, Kemal Türkler, Ab-dullah Baştürk, İbrahim Güzelce, Rıza Kuas ve Kenan Budak'ın mezarları ziyaret edildi.

Aynı gün, Cemal Reşit Rey Sa-lonu'nda gerçekleştirilen "2000'li Yıllarda Çalışma Yaşamı ve Sen-

dikal Yaklaşımlarda Yeni Açılım-lar" panelinden önce, Genel Ba-şkan Kemal Nebioğlu, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Mehmet Moğultay ve İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Nurettin Sözen birer konuşma yaptılar.

DİSK Genel Başkanı Kemal Nebioğlu da konuşmasında, "Bizler 2000'li yılları da içerecek stratejileri belirlemeliyiz. Üretim sürecine ilişkin tüm bilgileri elde etme ve artık onu da belirleme mücadelesi vermeliyiz. Bugün bize tek yol olarak yeni liberal ekonomik politikalar dayatıl-maktadır. Bunlara teslim olma-yacağız" sözleriyle, Türkiye'nin tıkanmış gibi görünen sendika-cılığı aşmak zorunda olduğunu özellikle vurguluyordu.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Mehmet Moğultay'ın iş-sizlik sigortası, İş Güvencesi Ya-

sa Tasarısı ve ILO sözleşmeleri-ne, İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Nurettin Sözen'in de de-mokratikleşme sürecinde DİSK'-ten beklenen katkılara değindiği konuşmalarının ardından, pane-le geçildi.

Türk-İş Genel Sekreteri Orhan Balta, Hak-İş Genel Eğitim Sek-reteri Salim Uslu, TİSK Genel Sekreteri Kubilay Atasayar, ga-zeteci-yazar Şükran Ketenci, ILO Türkiye Temsilcisi Rüçhan Işık, İTÜ İşletme Fakültesi öğretim üyelerinden Doç.Dr. Hacer An-sal, Avrupa Sendikalar Konfede-rasyonu Sözcüsü Wim Bergans ve DİSK adına, yönetim kurulu üyesi Kemal Daysal...

Çalışma yaşamı ve sendikal ilişkiler, Türkiye'de belki de ilk kez böylesine geniş bir katılım yelpazesi üzerinde tartışılıyordu. Tüm konfederasyonların temsil-

cileri, uluslararası kuruluşların temsilcileri, akademik çevrele-rden bir temsilci, basından bir temsilci ve işveren kesiminden bir temsilci, DİSK'in panel masa-sında bir araya gelmişlerdi.

"21. yüzyılın eşiğinde dünyayı saran dev değişim dalgası, dün-ya sendikal hareketini yepyeni sorunlarla ve görevlerle karşı karşıya bırakıyor. Sendikal hare-ket söz konusu köklü değişim dalgasının yol açtığı yeni süreç-leri ve olguları doğru biçimde kavramadan, bunun gerektirdiği anlayış değişikliğini gerçekleştir-meden varlığını etkin bir biçim-de sürdüremez. Bu saptama, dünya sendikal hareketi için ol-duğu kadar ülke sendikal hare-ketleri için de gereklidir."

DİSK Yönetim Kurulu üyesi Kemal Daysal, bu saptamayla, dünyadaki değişimin çalışma ya-

8. Genel Kurul, DİSK'in yeniden faaliyete geçişinin dönüm noktalarından biriydi. Seçimlerin ardından hep birlikte "Yaşasın DİSK" sloganı atıldı.

şamı üzerindeki etkilerini, sendikaların bu süreci nasıl göğüsleyebileceklerine ilişkin önerilerini sıraladıktan sonra, sendikasılaştırma operasyonlarına, işçi sınıfına şırına edilen "sendikaların tarihsel misyonu bitti" türünden sahte teorilere değiniyor ve çözümün işçi sınıfının yeni taleplerini iyi saptamaktan geçtiğini söylüyordu:

"Artık işçilerin büyük bölümü sendikaya sadece sınıf mücadelesinin bir aracı olarak değil, günlük ihtiyaçlarının dile getirildiği bir hizmet kurumu olarak da bakıyor. Sendikalardan sadece siyasal öğüt değil, ekonomik, sosyal ve kültürel gereksinimlerine yanıt verebilecek somut hizmet bekliyor. Müzakereci, bilgili, anlaşma sağlayacak sendikacı tipi beklentisi ağırlık kazanıyor. İşçinin sendikaya bağlılık derecesini de işittiği nutuklar ve vaatler değil, aldığı somut hizmetler belirliyor."

Katılım yelpazesinin genişliğine uygun, canlı bir panel oldu. Farklı bakış açılarının, belki çeli-

şerek ama kavga etmeksizin ortak zeminlerde yanyana serilebilecekleri görüldü bir kez daha.

Malvarlığı geri alınıyor

"Bilinmelidir ki, DİSK ve üyesi sendikalar para ile değil, güttükleri amaç ve ilkeleriyle vardır ve daha çok yıllar varolacaktır." Yürütme Kurulu'nun Olağanüstü Tüzük Kongresi için hazırladığı sunuş metninde de vurgulandığı gibi, DİSK parasıyla varolan bir kurum değildi.

Ancak, 12 Eylül'deki gaspın ardından, ANAP iktidarının Terörle Mücadele Yasası'nın içine özellikle monte ettiği bir hükümle ikinci kez gasp edilmek istenen malvarlığı da kimseye bırakılmazdı. DİSK'in ve üye sendikaların tüm varlıkları, her şeyden önce işçi sınıfının birikimiydi.

DİSK'in resmen aklandığı 16 Temmuz 1991 gününden itibaren, işçi sınıfının bu birikimini geri alma mücadelesi verildi. Hükümet düzeyinde temaslarda

bulunuldu, konu her türlü platforma taşındı. Beklenti, SHP'nin, Terörle Mücadele Yasası'ndaki sözkonusu hükmün iptali için Anayasa Mahkemesi'ne yaptığı başvurunun olumlu sonuçlanacağı yönündeydi. Anayasa Mahkemesi'nin kararı gecikti ama sonuçta, işçi sınıfının birikimi işçi sınıfının sendikal örgütü DİSK'e iade edildi. Anayasa Mahkemesi'nin 31 Mart 1992 günü açıklanan kararında, Terörle Mücadele Yasası'nın DİSK'in malvarlığının İş ve İşçi Bulma Kurumu'na devrine ilişkin 9. maddesinin Anayasa'ya aykırı bulunduğu ve oybirliğiyle "iptal" kararı alındığı belirtiliyordu.

Böylece, DİSK'in önündeki engellerden biri daha kaldırılmış oluyor, 12 Eylül ve uzantılarına bir darbe daha tattırılıyordu.

1 Mayıs 1992

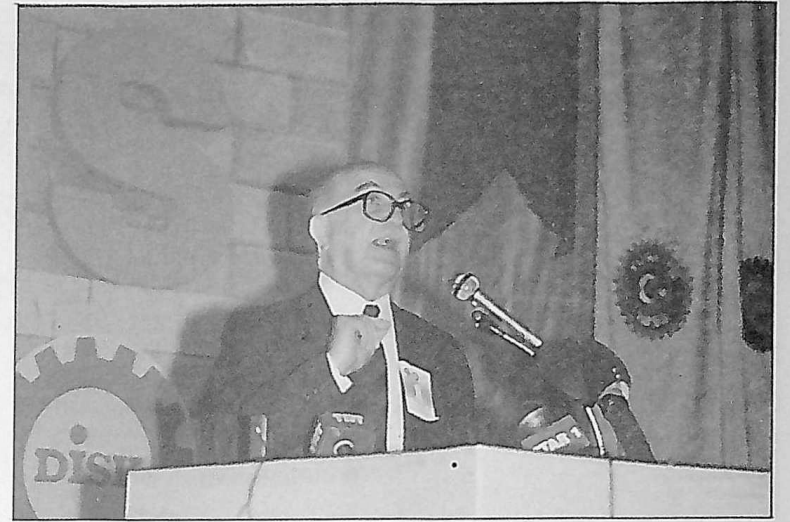
"Somut bir hedefte mücadelede birliği amaçladık. Türk-İş ve Hak-İş 1 Mayıs'a yönelik önerile-

rimizi olumlu karşıladı. 1 Mayıs kutlaması gibi önemli bir konuda, üç konfederasyonun birlikte hareket etmesinden dolayı son derece sevinçliyiz. Dileriz daha genel, ortak istemlerimizin yaşama geçirilmesinde, ortak hedefler çerçevesinde ilkeli bir güç ve eylem birliği yaratılmasında, 1 Mayıs 1992 gerçekten bir başlangıç olsun."

Genel Başkan Kemal Nebioğlu'nun, 1 Mayıs 1992 günü Ankara'da düzenlenen kutlama töreninde de belirttiği gibi, DİSK Yönetim Kurulu, Türk-İş ve Hak-İş'e 1 Mayıs'ta ortak kutlama çağrısında bulunmuştu. Yönetim Kurulu ve Başkanlar Kurulu'ndaki tartışmaların uzantısında yapılan bu çağrıya, iki konfederasyondan da olumlu yanıt geldi. Tüm dünya işçilerinin birlik, mücadele ve dayanışma günü, Türkiye'de tüm konfederasyonların dayanışması içinde kutlandı.

Unutturulmak istenen, bir türlü İşçi Bayramı olarak yasallaştırılmayan 1 Mayıs'ın DİSK dışındaki konfederasyonlar tarafından da benimsenmesinin umut verici bir örneği idi Ankara'daki tören.

Ve 1 Mayıs'ların dünü gibi yarınları da olacaktı. Onca mücadelenin sonrasında yeniden doğan DİSK, elbette ki inandığı yarınlarda 1 Mayıs'lara da özel bir yer ayırıyordu. Kemal Nebioğlu, Ankara'da bu güvenle konuştu: "1 Mayıs insanlık tarihinin koşullar ne olursa olsun unutulmayacak, unutturulamayacak bir günü. Türkiye işçi sınıfına da unutturamadılar. Geçmişte, yüzbinleri kucaklayan örgütlülüğümüzle, alanlarda adına ve anlamına yakışan görkemlilikle kutladığımız 1 Mayıs'ı 12 Eylül karanlığında işkencelerde, zindanlarda kutladık. Yarın yine en temel haklarını almak doğrultusunda kendi örgütlerinde, gerçek sendikala-

1 Mayıs 1992, Türk-İş ve Hak-İş'in de İşçi Bayramı'na sahip çıkmaları açısından anlamlıydı. Kemal Nebioğlu, gelecek 1 Mayıslar için umutlu bir konuşma yaptı Ankara'da.

rında örgütlenmiş işçi sınıfımız alanları dolduracak."

Ve Ören'e doğru

DİSK, 16 Temmuz'dan bugüne, bir yandan haklarını geri almanın, İş Güvencesi Yasa Tasarısı, ILO sözleşmeleri, 1 Mayıs gibi konularda sesini duyurmanın mücadelesini verirken, diğer yandan örgütlenme çalışmalarını sürdürdü.

İki yönlü örgütlenme çalışması yürütüldü. Sendikalar genel kurullarını yapıp yönetim organlarını belirlerken, DİSK de iç örgütlenmesinin çatısını oluşturdu.

Eşgüdüm, örgütlenme, araştırma, kadın işçiler sorunları, genç işçiler sorunları, emekli işçiler sorunları, basın-yayın ve halkla ilişkiler, hukuk işleri, dış ilişkiler, işçi sağlığı ve çevre, eğitim, mali işler ve göçmen işçiler dairesinin oluşturulmaları benimsendi. Bu dairelere birbiri ardınca faaliyete geçmeye başladılar.

Amaç, örgütlenmenin ikinci yönünü, yani dış örgütlenmeyi daha sağlıklı kılacak koşulları oluşturmaktır. DİSK, bir an önce

işçilerle kucaklaşmak zorundaydı, çünkü bu, işçilerin talebiydi. Ancak, DİSK'i DİSK yapan ilkelere, dünyadaki değişim sürecinin yarattığı olguları birleştirebilmek, örgütlenmeyi bu temelin üzerine oturtmak şarttı. Ve 16 Temmuz 1991 tarihinden başlayarak yapılan çalışmaları, daha önemlisi gelecekte yapılacak çalışmaları geniş kapsamlı bir tartışmanın süzgecinden geçirmek gerekiyordu.

20 Haziran'da, Ören'de... DİSK'in ve üye sendikaların temsilcilerini geniş bir tartışma zemininde bir araya getirmek amacıyla, 20 Haziran'da, Ören'de ortak bir toplantı yapılması kararlaştırıldı. Ören'in ilkesi "açık tartışma" olarak belirlendi.

DİSK'in dününü, yarınını, "nasıl bir örgütlenme" sorusunun cevabını, teknolojik gelişmenin sendikal mücadeleye etkilerini, işçi sınıfı örgütlerinin mevcut toplumsal konumunu, gelecekteki konumunu... Hepsini açık tartışmak ve en kötü günlerde bile DİSK'in hiç umut kesmediği "daha güzel bir dünya"ya doğru yürüyüşe geçmek... □

8. Genel Kurul'da yabancı konuklar

DİSK'i, yok edilmek istendiği 11 yıllık süre boyunca hiç yalnız bırakmayan uluslararası sendikal örgütler, Avrupalı sendikalar, 8. Genel Kurul'da da DİSK'le birliktaydı. 18-19 Ocak günlerinde DİSK'in konuğu olan yabancı sendikacıların listesi şöyle:

Emilio Gabaglio, Avrupa Sendikalar Konfederasyonu (ASK-ETUC/Ces) Genel Sekreteri • **Carlos Luis Custer**, Dünya İş Konfederasyonu (DİK-WCL/CMT) Genel Sekreteri • **Eddy Laurissen**, Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu (ICFTU) Avrupa Sekreteri • **Andreas Botsch**, OECD Sendikal Danışma Komitesi (OECD-SDK) / (TUAC) Genel Sekreter Yardımcısı • **Coen Damen**, Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) İşçi İlişkileri Bölümü Temsilcisi • **Peter Seidaneck**, Alman Sendikalar Birliği (DGB) Uluslararası Sekreteri • **Karl Heinz Nachnabel**, Avusturya Sendikalar Birliği (ÖGB) Uluslararası Sekreteri • **Jose Miguel Leunda**, Bask İşçileri Dayanışma Örgütü (STV-ELA) Genel Başkanı • **Jean Claude Vendermaeren**, Belçika Genel İş Federasyonu (FGTB) Uluslararası Sekreteri • **Alain Benleazar**, Fransa Demokratik İş Konfederasyonu (CFDT) Uluslararası Sekreteri • **Jose Mansanaras**, İspanya Genel İş Konfederasyonu (UGT-E) Uluslararası Sekreteri • **Felipe Gomez de Santos**, İspanya İşçi Komisyonları (CCOO) Uluslararası Sekreteri • **Karl Aeschbach**, İsviçre Sendikalar Birliği (SGB) Sekreteri • **Sergio D'Antoni**, İtalya İşçi Sendikaları Konfederasyonu (CISL) Genel Sekreteri • **Luigi Cal**, İtalya İşçi Sendikaları Konfederasyonu (CISL) Uluslararası Bölüm Başkanı • **Gianni Principe**, İtalya Genel Emek Konfederasyonu (CGIL) Temsilcisi, Kamu İşçileri Federasyonu Genel Sekreteri • **Karl Nandrup Dahl**, Norveç İşçi Sendikaları Konfederasyonu (LO-N) Hukuk Danışmanı • **Dyana Damyanova**, Bulgaristan İşçi Sendikaları Konfederasyonu (CITUB) Başkan Yardımcısı • **Salih Usar**, Kıbrıs DEV-İŞ Yürütme Kurulu Üyesi ve Dış İlişkiler Dairesi Başkanı • **Heinz Kluncker**, Uluslararası Kamu Çalışanları Federasyonu (PSI) Onursal Başkanı, Almanya Çalışanları Sendikası (ÖTV) Eski Başkanı.

"Mücadeleye hazırız"

"DİSK, şanlı geçmişinden edindiği deneyim ve ilkelerin ışığında, ikinci doğuşunda da işçi sınıfının sendikal temsilcisi olacak ve toplumumuzda önemli bir rol oynayacaktır." 20-26 Haziran tarihleri arasında gerçekleştirilen 3. Ören Toplantısı'nın sonuç bildirgesini sunuyoruz.

Konfederasyonumuz yeni dönem çalışma esaslarını belirledi. 20-28 Haziran 1992 günlerinde Ören'deki Abdullah Baştürk Eğitim ve Dinlenme Tesisleri'nde toplanan DİSK Genişletilmiş Başkanlar Kurulu Toplantısı tamamlanmıştır.

Sendikal hareketin irdelenmesi ve İzlenecek Sendikal Politikaların Saptanması, Örgütlenme, Toplu Sözleşme, Araştırma, Uluslararası İlişkiler, Basın Yayın, Eğitim, Mali Konular, İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Komisyonlarına, DİSK üyesi sendikaların sunmuş oldukları raporlar değişik katılımlar ile tartışılmış, oluşturulan komisyon raporları hem bir katılımcı yapı ile süresi sınırsız konuşmalarla toplantılarda tartışılarak son biçimlerini almıştır.

Komisyon çalışmaları esas olarak şu dört ana başlıkta yoğunlaşmıştır.

- DİSK'in faaliyetten alıkonduğu dönemde ortaya çıkan değişim ve gelişmelerle, bunların işçi sınıfı üzerindeki etkilerinin saptanması

- DİSK'in yeni dönemine ilişkin sendikal çalışmalarının ana ekseninin belirlenmesi

- Talepler

- Faaliyet planı

Türkiye sendikal hareketinin içinde bulunduğu sıkıntının bilincinde olan Genişletilmiş Başkanlar Kurulu kamuoyuna aşağıdaki açıklamanın yapılması kararlaştırılmıştır:

Bir dönemin toplumsal muhalefetin sendikal plandaki ortak ürünü olan DİSK, Türkiye'de tartışılmaz bir olgudur. Türkiye sendikacılık hareketi sınıf için ne kazandıysa bunda konfederasyonumuzun büyük payı vardır.

DİSK, 12 Eylül 1980 darbesinden önce, işçi sınıfı ve emekçiler için verdiği kararlı ve aktif ekonomik, demokratik mücadele nedeniyle milyonların umudu idi. İşte bu durum onu 12 Eylül'ün en büyük hedeflerinden biri haline getirmiştir. Ama ne var ki, çalışmadan alıkonması, yöneticilerine ve üyelerine işkence ve baskı yapılması, idam talebini de içeren uzun yargılama süreci bile DİSK'i yok edememiştir.

Tüm üye sendikalarımız, DİSK'in mirasına, ilkelerine sahip çıkmak, onları çağın gerçeklerine uygun bir şekilde yorumlamak ve mücadele içerisinde aşip çalıştırmak kararlılığındadır.

Faaliyetten alıkonduğumuz dönem boyunca dünya ve ülkemizde ortaya çıkan bilimsel teknoloji gelişmeler ve bunların iktisadi, siyasal sonuçları sendikal mücadelenin içerik ve biçimini derinden etkileyecek önemde özellikler meydana getirmiştir. Şöyle ki:

- Sermaye büyük bir esneklik kazanmış uluslararası hale gelmiştir.

- Doğu Bloku'nun çökmesi ile kapitalizm kendisini seçeneksiz ilan etmiştir.

- İşçi sınıfının yapısı ve buna bağlı olarak talepleri değişmeye başlamıştır.

- Dünya Kuzey-Güney diye tanımlanan yeni bir ayrışmaya uğramış, bilimsel ve teknolojik gelişmeyi tekelinde tutan ülkeler Güney'i geçmiştekinden çok daha katı bir tahakküm altına almaya başlamışlardır.

12 Eylül darbesi ve onun demokratik tüm kurumları yok etmesinin de bir sonucu olarak ülke yönetimini üstlenenler, yaşanan bu yeni koşullarda, demokratik, yurttaşlık haklarına saygılı, teknoloji üreten ve bunun toplumu refah ve mutluluğu için kullanan tek bir çaba göstermedikleri gibi, tam tersine bu yeni dünya

Ören'de, bir hafta boyunca DİSK'in bugünü ve yarını tartışıldı. Farklı görüşler ortaya çıktı ama sonuçta mücadele için güçbirliği noktasına gelindi.

düzeninin ikinci sınıf bir parçası olmayı tercih ederek ülkeyi daha da karanlık bir ortama sürüklemişlerdir.

Bu tercih ve 24 Ocak kararlarının uygulanmasını temin eden 12 Eylül yönetimi ile onun sivil uzantısı ANAP iktidarının bu politikaları sonucunda;

- Sermayenin her arzusu karnun haline gelmiş,

- Her türlü demokratik hak ve özgürlük yok edilmiş,

- Örgütsüz, suskun bir toplum oluşturulmuş,

- Dünyayı altüst eden gelişmeler tek yanlı olarak, sermayenin çıkarları için kullanılmış,

- Emegin gereksiz ve değersiz olduğunu öne süren bir saldırı başlatılarak, köşe dönmeci anlayış topluma egemen kılınmış,

- Gelir dağılımı ücretlilerin aleyhine, faizci ve rantiyelerin le-

hine bozulmuş,

- Yeni teknolojilerin verdiği olanaklar da kullanılarak işçiler sendikasıylaştırılmış,

- İşçi sınıfının tüm kazanılmış hakları gasp edilmiş, kıdem tazminatı gibi iş güvencesi sağlayabilen kimi ileri haklar toplu sözleşmeden çıkarılarak gasp edilmiş, yüzbinlerce işçinin işine son verilmiş,

- Giderek artan işsizliğe çözüm aramak yerine işsizler çaresizliğe terk edilmiş,

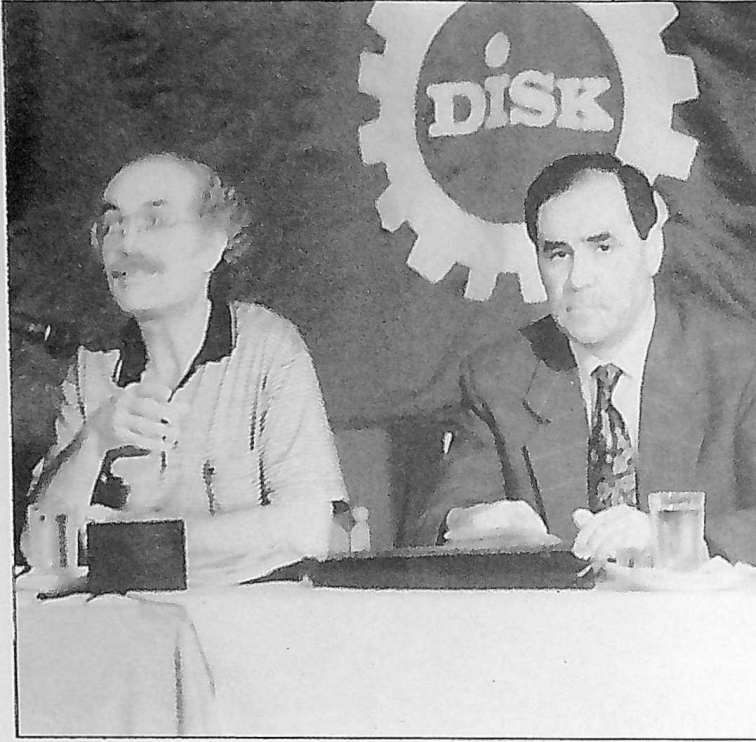
- Bir türlü düşürülemeyen enflasyon nedeniyle ücretliler, özellikle de emekliler yoksulluğa mahkûm edilmiş,

- Eğitim sağlık gibi toplumun geleceğini, varoluşunu belirleyen konular ihmal edilerek öğrenciler sınav, hastalar hastane kapılarında sürünmeye mahkûm edilmişlerdir.

- Bu dönem ayrıca eskiden beri varolan Güneydoğu sorununu, Kürt gerçeğini toplumun gündemine çok daha yakıcı bir biçimde getirmiştir.

- Dünyadaki değişimlerin, bilimsel ve teknolojik gelişmelerin işçi ve emekçiler üzerinde doğuracağı tehditlerin farkına zaten varmayan mevcut sendikal yapılar ülkemizdeki bu gelişmelere de seyirci hatta destekçi olmuşlardır. Bunun sonucu sadece yasalardan sendikal haklar aleyhine değiştirilmesi değil, işçilerde kendi özgüçlerine ve sendikal örgütlere karşı bir güvensizlik duygusu oluşmuştur.

- Bu sorunların serbest piyasa ekonomisini, yeni liberalizmi alternatifsiz kabul eden ve bütün dönem boyunca hakim olan sendikal anlayışlar ile aşılması olanaklı değildir. İşçiler ve emekçi-

Mesut Gülmez'in (solda) sunduğu kamu sendikacılığı konusundaki tebliğ Ören'de ilgiyle karşılandı.

ler farklı bir sendikal politikanın arayışı içindedirler. İşte bu nedenle demokrasi mücadelesi ve farklı bir sendikal yaklaşım umudu açısından Türkiye işçi sınıfının ve emekçilerinin DİSK'e her zamankinden daha çok ihtiyacı vardır.

Bu saptamaları yapan Genişletilmiş Başkanlar Kurulu, işçi, emekli, işsiz, memur vb. toplumda emeğini satarak varolanların ve diğer kesimlerin güvenini kazanabilecek alternatif bir sendikacılık anlayışının aşağıdaki temeller üzerinde şekillenebileceğini öngörmektedir.

- Sermayenin ekonomik, politik, ideolojik saldırısı altındaki işçi sınıfı, ülkenin tüm sorunlarının çözümünde aktif rol almalı, sürücülere doğrudan, "olmadan önce" müdahale etmelidir.

- Bilimsel ve teknolojik gelişmeler, kâr ve çıkar anlayışı ile işçiyi mevcut toplumsal rolüne

mahkûm etmek için kullanılan sermayeye karşı çıkılmalıdır. Bu amaçla bir yandan mevcut düzen çalışanların talepleri doğrultusunda anti kapitalist yönde zorlanırken, diğer yandan emekçilerin toplumsal rolünü değiştirmeye yönelik çalışmalar yapılmalıdır.

- Sermayenin uluslararası konumu nedeniyle uluslararası dayanışmaya özel önem verilmelidir.

- Sermayenin saldırıları karşısında toplumun diğer kesimleriyle sürekli bir temas ve dayanışma içinde olunmalıdır.

- Görüşlerin çokluğunu ve farklı eğilimlerin meşruluğunu tanıyan, çoğunluk karşısında azınlık haklarını korumayı temel alan bir sendika içi demokrasi anlayışı, tabanın söz ve karar sahibi olması ilkesiyle sonuna kadar uygulanmalıdır.

- Toplu iş sözleşmeleri, sadece

ekonomik çıkar aracı olarak değil, işçi sınıfının toplumsal rolünü değiştirmeye yönelik her türlü hakkın geliştirilmesi için de kullanılmalıdır.

- Bu ilkelerin ışığında ülkemizdeki durumu değerlendiren Genişletilmiş Bakanlar Kurulu aşağıdaki taleplerin başta işçi, memur, emekli ve işsizler olmak üzere tüm kamuoyuna duyurulmasına, bunların gerçekleştirilmesi için DİSK Yönetim Kurulu'nun aktif ve mücadeleci bir politika izlemekle görevlendirilmesine karar vermiştir.

1- Toplumumuzun, farklı sınıf ve kesimleri arasındaki çıkar ayrılıklarını, siyasal ve toplumsal akımlar arasındaki görüş farklılıklarını ve bunların doğurduğu mücadele ortamını tanıyan; herkesin inanç, dil ve kültürel kimliklerini özgürce sergileyip geliştirmesine olanak veren YENİ BİR ANAYASA derhal hazırlanmalıdır.

2- Bir tarafta ülkemizde Kürt sorununun varlığını inatla reddederek, bu yöndeki en ufak talepleri bile baskı ve zorbalıkla bastırmaya kararlı bir anlayış, öbür taraftan aynı talepleri yine terör ve silahla gerçekleştirme çabasındaki bir odak toplumumuzı giderek çözümsüzleşen bir Kürt sorunu içine itmektedir.

Bu nedenle hangi gerekçeyle olursa olsun, tüm şiddet hareketleri, silahlı eylem, baskı ve terör girişimlerine karşı aynı kararlılıkla tavır alınmalı ve bu türden çözümler için çağrılar yapanlar, kim olurlarsa olsunlar, toplumdan tecrit edilmelidirler.

Bu doğru anlayışın bilincinde olan DİSK, çözümün, aynı topraklar üzerinde içiçe yaşayan insanlarımızın yukarıda talep edilen anayasa ile güvence altına alınmış bir "yurttaşlık hukuku" çerçevesinde birlikte varolacak-

ları bir ortamda yattığına inanmaktadır.

Bu nedenle de tüm toplumu bir kez daha Anayasa değişikliğine çağırılmaktadır.

3- Toplumun örgütlenmesi önündeki engeller kaldırılmalı, bu bağlamda "TÜM ÇALIŞANLARA GREVLİ TOPLU İŞ SÖZLEŞMELİ SENDİKA HAKKI TANINMALI. 2821 ve 2822 SAYILI YASALAR DEĞİŞTİRİLMELİDİR".

4- Sendikal örgütlenme özgürlüğünü engelleyen YÜZDE 10'LUK İŞKOLU BARAJI VE YÜZDE 51'LİK İŞLETME BARAJI VE NOTER HARÇLARI KALDIRILMALIDIR.

5- Gelir dağılımı adil bir hale getirilmeli, bu amaçla vergi düzeni değiştirilerek FAİZ, RANT GELİRLERİNİN VERGİLERİ ARTIRILMALIDIR.

6- İşsizlik sorununa kalıcı çözüm getirilmeli, çalışanların gelişmelere ayak uydurmalarını sağlayacak EĞİTİM PROGRAMLARI DÜZENLENMELİDİR.

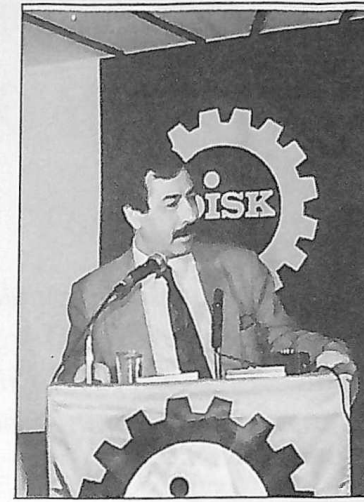
7- Her insanın hakkı olan sağlıklı bir çevrede yaşamayı garanti altına almak için özel önlemler geliştirilmeli, SENDİKALAR ÜRETİM PROSESLERİNİ DENETLEMELİDİR.

8- Başta SSK olmak üzere çalışanların gelirleriyle oluşturulmuş kuruluşların yönetimlerinde SENDİKALAR SÖZ SAHİBİ OLMALIDIR.

10- Ülkemiz TEKNOLOJİ ÜRETİR HALE GELMELİDİR.

11- Teknolojik gelişmelerin ülke ve işyeri bazındaki uygulamaları, sosyal maliyetleri açısından denetlenmelidir. Sendikalar yeni teknoloji uygulamalarında aktif rol almalıdırlar.

12- Eğitim, sağlık ve konut alanlarında yatırımlar artırılmalı, bunlara kaynak bulmak için ASKERİ HARCAMALAR YÜZDE

DİSK'in eski genel sekreterlerinden Fehmi Işıklar, açılış gününde bir konuşma yaptı.

20 KISITLANARAK bu fon bu konular için harcanmalıdır.

13- Herkesin hak ve çıkarlarını savunmak için örgütlenme hakkı olduğunu gözönüne alarak İŞSİZ ve EMEKLİLERE SENDİKALI OLMA HAKKI TANINMALIDIR.

14- Mevcut koalisyon hükümetinin vaatlerine de denk düşen bu TALEPLERİMİZ HIZLA YASALLAŞMALIDIR.

Genişletilmiş Başkanlar Kurulu, sadece işçi ve emekçilerin değil, toplumun büyük çoğunluğunun çıkarına olan bu haklı talepleri anlatmak ve gerçekleştirilmesini temin etmek için, hükümet, partiler ve diğer örgütler ile her türlü araç ve biçim kullanılarak temas ve diyalog kurulmasından yana olduğunu açıkça ifade etmektedir. Ancak bu taleplerin gerçekleşmesinde işçi, memur, emekli, işsiz tüm çalışanların örgütlü mücadelesinin belirleyici olacağını önemle vurgulamakta ve DİSK Yönetim Kurulu'nun diğer sendikal hareketlerle güç ve eylem birliği politikasını onayladığını belirtmektedir.

Bu bağlamda örgütlenme çalışmalarına hemen başlamayı kararlaştıran Genişletilmiş Başkanlar Kurulu bu çalışmaları eşgüdüm içerisinde sürdürmeyi yararlı bulmuştur. Bu amaçla ÖRGÜTLENME KOORDİNASYON KURULU oluşturulmuş olup, 8 Temmuz 1992'de ilk toplantısını yapacaktır. Toplantı gündemini, örgütlenme ve taleplerimizin gerçekleştirilmesi için atılacak adımların belirlenmesi oluşturmaktadır.

Genişletilmiş Başkanlar Kurulu ayrıca DİSK'in yanlı propaganda ve çarpıtılmış bilgilendirmeye karşı önlem gerekliliğini vurgulamıştır. Topluma gerçeklerin anlatılması emekçi ve çalışanların çıkarlarına hizmet eden alternatif çözümlerin bulunması ve anlatılması için kurulan Araştırma Enstitüsü'nün daha da geliştirilmesini karar altına almıştır.

Medyanın tek yönlü olarak kullanılmasının sonuçlarını TRT'den duruşmalar süresince yapılan haksız saldırılara karşın beraat kararının sessizce geçiştirilmesi biçiminde açıkça yaşayan bir kuruluş olarak, alternatif bir medya oluşturulmasını, bu amaçla dergi, broşür, gazete gibi klasik araçlarla birlikte bir radyo kurulmasını ilke olarak kararlaştırmıştır.

Üretken ve yaratıcı olan emeği yüceltmeyi; işçinin sadece ücretini değil toplumsal rolünü de değiştirmeyi, yoksulluklar kadar yoksulluklarla da mücadele etmeyi amaçlayan DİSK, şanlı geçmişinden edindiği deneyim ve ilkelerin ışığında, ikinci doğuşunda da işçi sınıfının sendikal temsilcisi olacak ve toplumumuzda önemli bir rol oynayacaktır. Tüm üye sendikalar bu inanç ve kararlılıkla uzun soluklu bir mücadeleye kafa ve güçbirliği ile başlamaktadırlar. □

KEMAL NEBİOĞLU, 3. İKTİSAT KONGRESİ'NDE KONUŞTU

"İnsansız ekonomi olmaz"

3. İzmir İktisat Kongresi, 4-6 Haziran tarihleri arasında gerçekleştirildi. 1923'te ve 1981'de olduğu gibi, işçi örgütlerinin yine yeterli katılım alanı bulamadıkları kongrede, DİSK Genel Başkanı Kemal Nebioğlu'nun yaptığı konuşmanın geniş bir özetini sunuyoruz.

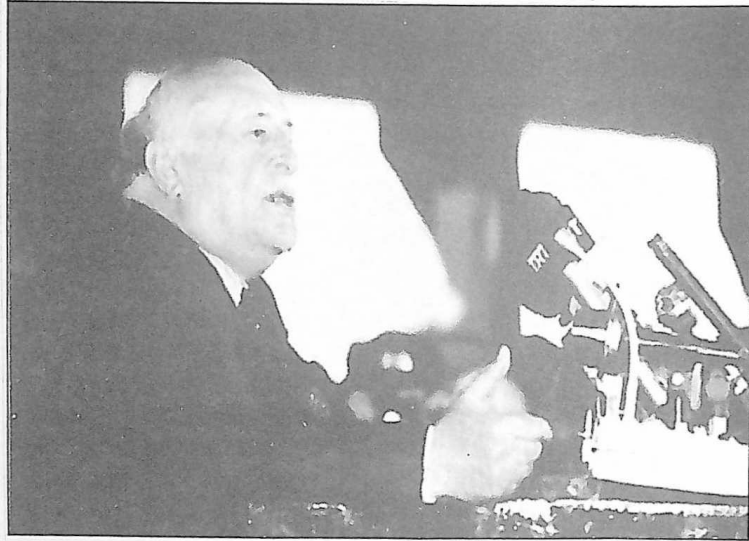
İzmir İktisat Kongreleri iktisat tarihi açısından son derece önemli çalışmalar. Ancak sonuçlarının uygulanması açısından etkileyici olmadılar. Bunun en başta gelen nedeni de bu kongrelerde toplumsal sınıf ve tabakaların dengeli biçimde temsil edilmemiş olmalarıdır. 1923'deki, genç Cumhuriyetin izleyeceği ekonomik politikayı saptamayı amaçlayan Birinci İktisat Kongresi'nde işçileri Milli Türk Ticaret Birliği adındaki tüccar kulübünün kurdurduğu İstanbul Amele Birliği temsil etmişti. O kadar ki, romancı Aka Gündüz bu kongreye işçiler grubu başkanını olarak katılmış ve kongre başkan yardımcılığına seçilmişti. İşçilerin, gerçek sendikaların katılmadığı bu kongreden elbetteki işçiler lehine önemli kararlar çıkması beklenemezdi. Yine de o tarihte alınan kararlar arasında 8 saatlik işgünü, sendika hakkının kabulü, 1 Mayıs'ın İşçi Bayramı olarak kanunen kabulü gibi kararlar bugünler açısından oldukça anlamlıdır.

İkinci Kongre 1981 yılında, 12 eylül 1980 askeri darbesinden sonra yapıldı. Bu kongrede de işçi kuruluşlarının etkili olması zaten olanaksızdı. Çünkü o tarihte

toplumumuzun en etkin milyonlarca işçisini temsil eden DİSK'in ve üyesi sendikaların faaliyeti durdurulmuş ve yöneticileri hapse atılmıştı. İşçilere karşı yapılan darbenin ardından, DİSK

toplumdaki ağırlıkları oranında temsil edilmiyorlar.

1981'deki İzmir İktisat Kongresi'nden sonra Türkiye ekonomisi, "dışa açılma" adıyla anılan yeni bir modele oturtuldu. 1970'le-

Başbakan Demirel ilgiyle dinlendi. İşçi temsilcileri de aynı ölçüde konuşma imkânı bulabilselerdi...

ve sendikalarımızın yer almadığı ikinci kongreden de işçiler lehine kararlar çıkmadı.

Dört önemli ders

Bugün üçüncüsü başlatılan İzmir İktisat Kongresi'nde işçileri temsil eden kuruluşlar, komisyonlarda, kürsülerde bu kez de

rin sonlarında tıkanan ekonomiyi aşmak için ihracat ve döviz kazandırıcı çalışmaları teşvik etmek temeline dayanan bu modelin en önemli hedefi ücretlilerin ve küçük üreticilerin gelirlerini azaltmak oldu. 12 Eylül askeri diktatörlüğü döneminde uygulanan politikalar, 12 Eylül'ün mirasçısı ANAP döneminde farklı

olmayan biçimlerde sürdürüldü. İkinci İktisat Kongresi'nin gündeminde enflasyon, işsizlik vardı. Ardından geçen 11 yıla rağmen bugün gündemimizde yine enflasyon ve işsizlik var. Bu sonuçtan alacağımız önemli dersler vardır.

Birinci ders: Askeri darbeler ekonomik ve toplumsal sorunlara çözüm getiremez. 12 Eylül askeri darbesi ülkeyi daha da kötüye götürmüştür.

Çıkaracağımız ikinci ders şudur: İktisadi gelişme ve kalkınma ancak ve ancak demokratik bir ortamda, adil bir gelir dağılımıyla gerçekleştirilebilir. Bir avuç insanın milli gelirin yarısına el koyduğu bir ülkede demokrasi de, kalkınma da olmaz.

Çıkaracağımız üçüncü ders ise şudur: İşçiler, üreticiler temel ka-

misi, yeni liberalizm, alternatif-siz ekonomik politikalar değildir. Alternatifi vardır. Alternatif-sizlik insanlığın gelişmesine de ters düşen, gelişmeyi inkar eden bir düşünceyi belirler. Bunu reddederiz.

Özelleştirme adı altında KİT'lerin sermayeye peşkeş çekilmesi de tek yol değildir. Devlet kalkınmayı sağlam tutarak üretici güçleri geliştirme görevini yerine getirecek yeni yöntemleri uygulamaya sokmadan böyle bir karara varılmamalıdır. Kaldı ki ülkemizin bu modele hâlâ ihtiyacı vardır.

"İnsan"sız ekonomi olamaz. Gelişme, kalkınma, teknoloji sorunları insana, yani üreticilere, işçilere dayandırılmadan çözülemez. Bu nedenle de iktisadi sorunları tartışmada, çözmede,

Cumhurbaşkanı Özal'ın merakla beklenen konuşmasında yine işçi hakları yoktu. Tam tersine...

rarların alınma sürecinden uzak tutulduğunda sağlıklı, kalıcı çözümlerin üretilmesi olanak dışıdır. Bu nedenle de sendikal hareketin özgür olmadığı bir ortamda bir ülkenin çağ atlaması bir yana, çağı yakalayabilmesi bile olanaklı değildir.

Çıkaracağımız dördüncü ders de şudur: Serbest piyasa ekono-

sağlık, çevre, konut, kültür sorunlarıyla birlikte "insan"ı da tartışma konularınızın odağı olarak kabul etmek zorundasınız. Dünyanın içine girdiği bilgi çağında ülkemiz insanını "Yeni Dünya Düzeni"nin ikinci sınıf ülkeleri vatandaşları konumundan çıkaracak çözümler geliştirmek zorundasınız. Teknolojiyi sadece kulla-

nan değil üreten bir ülkenin özgür yurttaşlarını oluşturacak bir bakışı geliştirmek zorundasınız.

Kendini Kuzey diye tanımlayan ülkelerin bilgi ve teknoloji üretimini kendilerine ayırarak bizim gibi ülkeleri şimdiye kadar görülmemiş bir hegemonya altında bırakmayı amaçlayan yaklaşımına karşı çıkmalıyız. Türkiye toplumunun "beynine sahip çıkma" ve en az onlar kadar üretici ve yaratıcı beyne sahip olduğunu gösterme görevi karşımızda bulunmaktadır.

İşte bu nedenlerle;

* 12 Eylül'ün getirdiği tahribatı yokedecek, temel insan hak ve özgürlüklerini tanıyacak ve geliştirecek bir Anayasa,

* İşsizliğin ve enflasyonun yok edilmesi,

* Daha adil bir gelir dağılımı,

* KİT'lerde çalışanların toplu sözleşme görüşmelerinin günün şartlarına uygun çözümü,

* ILO ilkelerine uygun sendika özgürlüğü, grev hakkı ve sosyal haklar,

* Daha ileri çalışma ve yaşama koşulları, insanca yaşamı sağlayacak bir ücret; yasalara dayalı sağlam bir işgüvencesi,

* 8 saatlik işgünü, 40 saatlik iş haftası ve yılda 1 aylık izin hakkı,

* Genç, kadın, göçmen işçilerin ve emeklilerin sorunlarını çözecek önlemler,

* Tüm emekçilerin beslenme, konut, sağlık ve eğitim sorunlarını çözecek koşullar,

* Sağlıklı işyerleri, yaşanabilir ve korunan bir çevre,

* Gerçek bir sosyal güvenlik,

* Bilgi ve teknoloji üreten bir iktisadi-kültürel yapı istiyoruz.

Yukarıdaki istemlerimizi tartışmayan ve bu konularda çözüm üretmeyen bir İktisat Kongresi'nin kalıcı olması mümkün değildir. □

"DİSK, aydınlığın diğer adı"

Yeni Oleyis ve Tursan-İş sendikalarının katılımıyla, OLEYİS, 12 Eylül sonrasında toplu sözleşme yetkisi alan ilk DİSK üyesi sendika oldu. Genel Başkan Zırtıloğlu'nun sözleriyle "OLEYİS'in geçici yokluğundan yararlanmak isteyenler" için zor günler başlıyor.

Bağımsız Tursan-İş ve Yeni OLEYİS sendikalarının, genel kurullarında, DİSK üyesi OLEYİS sendikasına katılma kararı almalarının ardından, 24 Mayıs günü Ankara'da toplanan OLEYİS Genel Kurulu iki sendikanın başvurularını onayladı.

Söz konusu katılmalar sonucunda, OLEYİS, 28 bin 317 üyesiyle, 12 Eylül sonrasında DİSK çatısı altında toplu sözleşme yetkisini alan ilk sendika konumuna geldi. OLEYİS Genel Başkanı Mukbil Zırtıloğlu ile 12 Eylül'ü, OLEYİS'e katılmaları ve otel-lokanta-eğlence yerleri işkolundaki sorunları konuştuk.

• 12 Eylül 1980 askeri darbeyle çalışmaları durdurulan DİSK ve üye sendikalar, 11 yıllık zorlu bir sürecin sonunda, hukuken de aklanarak çalışmalarına yeniden başladılar. Darbecilerin belki de en çok istedikleri, DİSK'i yok etmektir. Dönemin koşullarını gözönüne aldığımızda, darbecilerin istediklerini elde ettiklerini söylemek mümkün mü?

Darbecilerin, "belki de" değil, "kesinlikle" en çok istedikleri, DİSK'i yok etmektir. Uygur dünya koşullarında nesli tükenmiş olan

darbecinin tutkusu, karanlıktır. Karanlıkta ürer; karanlıkta beslenir; insanlığın karanlık anlarında yerini alır, ömrünü tükettiğinde tarihin karanlığına gömülür.

DİSK ise, aydınlığın bir diğer adıdır. Özgür düşüncüyü, çağdaş sendikal anlayışı simgeler. Ücret sendikacılığını aşmış, işçilerin siyasal bilince erişmeleri gerektiğini, demokratik-siyasal mücadele hakkını savunmuştur.

Darbecinin, aydınlıktan ürken yarasa gibi, çağdaş sendikal anlayıştan korkması, bu anlayışın temsilcisi olan DİSK'i yok etmek istemesi, doğası gereğidir.

Eskiler, "Her gecenin sabahı vardır" derler; doğrudur. İşte, 12 Eylül karanlığı çözülüyor; tanyeri ağarıyor; DİSK yeniden doğuyor.

Darbecilerin isteklerinde başarıya ulaştıklarını söylemek mümkün mü?

• DİSK üyesi sendikaların önünde duran en ciddi sorunların başında örgütlenme gelmektedir. Henüz örgütlenme çalışmalarının hazırlık aşamasında, bağımsız iki sendikanın, Yeni OLEYİS ve Tursan-İş'in katılımı OLEYİS'i nasıl etkileyecektir?

Bir kronolojik özet, sorunuza yanıtlamamı kolaylaştıracak sanıyorum.

Dünya sendikal hareketinde yaşanan farklı olarak, ülkemiz sendikal hareketinde otel-lokanta-eğlence yerlerinde çalışanlar ilginç bir rol oynamış bulunmaktalar.

Türkiye'de, yüzyılın başında ilk grev Pera Palas Otelinde yaşanmış.

İlk sendikal federasyonu OLEYİS'ler kurmuş.

İlk sendikal konfederasyonun kuruluşunda, Türk-İş'in kurucuları arasında, Toleyis Federasyonu var.

Türk-İş'in ilk genel başkanı İstanbul OLEYİS başkanı.

Federatif yapılanmadan milli tip sendikaya geçen ilk kuruluş OLEYİS.

Uluslararası sendikal hareketle organik bağlantı kuranların öncüsü, OLEYİS.

Türk-İş'in "partiler üstü" diye adlandırılan sendikal politikasına karşı çıkanların başında OLEYİS yer alıyor.

Türk-İş'ten ayrılıp DİSK saflarında yerini alan Genel-İş'in yanı sıra aynı kararlılıkla davranan OLEYİS.

Türkiye'de ilk kez, "işçi sınıfının bilinçlenmesi zorunluluğundan söz ettiler, çağdaş sendika anlayışını savundular" diye suçlanan; zindanlara tıklan, idam talebi ile yargılanan sendika üyeleri, yöneticileri arasında yüzlerce OLEYİS'li övünçle yer almakta.

12 Eylül karanlığının ardından, işkolunda sendikal birliği gerçekleştirmeye ilk yönelenler ve bu yolda örnek davranışta olanlar, otel-lokanta-eğlence yerleri işçilerinin kuruluşları.

İşte, Yeni OLEYİS ve Tursan-İş'in katılımı sonucunda, otel-lokanta-eğlence yerlerinde çalışanlar, yine hep birlikte, mücadele aşkı ile saf tutacak. 12 Eylül karanlığında sendikamızdan koparılanlar, davaya baş koymuş

inançlı insanlar olarak, en zor koşullarda, baskılara, tehditlere göğüs gererek, sendikal mücadeleyi aralıksız sürdüren kardeşlerimizle insanlık onurunu yüceltme görevimizi yerine getirmeye yöneliyoruz.

• Hizmet sektörü dünyada olduğu gibi ülkemizde de büyük gelişmeler gösterdi. Bu sektörün alt kollarından turizm ise Türkiye için ayrı bir öneme sahip. 80'li yılların ortalarından başlayarak hızla artan turizm yatırımları doğal olarak aynı şekilde bu alandaki çalışanların sayısını artırmakta. Yeni bir dönemin başında işkolunuza yönelik açıklamalarınız ve hedefleriniz nelerdir?

Endüstriyel gelişmesi montaj becerisi ile sınırlı kalmış bulunan Türkiye'de turizmin önemi açık. Dört mevsimin bir arada yaşandığı ülkemizde turizm için gerekli her şey var. Tanrı vergisi doğal güzellikler, insanlık tarihinin depoladığı kültür zenginlikleri, bize özgü, yerel folklorik çekicilik gibi. Yapmamız gereken, bu hazinayı dünya pazarına sürmekten ibaret. Kolay gibi görünüyor. Ama, değil. Yapamıyoruz. Çünkü, konuya ciddiyle eğilmiyoruz. Turizmde iddialı ülkeler bu işi devlet politikası biçiminde ele almışlar. Bizim devletimiz ise turizmi hobi olarak değerlendiriyor.

Liboş ekonomik eğilimi gereği, görünürde ülke ekonomisine katkıda bulunulacak beklentisi içinde, aslında kimi zengini daha zengin yapmak amacı ile, kesenin ağzını açıyor, işkolumuzda yeni bir işveren prototipi üretiyor. Bu işveren türü, OLEYİS'in geçici yokluğundan yararlanarak işkolumuzda kök salmak ister gibi. Çoğu otomobil yedek parçacılığından ya da inşaat kalfalığından gelen bu işveren türü, devlet

desteği ile içine daldığı iş alanımızın, doğal olarak, özelliklerine yabancı. Kalifiye işçi, kaliteli servis, bu tür işverenler için üzerinde özenle durulması gereken kavramlar değil.

Bu durumda, OLEYİS'e görev düşüyor. OLEYİS, bu konuda da geçmiş deneyimlerinden esinlenerek, turizm politikalarının araştırma, planlama, işbirliği ve verimlilik kuralları üzerine oturulması için gerekeni yapacak. Üyelerinin mesleki eğitimini en yaygın ve sistematik biçimde ele alabilmek amacı ile rasyonel ve teknolojik olanakların seferber edilmesine öncülük edecek. Giderek, bu çalışmalarını, yakın geçmişte bağımsızlığa kavuşan Bağımsız Devletler Topluluğu üyesi Türk cumhuriyetlerinde de sürdürmeye yönelecek. Görece, hükümet politikasına paralel bu uğraşının siyasal iktidar tarafından nasıl değerlendirileceğini.

Bildiğiniz gibi, sözünü ettiğim kardeş kuruluşların, özgür sendika deneyimleri yok. Deneyimli OLEYİS, onlara yol gösterecek. Yolun ucunda, otuz yıldan beri üyesi olmakla onur duyduğumuz IUF var. Bu kardeş sendikalarla IUF'da buluşacağız.

Ve ücret artışı istemi ile birlikte, çalışma koşullarının iyileştirilmesi, işçi sağlığı, güvenli çalışma ortamı, çalışanların işyeri yönetiminde söz sahibi olması, işyerlerinin kâr-vergi-istihdam politikalarının denetimine olanak verecek mekanizmaların oluşturulması, turizm sanayinin gelişmesi açısından yaşamsal önem taşıyan çevrenin korunması için yoğunlaştırılması zorunlu mücadeleye omuz verilmesi, ekonomik ve sosyal politikaların çalışanların çıkarları gözetilerek belirlenmesi amacı için bilimsel bir çalışma anlayışının egemen kılınması için de mücadele edeceğiz. □

Mukbil Zırtıloğlu, OLEYİS'in işçilerle "resmen" kucaklaştığı genel kurulda, Adalet Bakanı Seyfi Oktay ve IUF Genel Sekreteri Dan Gallin ile birlikte. OLEYİS açısından anlamlı bir gündü.

"İşçilerin niteliği değişti"

ASK Genel Sekreteri Emilio Gabaglio'ya göre, Türkiye'de devletin demokratikleştirilmesi ve insanların özgürleştirilmesi gündemin ilk maddelerini oluşturmali. Gabaglio, sendikal örgütlerin dünya genelinde zor bir süreçten geçtiğini kabul ediyor ancak umutsuz değil, çünkü "sendikalar için zorluk yeni bir şey değil"...

Avrupa Sendikalar Konfederasyonu (ASK) Genel Sekreteri Emilio Gabaglio, DİSK'in 8. Genel Kuruluna katılmak üzere Ocak ayında İstanbul'a geldi. Yaklaşık yedi ay önce yapılmış bu söyleşi, sendikal hareketin değişen dünya koşulları içindeki konumunu irdelenen bölümleriyle hâlâ güncel. Ve Türkiye'deki işçi-işveren ilişkilerini, koalisyon hükümetinin ilk aylarını değerlendiren bölümleriyle, bugün gelinen noktayı kavrayabilmek açısından oldukça anlamlı.

• 11 yıl aradan sonra, DİSK'in faaliyetleri serbest bırakıldı. Ancak 12 Eylül askeri darbesini izleyen dönemde, sendikal hak ve özgürlüklerde büyük gerilemeler oldu. Yeni kurulan koalisyon hükümeti ise bu konuda olumlu niyetler beyan etmekle birlikte henüz adım atılabilmiş değil. Bu koşullarda, önümüzdeki dönemi DİSK'in yeniden örgütlenebilme imkanları açısından nasıl değerlendiriyorsunuz?

Sanıyorum, Türkiye'de askeri rejim tarafından yerleştirilmiş bulunan ortamdan çıkılıyor. Klasik anlamda, demokratik kurumlara dönüş aşamasındayız. Kuşkusuz bu kadar uzun süre askeri rejim altında yaşadıkten sonra, demokrasiye dönüş kolay değil,

Ayşegül DEVECİOĞLU

zamana ihtiyaç var. Örneğin dün Sayın İnönü'nün konuşmasını dinledim, kendisi de bu durumu kabul etti. Kendi ifadesine göre yalnızca adımlar atıldı. Sendikal hak ve özgürlüklerin kabulü konusunda adımlar var ama hâlâ sınırlandırmalar da var. Örneğin kamu çalışanlarının sendikalaşma sorunu. Bu sorunun mutlak çözülmesi gerekir. Biliyorsunuz grev hakkının sınırlandırılmasıyla da ilgili önemli maddeler var yasalarda. Diğer bir örnek de DİSK faaliyetlerinin serbest bırakılmasına rağmen, DİSK'in mal varlığının hâlâ devlet kontrolünde bulunuyor olması. Bütün bu örnekler, sendikal hak ve özgürlükler açısından zorluklar olduğunu, hâlâ önemli mesafeler almak gerektiğini gösteriyor. Ancak önümüzdeki dönemde Türkiye'deki sendikal hareketin temsil yeteneği yüksek bir hale geleceği umudunu taşıyorum. Avrupa'nın çeşitli ülkelerinde de sendikal hareket, kendisini temsil edebilmek için sıkıntılar çekti. Sendikalar için zorluk yeni bir şey değil.

• Sendikal özgürlükler konusunda hükümetin iyiniyetli olduğunu kabul etsek bile, yasal değişiklik teşebbüslerine işveren kesiminden tepki geliyor.

Evet, az önce söylediklerim kuşkusuz işin yasal boyutu. Bunu hep kendi kendime soruyordum ve İnönü konuşurken de bunu düşündüm. Türkiye'de sendikal hak ve özgürlükleri kabul eden bir mantalite var mı, yok mu? Sendikal hak ve özgürlükler, bizde demorasinin olmazsa olmaz kurumlarıdır. Ama Türkiye'de devlet içinde ve patronlar arasında bu böyle kabul edilmiyor. Bunu hep soruyorum ve bu konuda bir olgunluğa henüz erişilmediği sonucuna ulaşıyorum. Ama Türk patronları şunu bilmek zorundalar: Türkiye'nin Avrupa'ya entegrasyonunun başka boyutları da var. Bütün Avrupa ülkelerinde, gerek yasal düzenlemeler, gerekse sözleşmelerle işgüvenliği konusundaki bu önlemler zaten alınmış durumda. Diğer yandan Avrupa Parlamentosu Komisyonu'nun toplu işten çıkarmalara karşı çıkardığı yasa düzeyinde bir direktifi var. Şayet Türk patronlarının Avrupa Topluluğu'na girmek gibi bir niyetleri varsa, işten

çıkarmalara yönelik kuralların varlığını da kabul etmek zorundalar. Bu gerçekten mantalite sorunu. Henüz yasa bile olmayan, hükümetin utangaç bir niyetine karşı böyle bir tavır işveren örgütlerinin bir Avrupa mantalitesine ulaşamamış olduklarının göstergesidir.

• "Avrupa mantalitesi" derken işçiler ve işverenler açısından kuralları iyi konmuş bir serbest pazar ekonomisini mi kastediyorsunuz?

Evet. Avrupa'da serbest pazar ekonomisi resmen kabul edilmiştir. Kuralı bir serbest pazar ekonomisi resmen kabul edilmiştir. Kuralı bir serbest pazar ekonomisinin de olmayacağını düşünüyöz. Biz kurallandırılmış bir serbest pazar ekonomisinin kurulmasına çalışıyoruz. Bu da çalışma hayatının demokratikleşmesi için bir anlam teşkil eder.

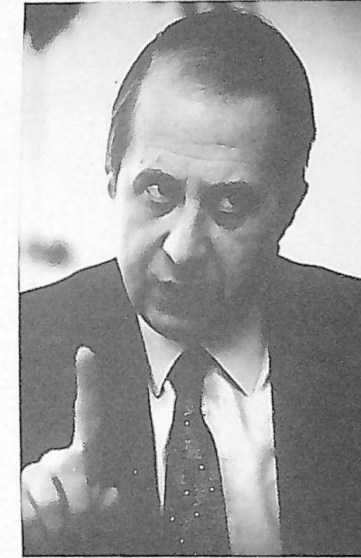
• Aslında, işçilerin de gerek temel siyasi hak ve özgürlükleri gerekse sendikal hakları sözünü ettiğiniz biçimde algılaması, hissetmesi gerekiyor mu? 12 Eylül'den sonra sendikal ve sosyal hakların kolayca geri alınabilmesi bu konuda bir kavrayış eksikliğinin ifadesi değil mi?

Türkiye toplumunu yeterince tanımıyorum. Ancak şunu biliyorum ki, Türkiye toplumu uzun süre otoriter bir yapı altında bulundu. Bu bakımdan Türkiyeli işçiler, 12 Eylül veya askeri rejimler geldiğinde kendilerini nereye koyacaklarını pek bilemediler gibi geliyor bana. İnsan hak ve özgürlüklerinin veriliş, alınan şeyler değil, insanın insan olmasından kaynaklanan ve doğumuyla birlikte edinilen haklar olduğunun kavranması gerekiyor. DİSK olayı da bunu gösteriyor. Yani bütün bunlar biraz yaşanarak öğrenilecek şeyler. Ama umarım ki yeni dönemde işçiler ve Türki-

ye toplumu bunun bilincinde olacak. Koalisyon hükümetinin de demokratik ortamı canlandırıcı adımlar atacağı düşüncesindeyim. Türkiye şu anda demokrasiye dönüş aşamasında.

• Ben sizin kadar iyimser olmayacağım. "Demokrasiye döndükten sonraki dönemde" yayınlanan Uluslararası Af Örgütü raporu bu dönemde 11 kişinin işkencede öldüğünü yazdı.

1982'de Metris'deki DİSK yarğalamalarına geldim. Cezaevi erafında ve içinde korkunun na-

"İşçiler artık işyerlerinin yönetimine katılmak istiyor. Biz bunu endüstriyel demokrasi olarak tanımlıyoruz."

sıl somutlaştığını gördüm. Tahmin ediyorum ki bu artık böyle değil. General Evren orada oturduğu zaman, Çankaya'ya gitik. Bize "Türkiye sizi niye bu kadar ilgilendiriyor, bizim işlerimize karışmayın" demişti. Şimdi çok fazla değişiklik var. Ama haklısınız, hâlâ o dönemin ağırlığı yaşanıyor özellikle bazı yapılarda. Türkiye demokrasiye henüz döndü. Şimdi devletin demokratikleştirilmesi lazım. Önemli olan ve zaman alan bu. Otuz sene önce kendi ülkemde, İtalya'da, polis ve sendikacılar arasında çok

şiddetli çatışmalar olduğu zamanlar yaşadık. Şimdi böyle bir şey söz konusu değil. Polis sendikalaştı. Sendikaların gösterisi olduğu zaman polisler de pankartlarıyla gösterilere katılıyorlar. Şimdi kuşkusuz Türkiye insanını özgürleştirmek lazım. Bunun için sendikal, sivil, kültürel oluşumların büyük çapta örgütlenmesi, kadınların ve erkeklerin tümünün örgütlenmesi, güçlerini göstermesi gerekiyor.

• 80'li yıllarda ekonominin yeniden yapılanma sürecinin, ekonomide globalleşmenin, gelişen teknolojik devrimin geleneksel üretim modellerini ve emeğin örgütlenmesini değişime uğrattığından söz ediliyor. Avrupa'da da sendikaların üye sayısında azalmalar olduğu da dikkate alınacak olursa, eski sendikal stratejiler örgütlenme için yeterli olabilecek mi?

Evet, şu anda sendikal hareket eskisi kadar ilgi uyandırmaya bile sendikal haklar demokratik toplumların temelidir ve sendikalar toplumun en büyük örgütlü gücüdür. Sendikaların gücü çeşitli ülkelere göre farklılıklar gösterebilir. Buna rağmen, hâlâ bütün Batı Avrupa ülkelerinde sendikalaşma oranı yüksek. Biz bugün iki önemli sorunla karşı karşıyayız. Birincisi işgücü kompozisyonundaki değişiklik. Bizim geleneksel anlamda işçi sınıfı dediğimiz şeyi oluşturan işçilerin niteliğinde büyük bir değişim oldu. Daha çok beyaz yakalılara dönüştüler ve mantalite değişti. Bir süre önce bütün işgücünü, bütün çalışanları ücret talebi etrafında hatta en ufak talepler etrafında birleştirebilme imkanı vardı. Tabii Avrupa Topluluğu'na üye ülkelerden sözediyorum. Şimdi işçilerin toplum içindeki konumları değişti ve sanırım her yerde bu gelişme görül-

yor. İşsizlik daha büyük bir sorun olarak karşımıza çıkıyor. Sürekli sorun olsa da Batı Avrupa'da belli bir işsizlik oranı var.

• Sözü ettiğiniz gelişmeler klasik ücret sendikacılığının ömrünü tamamladığı anlamına mı geliyor?

İşçiler daha nitelikli talepler için sendikalara geliyorlar artık. Değişen işçi niteliğine ayak uydurabilmek, çalışma yaşamında başarı sağlayabilmek için eğitim talep ediyorlar. İşçiler artık işyerlerinin yönetimine katılmak istiyor. Biz bunu endüstriyel demokrasi olarak tanımlıyoruz. Endüstriyel demokrasinin üç unsuru var. Bilgilendirilme, tartışma ve yönetime katılma hakkı.

• Avrupa ülkelerinde çalışan pekçok göçmen işçi var. Onların sorunları ve talepleri biraz daha farklı. ASK göçmen işçiler sorununa nasıl yaklaşıyor?

Göçmenlik sorunu yapısal bir sorundur ve Avrupa'da gelecekte, daha da önem kazanma istidadı gösteriyor. Göçmenlik sorunu bizce göçmenin geldiği ülkenin gelişmesine katkıda bulunacak biçimde ele alınmalı. Çünkü işgücünü ihraç ederek gelişme mümkün olmaz. O ülkeler gelişmeli.

• Göçmen işçilerin pek çoğu kaçak olarak kötü koşullarda çalışıyor. Batı Avrupa ülkelerinde işsizlik sorunu arttıkça ucuz işgücü olan göçmen işçilere tepki de büyüyor. Öte yandan göçmen işçiler farklı kültürel kimlikleri nedeniyle de çoğu kez ırkçılığa varan tepkilerle karşılaşılıyorlar. ASK, bu konularda nasıl bir tutum izliyor?

Biz Doğu ya da Güney ülkelelerinden gelen işçilerin, geldikleri ülkenin işçileriyle eşit haklara sahip olması gerektiğini savunuyoruz. Bu bakımdan kaçak işçiliğe ve kara çalışmaya karşı mücadele ediyoruz. Ancak bu anlayış,

yalnız işyerlerinde değil toplumda da kabul edilmeli. Göçmen işçiler, onları çalıştıkları topluma entegre etmek için gösterilen bütün çabalara rağmen marjinalize edilmiş durumdadır. Biz ASK olarak, göçmen işçilerin eşit haklarla ve özgürce çalışma imkanına sahip olmasını ve kültürel kimlikleri yokedilmeden çalıştıkları toplumla bütünleşebilmelerini savunuyoruz. ASK sorunu yalnızca hükümetler düzeyinde çözmeye çalışmıyor, göçmen işçilerin ASK içinde çeşitli yönetim

den ikisi kadın ve kadın sorunu bizim için gerçekten büyük önem taşıyor. Bu konuda çok fazla yol aldığımızı da sanıyorum. Kadınlara yönelik cinsel taciz bütün dünyada yaşanıyor. ASK'ın bu konuda açmış olduğu bir kampanya var. Avrupa Komisyonu'nda cinsel tacize karşı bir direktif çıkartılmasını talep ettik ve çıkarttık. Ancak insanların mantalitesi değişmeden, acil bir düzelme beklemek hayal. Buna göre işyerinde cinsel taciz toplumda kadının genel duru-

"Biz ASK olarak, göçmen işçilerin, çalıştıkları toplumla kültürel kimlikleri yok edilmeden bütünleşmelerini savunuyoruz. Göçmen işçilerin ASK içinde etkin olması için çaba gösteriyoruz."

kademelerinde etkin olması için de çalışıyoruz.

• Türkiye'de kadın sorunu, 80 sonrasında sık sık gündeme geldi. Kadın hareketi oldukça büyük bir gelişme gösterdi. Buna rağmen kadın işçiler, özgül sorunlarından; sözcgelimi işyerinde cinsel tacizden sözcetiklelerinde, bu, sendikacılarda hâlâ şaşkınlık yaratıyor. ASK bu soruna nasıl yaklaşıyor. Kadınlar ASK bünyesinde, yönetim kademelerinde işyerlerinde, yeterince temsil edilebiliyor mu?

ASK'ın yedi politik sekreterin-

munun bir yansıması. Kadın toplumda bir cinsellik aracı olarak görülmekten çıkmadıkça, cinsel taciz olayları durmaz.

Ben, ASK üyesi Türk sendikalarını Türkiye toplumunda kadın haklarının kabul edilmesi, işyerinde cinsel tacize karşı mücadele edilmesi için, bunu bir talep olarak yerleştirmek için çaba harcamaya davet ediyorum. Türkiye'de sendikacılık gerçekten daha önemli ve yaygın bir hale gelebilir. Ancak sadece ekonomik talepler için mücadele ederek, sendikalar saygınlık kazanmazlar. □

İŞVERENLER NİÇİN KIYAMETİ KOPARDI?

İş güvencesi üzerine...

İşverenler ve işveren kuruluşları tarafından iş güvencesine ilişkin taslağa yöneltilen sert eleştiriler, taslağın içerdiği hükümlerden çok, özüne yöneliktir... Sosyal devlet gücünün karşısında güçsüzü korumak zorunda olan bir devlet modelidir.

Av. Ergin TÜRSOY

Son genel seçimden sonra, DYP ile SHP tarafından oluşturulan Koalisyon Hükümeti'nin Çalışma Bakanı Sayın Mehmet Moğultay, göreve gelir gelmez, Bakanlık bünyesinde bir dizi çalışma başlatmıştır. Bu çalışmalar içinde en önemlisi, işçiler yönünden kuşkusuz en gerekli olanı, işçilere iş güvencesi sağlanması-na yönelik çalışmadır.

Korunma duygusu, güvenlik içinde yaşama isteği, insanlık tarihinin her döneminde kendisini hissettirmiştir. İnsanoğlu bu arayışını hayvanlardaki güdülere dayanan güvence arayışının tersine, akıl temeli üzerine oturmuştur. O nedenle, vazgeçilmez doğal bir gereksinme olan güvenlik kavramı, insan aklının ve toplumsal yaşamın tarihsel süreç içindeki gelişimine koşut olarak yaşamın her alanında çok yönlü olarak gelişmiştir.

Dünyanın geçirdiği evreler sürecinde değişen ve giderek zorlaşıp sarmal hale gelen toplumsal koşullar karşısında, güvenlik arayışı, bugün, çalışma yaşamının en önde gelen gereksinmelerinden biri haline gelmiş bulunmaktadır. Üretim araçlarını elinde bulunduran sermaye sınıfı, dünyadaki endüstriyel ve tekno-

lojik gelişmenin doğal sonucu olarak, işçi sınıfı karşısında aşırı güçlenmiş, politika alanında belirleyici ve etkin bir konuma ulaşmıştır. Çalışan ve çalıştıranlar arasında oluşan bu emek-sermaye çelişkisi, politika arenasındaki bu tek yanlı etkinlik, işverenleri işçiler karşısında aşırı derecede güçlendirmiştir. Bu gelişmeye karşı işçiler, işverenler karşısındaki konumlarını dengeleyebilmek için, üretimden gelen güçlerini işçi birlikleri, sendikalar, ulusal ve uluslararası konfederasyonlarda birleştirerek kendilerini güvence altına alma ve bir karşı güç oluşturma eylemlerine yönelmişlerdir. İnsan onuruna yaraşır bir çalışma ve yaşama hakkı elde etmek için girilen uzun, engembeli ve yer yer kanlı bu eylemler, çalışanların çalıştıranlara karşı yürüttüğü güvence arayışlarının kilometre taşlarını oluşturmaktadır.

İşçinin işini koruyabilme, çalışmasını endişesiz sürdürebilme hakkını, kendisini güvenlik içinde duyumsayabilme olanağını sağlayan iş güvencesi bugün, ge-

lišmiş batı toplumlarında, işçinin topluma, ailesine ve diğer kişilere karşı ödev ve sorumluluğunun yaşama geçirilmesine olanak olarak çalışma hakkının ayrılmaz bir parçasını oluşturmaktadır.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nun işçilere iş güvencesi sağlamaya yönelik girişimi, bu konuda hazırlanan taslak çalışmanın kamuoyunda tartışmaya açılması ile başlatılmış, çalışmalarına katkı sağlaması amacıyla DİSK tarafından taslakla ilgili olarak hazırlanan 26 sayfalık bir rapor Bakanlığa gönderilmiştir. Bu raporda, yıllardan beri süregelen bir hukuksal boşluğu doldurmaya yönelik Bakanlık yaklaşımının olumlu bulunduğu vurgulanmakla birlikte, taslak çeşitli yönleriyle ele alınıp irdelenmiş ve kimi düzenlemelere eleştiriler getirilmiştir. Bu eleştirilerin ana başlıkları özetle şöyledir:

- Süresi belirli sözleşmeler yönünden iş güvencesi öngörülmemiş, eşitlik ilkesi gözetilmemiştir. Bu da Anayasa'nın 10. maddesine ve Türkiye tarafından 1966 yılında onaylanan ILO'nun 111 sayılı "İş ve Meslek Bakımından Ayrım Hakkında Sözleşme" hükümlerine aykırıdır.

- İşverenin, işçinin bildirim süresine ait ücretini peşin vermek suretiyle hizmet akdini feshetmesi halinde, bu süreye rastlayan haklardan işçinin yararlanılması hükme bağlanmamıştır. Uygulamada çokça haksızlıklara neden olan bu yasa ile konuya çözüm getirilmesi önerilmiştir.

- İşverene tanınan işten çıkarma nedenlerinin soyut ölçülere bağlanmasının doğuracağı sakıncalara değinilmiş, bu nedenlerin somut ölçüler çerçevesinde ele alınıp değerlendirilmesi önerilmiştir.

- İş Yasası'nın ihbarsız ve tazminatsız fesih hallerini düzenleyen 17/II maddesinin uygulamada yeri olmayan ve haksızlıklara neden olan bazı fıkralarının gözden geçirilmesi ve hakkaniyete uygun hale getirilmesi önerilmiştir.

- İşten çıkarmanın yargıç önünde tartışılması aşamasında, yargıcın işe iade yerine tazminata hükmetmesinin iş güvencesinin özünü zedelediği vurgulanmış, bu düzenleme anlayışından vazgeçilmesi önerilmiştir.

- Yerel mahkeme kararının Yargıtay'ca kesin olarak çözümleneceğine ilişkin düzenlemenin, içtihat birliğine değil, içtihat egemenliğine neden olacağı ifade

edilmiş, içtihat birliği isteniyorsa, yerel mahkemeye kararında direnme hakkının verilmesi ve böylece Hukuk Genel Kurulu yolunun açılması önerilmiştir.

- Her türlü tebligatın işçinin üyesi bulunduğu sendikaya da ayrıca yapılması gerektiği vurgulanmıştır.

- Topluca işten çıkarma konusunda daha açık ve belirgin hükümlerin düzenlemede yer alması ayrıntılı olarak önerilmiş, çözüm yolları gösterilmiştir.

- Sendika yöneticilerinin güvencesi konusunda, bir sendikanın zorunlu organı olarak görev

eleştiriler, özünde işçilere sağlanmak istenen iş güvencesinin yassallaşmasının önüne geçmenin ve bu çalışmayı gündemden çıkarmanın hesabına dönüktür. Tasarı yasalaşsa bile, bu yasanın uygulanmayacağı yolunda cür'etli açıklamalara kadar varılan bu tutum, işverenlerin, işçileri sınırsız ve denetimsiz işten çıkarma konusunda ellerinde bulundurdukları bu hakkı kaybetmemek konusunda ne denli kararlı olduklarını açıkça gözler önüne sermektedir. İşverenler, işveren kuruluşları, devletin kendileri için her türlü güvenceyi vermesini, devletin güvenli bir ticari ve sinai ortamın yaratılmasında etkin bir rol oynamasını isterlerken, işçiler için sağlanması düşünülen iş güvencesini çok görmekte, bunun düşünülmüş olmasına bile şiddetle karşı çıkmaktadırlar. İşverenler bu taslağın yasalaşması ile işçilere iş güvencesinin sağlanması, diğer bir anlatımla işçileri keyfi işten çıkarma hakkının ellerinden alınması halinde;

- İşletmelerin değişen ekonomik şartlar ve rekabet baskılarına karşı hızlı hareket etmelerini engelleyecek, özel sektör girişimciliğini köreltecek, sanayinin bugün geldiği noktadan geriye götürecektir bir nitelik taşıdığını,

- Serbest pazar ekonomisinin gerektirdiği esneklik ve süratlen uzak kalacağını ve Türk ekonomisinin kısa bir zamanda rekabet gücünü yitireceğini ve teşebbüs ruhunun bütünüyle kaybolacağını,

- İş güvencesini yargıç denetimine bağlamanın yanlış ve duygusal olduğunu, bu yaklaşımla işletmenin kârı ve zararı ile ilgisi olmayan kişi ve kurumlara, işletme ekonomisine doğrudan etki yapacak kararlar aldırmanın ve bununla yetkili kılınmanın, ne

özel sektör anlayışıyla, ne girişimcilik ve yatırım düşüncesiyle, ne de alınacak kararların sorumluluğuna ortak olma ilkesiyle bağdaşmayacağını,

- Yalnızca bazı Batı ülkelerindeki buna benzer uygulamaları örnek almanın ve mevzuat transferi yapmanın doğru olmayacağını,

- Her ülkenin mevzuatını o ülkenin ekonomik, sosyal ve kültürel düzeyi ile değerlendirmek ve düzenlemek gerektiğini,

- Korumacılığın yasakçı anlayışların tedbirleri olduğunu ve bugün dünyanın her yerinde asgari indigini ve inmekte olduğunu, iddia etmektedirler.

Bu değerlendirmelere bakılırsa, işletmelerin bugüne kadar ayakta kalmış olmasının, özel sektör girişimciliğinin körelmemiş, sanayinin geriye gitmemiş bulunmasının, serbest piyasa ekonomisinin gereken esneklik ve süratlen uzak kalmamış, rekabet gücünü yitirmemiş ve teşebbüs ruhunun bütünüyle kaybolmamış olmasının, işçilere bugüne kadar iş güvencesi hakkının yasal olarak sağlanmamış olmasından kaynaklandığına insanın inanası geliyor. Eğer öyleyse, serbest piyasa ekonomimiz, sinai gelişmemiz ve dış piyasalardaki rekabet gücümüz neredeyse saman çöpüne bağlı. İşçilere iş güvencesi sağlansa her şey tepe taklak olup Türkiye ekonomisi batacak.

Ayrıca, işveren kuruluşlarının, Anayasa'da belirlenen devletin korumacı yönünü yani sosyal bir hukuk devleti olma niteliğini gözardı ettikleri, kuvvetler ayrılığı prensibini de hiç dikkate almadıkları anlaşıyor.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın hukuk düzenimize kazandırmayı amaçladığı iş gü-

vencesine ilişkin düzenleme girişimlerine karşı, işveren kesiminin ileri sürdüğü eleştirilere hak verebilmek, sergilenen yoğun ve sert tepkileri anlayabilmek mümkün değildir. İş güvencesini yıllardan beri uygulama alanına sokmuş bulunan ülkelerde, ne ekonomi darbe yemiş, ne riskler artmış, ne yatırımlar azalmış ve ne de bu ülkelerin uluslararası düzeyde rekabet gücünde eksilme olmuştur. Aksine, bu güvenceyi hukuk düzenlerine katmış bulunan ülkeler, bugün dünyanın en gelişmiş ülkeleri arasında yer almaktadırlar. Üretimi tamamlayan en önemli unsurun emek, emeğin üretken gücü olduğu asla unutulmamalıdır. Karşılaşılan ekonomik zorluk ve sıkıntıların aşılması için ilk akla gelen, emeğin tasfiyesi olmamalı, işler daraldığında bunun yükü işçiye yüklenmemeli, faturası işçiye çıkarılmamalıdır.

Bu ülkede yaşayan herkesin kendisini güvence içinde duyumsamaya ve güven içinde yaşamaya hakkı vardır. O nedenle güvence kavramına bencilce ve tek yanlı yaklaşılmamalı, tüm katmanlar, Türkiye'de demokrasinin kurulup gelişmesini içine sindirebilmeli, farklı kesimlerde de olsa, insanlar, artık hoşgörülü, uyumlu bir birlikte yaşama ortamının koşullarını yaratmalıdırlar.

Anayasa'nın 14. Maddesi'nde, "Anayasa'da yer alan hak ve özgürlüklerin hiçbirisi, diğer temel hak ve özgürlükleri yok etmek amacıyla kullanılamaz" denilmektedir. İşçinin iş akdinin alabildiğine sınırsız ve keyfi olarak feshine olanak veren bugünkü uygulama, sözleşme özgürlüğüne dayalı fesih hakkını, anayasal bir hak olan çalışma hakkını ve bu hakkın ayrılmaz bir parçası olan iş güvencesini ortadan kal-

dırmaktadır. İşçilere iş güvencesi hakkı sağlanmadıkça, devletin, Anayasa gereği, çalışma yaşamını geliştirmek için ÇALIŞANLARI KORUMAK yükümlülüğünün yaşama geçirilmesi mümkün olmaz. Ayrıca bu hak, işçilerin sendikalaşmalarındaki önemli sayılabilecek bir engelin ortadan kalkmasına neden olacağından, denetimsiz, kural ve yasadışı işyerlerinde de sendikalaşmayı beraberinde getirecek ve bu denetimsizlikten ve kural dışılıktan kaynaklanan ve büyük işletmelerin yakındığı haksız rekabet ortamı da giderek yok olacaktır.

Türkiye, sosyal bir hukuk devletidir. Sosyal devlet, güçlünün karşısında güçsüzü korumak, onu korumaya yönelik önlemleri almak zorunda olan bir devlet modelidir. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın yasalaştırmayı amaçladığı iş güvencesi de, sosyal devlet yapısına uygun, bu yapıyla bağdaşan bir düşüncenin ürünüdür.

Ancak üzülererek belirtelim ki, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın yapılan bu yoğun ve sert eleştirilerden önemli ölçüde etkilendiği anlaşılmaktadır. Çünkü, yukarıda sözünü ettiğimiz taslak adı verilen ilk çalışmadan sonra ortaya çıkarılan tasarı, bu konuda atılmış geri adımların izlerini taşımaktadır. Gerek işe iade konusunda ve gerekse toplu işçi çıkarma ve işyerini kesin olarak kapatma konularında tasarı, bize taslağı aratacak bir düzenleme olarak görünmüştür.

Tasarı bu şekilde hükümetçe benimsenip TBMM'ne gönderilecek olursa, iş güvencesinin hukuk yaşamımızda gereken şekilde yerini alması için tüm demokratik kurum ve kuruluşların ve sağduyulu milletvekillerinin katkılarına şiddetle gereksinme duyulacaktır. □

22 YIL ÖNCESİNİN ÖNCÜ EYLEMİ

"Gayriresmî" 15-16 Haziran

15-16 Haziran, işçi sınıfının kendi bağımsız söylemini seçebildiğini, kendi yöntemlerini kullanabildiğini kanıtlayan bir eylem olarak tarihe geçmiştir.

15-16 Haziran 1970'te gerçekleşen büyük işçi direnişi, işçi sınıfının mücadele tarihinde önemli bir dönüm noktasını oluşturan, bağımsız bir sınıf eylemi özelliğiyle öne çıkan en önemli toplumsal olaylardan biri olarak tanımlanmalıdır.

Yirmiiki yıl sonra Türkiye toplumunu temelden sarsmış, İstanbul ve İzmit'te yüzbinlerce işçinin iki gün boyunca direniş, yürüyüş ve çeşitli eylemlerle meydana getirdiği ve bu yanı sıra bir genel grev niteliği taşıyan 15-16 Haziran'ı doğru değerlendirmek için hareketin özelliklerini her türlü öznellikten uzak bir biçimde ele almak ve bütün yönleriyle değerlendirmek gerekmektedir.

Bununla birlikte çeyrek yüzyıla yakın bir süre önce meydana gelmiş, oluş biçimi ve sonuçlarıyla toplumu derinden etkilemiş, daha sonraki toplumsal süreç ve değişimlere damgasını vurmuş bu büyük olaylar dizisini açıklarken, bu kadar geniş boyutlu bir olgunun incelenmesi konusunda yapılan çalışma ve değerlendirmelerin azlığı da dikkati çekmektedir.

Bu konuda belgesel bir nitelik taşıyan bir çalışmanın(*) dışın-

Fahri ARAL

da, yazılanlar olayı yalnızca abartılmış bir mücadele retorığı içinde yansıtmakta, 15-16 Haziran'ı doğuran temel etkenleri, toplumsal koşullar ve ideolojik görünümünden uzak değerlendirmelerle sunmaktadır. Bunların ortak bir niteliği de 15-16 Haziran'ı, işçi sınıfının önceden hazırlanmış, siyasal iktidar mücadelesinin bir parçası biçiminde değerlendirip, hareketin temel karakteristiği olan kitleliliğini bir "öncü"ye bağlamaktır ki, bu görüşler olaya "siyasal bir öz" kazandırmak için yapılan zorlamalardan başka bir şey değildir.

Bu nedenle yıllardır 15-16 Haziran'ı değerlendirirken yapılan, siyasal vurguların öne çıkarılması çabası, olaylar dizisini gerçek anlamda belirleyen ekonomik ve demokratik karakterin küçümsemesi ya da ikinci planda ele alınması sonucunda zihinlerde yaratılan imaj, kuru bir abartıdan öteye geçmemiştir.

Buna karşılık yıllar önce DİSK Dergisi'nde yapılan değerlendirmeler, 15-16 Haziran'ın ekonomik ve demokratik mücadele

açısından getirdiği sonuçları dönemin koşulları içinde doğru olarak yansıtmakta, bugün de özü itibarıyla geçerliliğini korumaktadır:

"15-16 Haziran işçi sınıfının gücünü, onun burjuvaziden bağımsız davranabileceğini, devleti ve bütün kurumları bizzat kendisinin yönetebileceğini, hakları uğruna ve yeni hakları elde edebilmek için ne gibi yolları dene-

yeceğini göstermiştir."

"15-16 Haziran direnişiyle; işçi sınıfının varlığını kapalı kapılar ardından tartışan, toplumsal mücadele içindeki öncülüğünü bir türlü kabul edemeyen küçük burjuvalara, işçi sınıfının dışındaki 'güç'lere bel bağlayanlara büyük bir cevap verilmiş, bunların kafalarındaki kurdukları kâğıttan şatolar yıkılmıştır." (DİSK Dergisi, s.35, Sayı: 5-6-7, 1979)

Hiç şüphesiz, bugün yaşanan sorunlar yirmiiki yıl öncesine göre önemli farklılıklar taşımakta, koşullarla birlikte işçilerin mücadelesi gündemi de değişmektedir. Ancak, işçilerin ve emekçilerin toplumsal planda bağımsız bir güç olarak kendilerini ifade etme ve bunu mücadeleleriyle kabul ettirme çabası bugün de hareketin temel kalkış noktası olmaya devam etmektedir. İşte bunun ilk

ve büyük örneğini 15-16 Haziran Direnişi vermiştir.

15-16 Haziran'da neler oldu?

15-16 Haziran'ı yaratan temel neden o yıllarda yürürlükte olan 274 sayılı Sendikalar Yasası ile 275 sayılı Toplu Sözleşme, Grev ve Lokavt Yasası'nda yapılmak istenen değişikliklerdi. Bu değişikliklerin özünde sendika seçme özgürlüğüne getirilen kısıtlamalar yatıyor ve bunlarla özellikle

DİSK'in ve bağlı sendikaların örgütlenmesi engellenmek isteniyordu. Yasa taslağını hazırlayanların amacı, kurulduğu günden beri işçilerin ve emekçilerin örgütlenme umudu haline gelen DİSK'in bu gelişiminin karşısına yasal engeller çıkarmaktı.

Yasa taslağı TBMM'de görüşülürken DİSK'in tepkisi büyük oldu. Konfederasyon yasa taslağının getirdiği hükümlere karşı çıkacağını, mücadelesini demokratik yöntemlerle ve kararlılıkla

sürdüreceğini açıkladı.

Bunun ardından olaylar hızla gelişti. 15 Haziran 1970 günü İstanbul'da işçiler iş bırakarak, fabrikalardan dışarı çıkıp, yürüyüşe geçtiler. İstanbul'da Kartal'dan Kadıköy'e, Eyüp'ten Topkapı'ya, İstinye ve Levent'ten Taksim'e doğru yürüyen yüzbini aşkın işçi arasında DİSK'e bağlı sendikaların üyeleri ile Türk-İş'e bağlı işçiler de vardı. İşçilerin önünü kesen asker ve polislerle çıkan çatışmalarda yaralananlar oldu.

Olaylar 16 Haziran'da da büyüyerek devam etti. Bu kez İstanbul'un yanı sıra Gebze, Çayırova ve İzmit'te de büyük işçi yürüyüşleri oldu. Ankara-İstanbul karayolu trafiğe kapandı. İkinci gün eyleme katılan işçilerin sayısı 150 bini bulmuştu. İşçiler hemen her yerde polis bariyerleriyle karşılaştılar. Levent'te, Kadıköy'de çatışmalar çıktı. Polis işçilere karşı silah kullandı. Birçok yerde olaylara askerî birlikler müdahale etti. İstanbul'da köprüler açılarak, işçilerin Eminönü'nden karşıya geçmesi engellendi. Olayların çapı büyüdü. 16 Haziran'da toplanan Bakanlar Kurulu İstanbul ve İzmit'te sıkıyönetim ilan etmek zorunda kaldı. Ancak buna rağmen birçok fabrikada ertesi gün işbaşı yapılmadı, direnişler sürdürüldü.

DİSK yöneticileri, işçiler, öğrenciler, bazı demokratik kuruluşların yöneticileri gözaltına alınarak tutuklandı. İşbaşı yapmayan işçilere sıkıyönetimin baskısı uygulanarak, zorla işbaşı yaptırıldı. Tam bir terör estirildi. Egemen sınıflar Türkiye toplumunda ilk kez bir toplumsal sınıfın bağımsız eylemi karşısında bu kadar sert bir tepkide bulunuyor ve demokratik hakları için mücadele veren işçilerin karşısına acımasızca dikiliyordu.

Bununla birlikte gösterilen tepkinin haklılığı çok açıktı. İşçiler sendika özgürlüğünü yok etmek için yapılan girişimlere karşı en doğal haklarını, direnme haklarını kullanmışlardı. Üstelik bunun hukuksal çerçevede haklılığını da biliyorlardı. DİSK bunu yasa taslağı hazırlanırken de dile getirmişti. Nitekim, yasanın iptali için Türkiye İşçi Partisi ile Cumhuriyet Halk Partisi'nin Anayasa Mahkemesi'ne yaptığı başvurular sonucunda, yasa değişiklikleri iptal edildi. Ancak olaylar konusunda DİSK yöneticileri hakkında açılan dava yıllarca sürecekti, sonunda beraatle sonuçlanacaktı.

Resmî ideolojiden kopuş

15-16 Haziran'da olayların dış görünüşleri bir yana, vurgulanması gereken bir önemli nokta da, bu büyük direnişin işçilerin ve emekçilerin zihinlerinde oluşmuş olan resmî ideoloji yanılmasından kopuşu temsil etmesidir. Gerçi olaylar sırasında, yürüyüşler, direnişler yapılırken kullanılan pankartlar, atılan sloganların bir bölümü, özellikle polisle çatışmalardan sonra gelen askerî birlikleri karşılayış biçimleri, tankların üstüne bayraklarla birlikte çıkıp, sevinç gösterilerinde bulunma vb. örnekler bütünüyle resmî ideolojinin etkilerini yansıtsa da, bütün bunlar olayın demokratik karakterini bozmamaktadır.

Nesnel olarak ele alındığında bu görünüşler, o güne gelinceye kadar çok az bir direniş ve kitle eylemi deneyimi olan işçiler için oldukça doğal sayılmalıdır. Özellikle 1960'tan sonra hızlanan toplumsal mücadele içinde, direniş ve grevlerde hâkim olan temel retorik, kendini "Ata'ya bağlılık", "Ata'ya şikâyet" biçiminde

ya da koyu bir anti-komünist söylemle süslenmiş resmî ideolojinin değişik biçimleri olarak gösterdi. Bu nedenle ilk kez 15-16 Haziran, işçilerin bağımsızca, sadece kendi güçlerine dayanabileceklerini kanıtlamıştır. Yine 15-16 Haziran'da ilk kez ve güçlü bir biçimde "İşçiyiz, Güçlüyüz" vb. sloganlar yerini bulmuştur. İşte buna dayanarak 15-16 Haziran'ın, bundan sonraki direniş ve eylemlerde, işçi sınıfının kendi bağımsız söylemlerini seçebildiğini ve yöntemlerini kullanabildiğini göstermiştir. 15-16 Haziran bu anlamda bir öncü eylemdir.

15-16 Haziran, işçilerin bundan sonraki eylemlerinde bağımsız bir söyleme ve yöntemlere sahip olmaları gerektiğini de kanıtlamıştır. Nitekim, daha sonra yoğun bir biçimde devam eden eylem ve direnişlerde işçiler, her türlü resmî yanılmasından uzaklaşarak; bağımsız ve demokratik eylem tarzını benimsemişlerdir. Bu, 12 Eylül öncesinin kitlesele eylemlerinin özünü açıklayan

önemli bir özelliktir. Daha yakınlara gelirse, birkaç yıl öncesinin Bahar Eylemleri'nde bile 12 Eylül'ün ideolojik tahribatına rağmen resmî ideolojinin görünümüne çok az rastladığımızı görüyoruz. Bu dönemin eylemleri bütünüyle bağımsız bir karakter taşımış ve kendine özgü söylem ve yöntemlerle sürdürülmüştür. Hattâ gelişmeleri kavrayamayan birçok kişi işçilerin bu yöntemlerini kendilerince "ilkel" ve "apolitik" bularak, bu yöntemlerin olayı nasıl kitleleştiğinin farkına varamamışlardır.

Sonuç olarak, yirmiki yıl sonra 15-16 Haziran'ı değerlendirdiğimizde bizlere miras kalan en önemli özelliğin, bütün abartılardan ve öznellikten uzak, kitlesele niteliği büyük bağımsız bir ekonomik ve demokratik hareket olduğunu açıkça söyleyebiliriz. İşte daha sonraki kitlesele eylemlere kaynaklık eden temel nitelik de budur. □

(*) S.Öztürk, T.Annır, 15-16 Haziran, Sorun Yayınları, İstanbul.

TOPLU SÖZLEŞMELER VE ÇAĞDAŞ TALEPLER

İyi ücret de yetmez...

İşçilerin daha iyi koşullarda çalışabilmeleri için sendikaların eğitim, istihdam, işçi sağlığı, iş güvenliği, yönetime katılım gibi konularda alternatif talepler geliştirmeleri gerekiyor. Türkiye'nin bu çerçevede yararlanabileceği "Batılı örnekler" var.

Türkiye Sanayici ve İşadamları Derneği'nin (TUSİAD) 1990 sonunda yayınladığı, "Başarıda Personelin Önemi" adlı kitapçık, İngiliz Sanayi Konfederasyonu'nun (CBI) personel yönetimi konusunda oldukça ilginç fikirlerine yer vermektedir. Kitapçıkta, insan kaynaklarına daha fazla önem verilmesi ve rekabet baskısı gibi nedenlerle şirketlerdeki organizasyon şemalarının değiştiğinden söz edilmekte, organizasyon açısından işletmelerin büyük bir piramit yapısından uzaklaşarak daha yatay organizasyonlara gittiğine dikkat çekilmektedir. Şirketler, pazar konusunda daha hızlı davranmak, yeni teknolojilerden daha fazla yararlanmak amacıyla tek bir organizasyon piramidi yerine, merkeze bağlı daha küçük piramidleri tercih etmektedirler. Böylece yönetim biçimi değişmekte, sorumluluk alt kademelere indirilmekte, çalışanlar, kendi öz disiplin ve motivasyonlarıyla bağlı oldukları otonom ve yarı otonom gruplar içinde yer almaktadırlar. Yine aynı kitapçıkta, artık her elemanın potansiyelini ve gerçek katılımını maksimize etmek amacıyla dizayn edilmiş stratejilerin iletişim ve katılım üzerinde

Güven Türk GÖRGÜLÜ

önemle durması gerektiği vurgulanmakta, şirket içi iletişimin katılımı ve verimliliği artırdığına dikkat çekilerek iki yanlı görüş ve bilgi alış verişinin sürekli eğitimi gerektirdiğinden söz edilmektedir. CBI'ya göre, pek çok firma daha fazla özgürlüğün daha etkili kullanıldığı özyönetim modellerinin gelişmesini teşvik etmektedir.

İngiliz Sanayi Konfederasyonu, işletmelerin yeni tarz iş geliştirme yöntemlerinde, firmaların çok daha fazla yaratıcı olmaları gerektiğini belirtmekte, yeni yaklaşımların başarıyla uygulanmasının, sendikaların işyerilerindeki geleneksel varoluş nedenini ortadan kaldıracığına işaret etmektedir. Hatta bu varoluş nedeni o denli değişecektir ki, firmalar şirket içi iletişimde güçlü bir odak konumunda olmaları nedeniyle çalışma düzeni ve yönetim konusunda, sendikalara kendilerinden daha fazla güveneceklerdir:

"...Sendikaların pazarlık yetenekleri, değişime karşı şüpheli olabilecek işçiye güven vermekte ve bazı şirketlerde sendikalar üst

yönetime karşı bir kontrol ya da güvenlik aracı oluşturabilmektedirler. Hata yapıldığında sendikalar, kontrol mekanizmasını çalıştırabilir..."

Anlaşıldığı kadarıyla, Türkiye'de çok fazla hissedilmese de özellikle Batı ülkelerinde çalışma yaşamı teknoloji kadar başdönürücü bir hızla ilerlemektedir. Yeni teknolojiler, verimliliği artırıcı teknikler firma organizasyonlarında değişikliklere yol açmakta, böylece klasik işçi-işveren ilişkisi yeniden şekillenme ihtiyacı duymaktadır. İşverenlerin verim artırıcı önlemler çerçevesinde çalışanlara daha fazla sorumluluk vermeleri, eğitime, dinlenmeye daha olumlu bakmaları, henüz Türkiye'de pek fazla tartışma alanı bulmasa da birçok ülkede uzun zamandır uygulanmakta olan birtakım sistemlerin geliştirilmesine yol açmıştır.

Gelişmiş ekonomilerde, ucuz emeğin bir rekabet avantajı olarak kullanılması on yıllar önce terkedildiği halde, Türkiye'de 1980'ler boyunca ucuz emek avantajına dayalı dış rekabet kullanılmaya çalışılmış, ancak başarılı olunamadığı açıkça görülmüştür. Nitekim 3. İzmir İktisat Kongresi'nde "Makroekonomik

politikalar" konusunda verilen tebliğlerde, konuşmacıların ortak noktası, artık ucuz emek ve düşük kur politikasına dayalı rekabet yönteminin iflas ettiği, bunun yerine verimlilik artışını esas alan bir rekabet modelinin geliştirilmesi gerektiği olmuştur.

Bu nedenle, geline bu aşamada sendikalar da salt ekonomik taleplerde değil, işçilerin gelişimine katkıda bulunacak başka birtakım önlemler konusunda da stratejiler oluşturmak zorundadırlar. Bu stratejilerin geliştirilebileceği alanları belirlemek için de T.C.'deki yasal düzenlemelerden başka, Türkiye tarafından kabul edilmiş olsun ya da olmasın birtakım uluslararası kaynaklar bulunmaktadır.

ILO ve AT prensipleri

Türkiye'nin AT'ye tam üyelik başvurusu çerçevesinde ILO standartları yanında topluluk çalışma normlarının da Türkiye'de endüstri ilişkileri alanında gözönüne alınması, yasal düzenlemeler henüz AT ve ILO düzeyine ulaştırılmamış da olsa toplu sözleşmelerde bu standartların dik-

kate alınması gerekliliği ortaya çıkmaktadır.

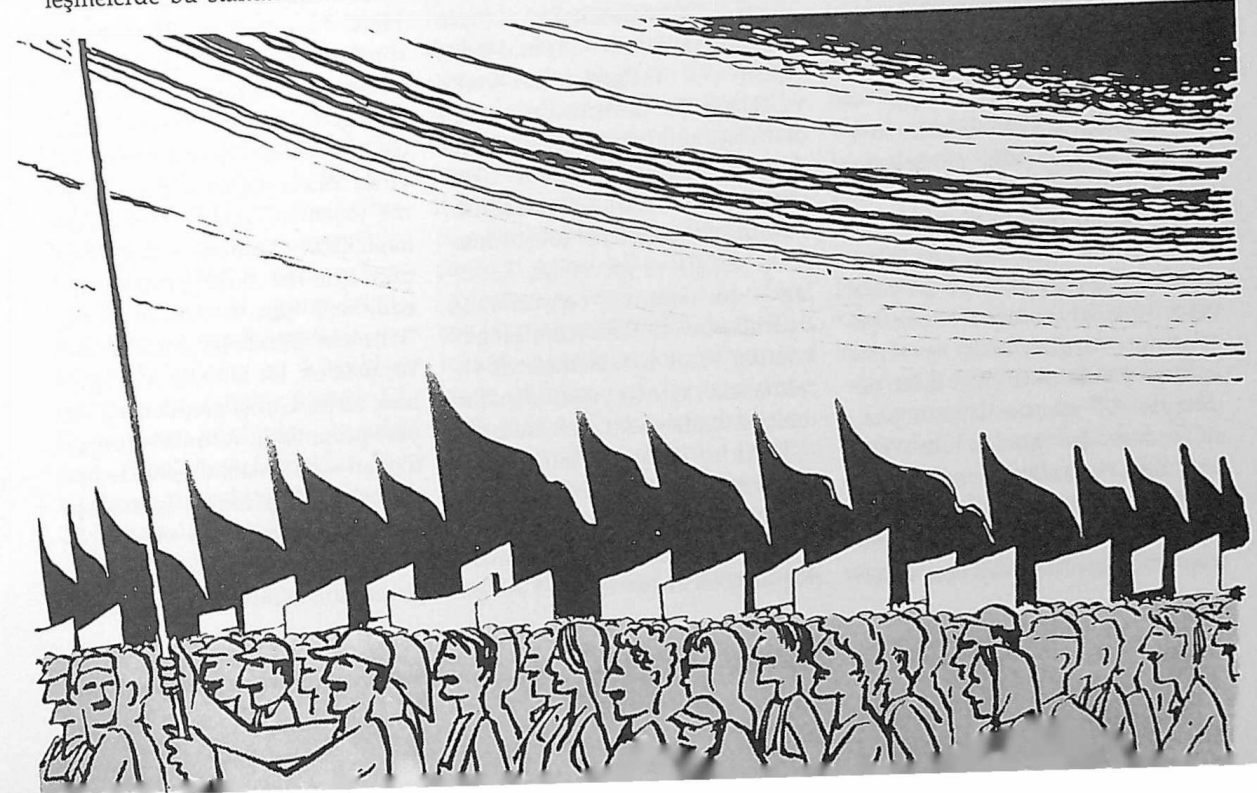
ILO'nun 1944 tarihli Filadelfiya bildirisinde yer alan ilke ve amaçları, bugün de sendikaların faaliyetleri sırasında önemli bir yer tutmak durumundadır. Filadelfiya bildirisindeki ilke ve amaçlar çok kısa olarak şöyle sıralanabilir:

- İşçilerin hayat seviyelerinin yükseltilmesi,
- İşçilerin maharet ve bilgilerini gösterebilecekleri ve zevk duyacakları işlerde çalıştırılmaları,
- İşçilerin mesleki eğitimlerinin verilmesi,
- İşçi-işveren işbirliğinin geliştirilmesi,
- Sosyal güvenlik tedbirlerinin geliştirilmesi,
- Bütün mesleklerdeki işçilerin hayat ve sıhhatlerinin korunması,
- Uygun gıda, mesken, iyi vakit geçirme ve kültür vasıtalarının sağlanması,
- Eğitim ve mesleki alanda eşit şartlar sağlanması.

Bunlar dışında ILO'nun çoğu 2. Dünya Savaşı'ndan sonra endüstri ilişkileri alanında imzaladığı 7 sözleşme ve 11 tavsiye kararı vardır. TC ise bu sözleşme-

lerden yalnızca iki tanesini onaylamıştır. Bu tavsiye ve sözleşmelerin ILO üyesi olan TC'de tam anlamıyla uygulanmasını sağlamaya yönelik girişimlerde bulunmak, bu amaçla uzun soluklu bir strateji geliştirmek gereği ortadadır.

Türkiye açısından Avrupa Topluluğu'na tam üyelik henüz ufukta görünmese bile, standart oluşturulabilecek bir başka uluslararası kaynak da Avrupa Topluluğu ülkelerinin sosyal durumlarını ve çalışma ilişkilerini düzenlemeye yönelik olarak hazırlanan "Avrupa Topluluğu Temel Sosyal Haklar Şartı"dır. Topluluk ülkeleri arasında ücret, çalışma şartları, sosyal güvenlik gibi konularda yeknesaklık sağlamayı amaç edinen bu tasarı, ülkeler arasındaki ücret, çalışma şartları, sosyal güvenlik gibi konuların bir sosyal damping ve haksız rekabet unsuru olmaktan çıkartılması açısından oldukça yoğun tartışmalara neden olmaktadır. Tek pazar projesinin başarısını, ülkeler arasındaki ekonomik olduğu kadar sosyal bütünlüğün sağlanmasına da bağlayan Avrupa Topluluğu Komisyonu, bu

alandaki etkin bir uyumlaştırma gerçekleştirmek amacıyla Temel Sosyal Haklar Şartı'nı hazırlarken, çalışma hayatının taraflarını oluşturan Avrupa İşçi Sendikaları Konfederasyonu (ETUC), Avrupa Sanayi ve İşveren Konfederasyonları Birliği (UNICE) ve Avrupa Kamu Teşebbüsleri Merkezi (CEEP)'in de görüşlerine başvurmuştur.

AT Temel Sosyal Haklar Şartı kapsamında yeralan birtakım düzenlemelerin Türkiye'de yasal çerçeveye kavuştuğu, ancak bazılarının uygulamada yetersiz kaldığı ya da mali güçlükler nedeniyle AT standartlarının gerisine düştüğü gözlemlenmektedir. Bazı konularda ise hemen hiçbir düzenleme bulunmamaktadır. Örneğin çalışma koşullarının iyileştirilmesi, izinler, işyeri

güvenliği ve sağlığının korunmasına yönelik tedbirler, iş yasalarında yeralmakta, gerekli konular çeşitli tüzüklerle ayrıntılı olarak düzenlenmekte, toplu sözleşmelerde ele alınmaktadır. Ancak AT ülkelerinde ekonomik ve teknolojik ilerlemenin sonucu olarak yaygınlaşan part-time gibi değişik çalışma şekilleri Türk mevzuatında bulunmamaktadır. Bunun gibi gençlerin çalıştırılması, iş sağlığı ve güvenliği, kadınlar, çocukların çalıştırılması, özürliülerin istihdam edilmesi gibi konular yasal düzenlemelerde yeralmasına rağmen yeterli denetim mekanizmalarından yoksundur.

Tabii bu konuları "Bakın dışarıya karşı ayıp oluyor", "Avrupalıların yüzüne bakamıyoruz" diye gündeme getirmek söz konusu değildir. Örneğin Türkiye AT'ye

daha uzun yıllar üye olmasa bile Türkiye'de çalışan sınıfın dünyadaki çalışma standardının dışına düşmesi söz konusu olmamalıdır. Hatta Türkiye'deki çalışan sınıfın dünyadaki gelişmelere katkıda bulunması, bu normları daha ileriye götürmesi bir görev olarak ele alınmalıdır. Dünya ve Türkiye'de moda deyimle küreselleşme yaşanıyor. Ancak Türkiye'de kapitalizm küreselleşirken, bunun için her türlü olanak elde edilirken, çalışan sınıfların bu "küre"nin dışında bırakılması söz konusudur. Bu kürenin içine girmek ve bu küreyi genişletmek de yine çalışanların ve onların örgütü olan sendikalara düşmektedir.

Avrupa Topluluğu iş sözleşmelerinde ücret ana etken olmakla birlikte özellikle Türkiye şartlarında istihdam sorunu ken-

dini hissettirmektedir.

İşsizlik oranı kentlerde % 14, Türkiye genelinde % 9 civarında seyretmektedir. Bir yanda yüksek işsizlik, diğer yanda da çalışanların işten çıkartılması tehdidi söz konusudur. Uluslararası düzeyde güvence altına alınan istihdam hakkını mikro ve makro düzeyde ele alabiliriz.

Sendikalar makro düzeyde, istihdam yaratıcı ekonomik politikadan yana çıkmalı, mikro düzeyde de işçilerin iş güvencesini sağlayacak tedbirlere toplu sözleşmelere yer vermelidirler.

İlk elde makro düzeyde getirilebilecek önlemlerin başında ise çalışma saatlerinin kısaltılması gelebilir. İstatistiklere göre 6 milyon ücretli ve maaşlının yüzde 46'sı haftada 40 saatin üzerinde çalışmaktadır. Ortalama çalışma süresi ise 46 saat civarındadır. Alınacak tüm önlemlerde bu işgücünün 40 saat çalışmanın altına çekilmesi gerekmektedir. Bu da yeni iş alanlarının açılmasında acil önlemlerden biri olabilecektir.

Eğitim

Sosyal ve ekonomik alanda Türkiye'nin yakın ilişkide olduğu uluslararası örgütlerin çıkarılmış olduğu sözleşmeler ve anlaşmalarda temel bir konu olarak eğitim oldukça önemli bir yer tutmaktadır. ILO'nun Filadelfiya bildirisi ile Avrupa Konseyi'nin 1961'de imzaladığı Avrupa Sosyal Şartı, mesleki eğitim konusunda temel düzenlemelerin yeraldığı belgelerin en önemlileri arasında sayılabilir. Ayrıca AT Komisyonu tarafından hazırlanan Temel Sosyal Haklar Şartı'nda da mesleki eğitim üzerinde önemli durulmaktadır.

Örneğin Avrupa Haklar Şartı'nda, tüm Avrupalı işçilerin

mesleki eğitim hakkına sahip olduklarının altı çizilmekte, bunun, işverenlere ek bir mali yük getirirse de ileride verimlilik açısından önemli avantajlar yaratacağı belirtilmektedir.

Mesleki eğitim hakkının etkin biçimde kullanılmasını sağlamak amacıyla uluslararası kaynaklarda belirtilen tercihler Türkiye'deki yasa düzenlemeler açısından geçerliliğini korumaktadır. Bunlar arasında herkese teknik ve mesleki eğitim olanağı sağlamak, yüksek teknik eğitimde kolaylıklar getirmek, çalışan gençlerin eğitilmesi için çıraklık ve diğer eğitim sistemlerini benimsemek, çalışan yetişkinler için de teknolojik gelişmelerin sonucu olarak gereksinim duydukları yeniden eğitimi kolaylaştırmak, bu arada çalışanların eğitimde harcadıkları zamanın normal çalışma sürelerinden sayılmasını kabul etmek ve imkânlar ölçüsünde mali yardım yaparken harç ve masrafları öncelikle azaltıp kaldırmaya çalışmak sayılabilir.

Bu açıdan Türkiye'nin, taraf olsun olmasın uluslararası kaynaklarda benimsenmiş temel prensipler açısından eğitim konusunda çok geri bir düzeyde olduğunu söylemek güçtür. Ancak uygulamada olmasa da, yasal düzenlemeler içinde yeralan eğitim konusunun pratiğe geçirilmesi yönünde sendikalara önemli görevler düşmektedir. İş gücünün kalitesinin yükseltilmesi, verimliliği temel alan üretim tekniklerinin kullanılması açısından çok büyük bir zorunluluktur. Nitekişiz işgücünün kriz dönemlerinde oldukça zor duruma düştüğü düşünülürse çalışanların refahı açısından eğitimin önemi daha da fazla ortaya çıkacaktır. Firmaların yeni teknolojisinde eğitim yükümlülüğü üzerinde önemle durulmalıdır. İşverenleri

mesleki eğitim konusunda birtakım kurallara zorlarken, çalışanların sosyal ve kültürel eğitimi konusunda da sendikaların üzerine daha fazla görev düşüyor. Böylelikle işçiler ekonomik talepler konusunda daha güvenli davranabilecekler, kazandıkları formasyonu daha iyi şartlarla pazarlık konusu yapabileceklerdir.

İş güvenliği ve sağlık

Türkiye'de çalışma yaşamında biraz da kaderciliğin verdiği umursamazlıkla pek fazla titizlik gösterilmeyen bir başka konu da çalışma ortamının gerektirdiği güvenlik ve sağlık önlemlerinin yeterince alınamamasıdır. Türkiye'de fiziksel çalışma koşullarını düzenleyen yasal çerçeve uluslararası alanda kabul edilen prensiplere paralellik gösterdiği ve tüzüklerle ayrıntılı olarak açıklığa kavuşturulduğu halde, işverenlerin sorumluluklarını yerine getirmemeleri, denetim mekanizmalarının yetersizliği, işçilerin konuya duyarsız kalmaları, uygulamada önemli sorunlar çıkartmaktadır.

ILO prensiplerinde çalışma güvenliğinin sağlanmasına ilişkin hükümlerin yeralması yanında Avrupa Topluluğu normlarına göre de işyerlerinde sağlık ve güvenliğin korunmasına ilişkin olarak işverenlerin her türlü önlemi alması zorunludur. Bu durum çalışma koşullarının standartlaşmasını sağlamak yanında işverenlere getireceği ek maliyetlerle de ülkeler arasındaki haksız rekabeti ortadan kaldırıcı bir unsur olarak görülmektedir.

Türkiye şartlarında, sendikaların üzerine düşen en önemli görevlerden bir tanesi de öncelikle üyelerinin sağlıklarının korunması olmalıdır. Yasal düzenlemelerin işyerlerinde tam anlamıyla uygulanmasını sağlamaya

yönelik tedbirleri toplu sözleşme hükümleriyle pekiştirmek, daha sonra da bunların uygulanmasının takipçisi olmak, sendika üyelerine de bu tedbirler konusunda gerekli eğitimi vermek ya da verilmesini sağlamak yine sendikaların üzerine düşmektedir. Ayrıca işkollarında ve işyerlerinde tüzüklerce belirlenmeyen iş güvenliği ve sağlık koşullarının tesbit edilmesi, bunlara yönelik önlemlerin belirlenerek pazarlık konusu yapılması, hatta bu konuda yasal çerçeve oluşturulmasına katkıda bulunulması da sendikal faaliyetler arasında yer almaktadır.

Gerek ulusal, gerek uluslararası kaynaklarda yer aldığı gibi, çalışan kadınların, çocukların, annelerin, genç işgücünün korunması da ayrıca önem verilmesi gereken bir konudur.

Yönetime katılım

Türkiye'nin gelişmişlik açısından sürekli olarak kendisini karşılaştırdığı ülkelerde çok geniş bir uygulama alanı bulmasına karşın üzerinde hemen hiç du-

rulmayan bir konu da işçilerin yönetime katılımıdır. Özel mülkiyet kurumunun mülk sahibine sağladığı yönetim ayrıcalığı ve tekeli yumuşatmak, yönetim yetkilerini emekle paylaşmak, böylece endüstriyel, daha geniş deyimle ekonomik demokrasiye ulaşmak yönetime katılmanın esasını oluşturmaktadır.

Aynı zamanda çalışanların gelirinin azalıp çoğalmasında, bazen tamamiyle yitirilmesinde kendilerinin dışındaki kararların kurbanı olmama isteği, yönetime katılma talebinde önemli bir rol oynamaktadır.

Yönetime katılmada esas sorun mülkiyete değil, yetkiye ulaşmaktır. Çünkü işçiler, salt işçi olmak niteliğiyle çalıştıkları işletmede bilgi almaya, konuşup tartışmaya, ücretlerini ve çalışma koşullarını belirlenen yollardan tartışmaya hak kazanmışlardır.

İngiltere, Almanya, Fransa gibi Batı Avrupa ülkelerinde işçilerin yönetime katılması sorunu 1900'lerin başından beri tartışılmakta ve her ülkenin kendi koşulları içinde geliştirdiği sistemlerle az

ya da çok uygulanmaktadır.

Katılma konusu yalnızca Batı Avrupa ülkelerinde de sınırlı kalmamış, işletme komitelerinin mevcut olduğu, Pakistan, Cezayir, Mısır, Tunus, Hindistan gibi bazı gelişmekte olan ülkelerde de önemli başarılar elde edilmiştir.

ILO'nun işçi-işveren diyalogunun geliştirilmesi konusunda aldığı tavsiye kararları şunlardır:

No: 94 - İşyeri düzeyinde işçiler ve işverenler arasındaki danışma ve işbirliği konusundaki tavsiye kararı,

No: 113 - Ulusal ve işkolu düzeyinde danışma ile ilgili tavsiye kararı,

No: 129 - İşyerlerinde işçilerle işverenler arasındaki haberleşme ile ilgili tavsiye kararı,

No: 130 - İşyerlerinde şikâyetlerin çözülmesiyle ilgili tavsiye kararı.

Avrupa Topluluğu'nda 1970'li yıllardan beri üzerinde tartışılmasına rağmen yönetime katılma konusunda çok çeşitli modeller ortaya atılmasına karşılık, şirketler hukuku kapsamına giren çok önemli bir rekabet unsuru olması nedeniyle belirli bir düzenleme kabul edilmesi mümkün olmamıştır. AT Komisyonu ise, demokrasinin bir gereği olmasının yanında, iş barışını sağlayıcı ve yönetim kalitesini geliştirici bir faktör olarak gördüğü işçilerin yönetime katılımı üzerinde önemle durmuştur.

Konuyla ilgili tüm üye ülkelere anlaşılabileceği asgari müsterekler bulunması ihtiyacı AT Komisyonu'nun 1985'te yeni bir öneri ortaya koymasına neden olmuş, 1 Temmuz 1989'da yürürlüğe giren Avrupa Ekonomik Çıkar Grubu Taslağı çok esnek koşullar taşıması nedeniyle üye ülkelerde kabul görmüştür. Burada, işçilerin yönetime katılımıyla ilgili olarak, şirketlerin isteğine

göre seçilebilecek üç alternatif getirilmektedir:

- İşçilerin yönetim organlarında temsil edildiği ALMAN SİSTEMİ

- Yönetim organlarından farklı olarak işçilerin iş konseyleri ile temsil edildiği FRANSIZ-İTALYAN SİSTEMİ

- Her bir firmanın işçilerle yapılan anlaşma sonucu işçinin yönetime katılımını belirlediği İSVEÇ SİSTEMİ

En azdan, en gelişkine doğru sıraladığımızda,

- a) Çalışanlara bilgi verme,
- b) Çalışanlara danışma,
- c) Çalışanlarla toplu müzakere,
- d) Çalışanların işletme üzerindeki denetimi,
- e) Çalışanların yönetim kurullarında yer almaları,
- f) Birlikte yönetim,

gibi ana başlıklar altında toplanabilecek yönetime katılma yolları bazı ülkelerde yasal temelle dayanmakla birlikte, bazılarında salt işçilerle işverenler arasındaki karşılıklı anlaşmalara dayanabilmektedir.

Türkiye'de ise "kutsal mülkiyet hakkı"na yönelik bir tehlike olarak görülen yönetime katılma konusu üzerinde fazlaca durulmamış, 1970'li yıllarda birkaç tartışmanın konusu yapılmakla birlikte pratiğe dönük istekler ortaya çıkartılmamıştır. Endüstriyel demokrasi ile ilgili birtakım görüşler belirtilmiş, ancak konu üzerinde gereken önemde durulmamıştır.

İşveren kuruluşlarının yönetime katılma türünden bir mekanizmanın telaffuzundan özenle kaçınılmaktadır. Örneğin TİSK'in "Sosyal Diyalog" konusunda hazırladığı bir kitapçıkta ulusal düzeyde işçi-işveren sendikalarının oluşturacağı bir "Ekonomik ve Sosyal Danışma Konseyi"nin gerekliliğinden söz edilmekte,

mikro ya da makro düzeyde karar alma mekanizmasına işçilerin katılımı konusu üzerinde durulmamaktadır. TÜSİAD'ın hazırladığı bir başka kitapçıkta ise sosyalist sistemlerin çökmesinden sonra yönetime katılma türünden taleplerin artık ortadan kalktığına değinilmektedir.

Oysa gerek ILO, gerek Avrupa Topluluğu normlarında ve dünyadaki uygulamalarda, verimliliğe dayalı bir üretim artışının, işletme ve ekonomi bazında doğru karar almanın, ulusal düzeyde refah artışının gerekli koşulu olarak "katılım" ortaya çıkmaktadır. Siyasi düzeyde olduğu gibi, ekonomik alanda da çalışan sınıfın dışlanması alınan kararların başarısızlığı sonucunu doğurmaktadır.

Sonuç

Sendikaların, çalışanların istihdam hakkını güvenceye almak, işgücü kalitesini yükseltmek, sağlıklı ve düzenli bir çalışma ortamı sağlamak amacıyla toplu sözleşmelerde birtakım önlemler alması gerekmektedir. Eğitim, istihdam, işçi sağlığı ve güvenliği ile yönetime katılma bu konulardan bazılarıdır.

Sendikalar ve konfederasyonlar, işgücünün eğitiminin yükseltilmesinde, istihdam sorununun çözümünde, sendikalar yasası içinde yeralan her türlü girişim hakkını sonuna kadar kullanmalı, gerektiğinde hükümet ve işveren kuruluşları ile işbirliği yaparak çeşitli programlar oluşturulmalıdırlar. Bunun dışında tüm uluslararası kaynaklar, çalışma koşullarının adil olarak düzenlenmesi amacıyla, taraf devletlerden günlük, haftalık azami çalışma saatlerinin tesbitini istemektedir. Avrupa Konseyi, Avrupa Sosyal Şartı'nda da verimlilik artışı ile ilgili diğer faktörler izin verdiği

ölçüde haftalık çalışma süresinin tedricen azaltılmasını öngören bir hükme de yer verilmiştir. Bu da genel olarak çalışma saatlerinin azaltılarak çalışanlara daha çok boş zaman yaratma fikrine verilen önemi göstermektedir.

Yine Avrupa Sosyal Şartı'nda 18 yaşın altındaki gençlere yılda en az üç hafta ücretli izin hakkı tanınması, ülkelerin kendi mevzuatları ile belirlenmiş işler dışında gece işinde çalıştırılmalarının yasaklanması ve gece işinde çalıştırılanların da düzenli sağlık kontrolünden geçirilmesi genç işgücüne uluslararası alanda verilen önemi göstermektedir.

Çalışan kadınların, annelerin, çocukların korunması, çalışma sırasında bunlara her tür kolaylığın sağlanması, özürliülerin istihdamı da sendikaların toplu pazarlık çalışmaları içinde yer alması gereken konulardan bazılarıdır.

Cinsiyete dayalı ayrıcalık gibi bölgecilğe dayalı ayrıcalık da toplu sözleşmelerde ele alınması gereken konulardan bir tanesidir.

Ayrıca Konfederasyon bünyesinde sendikalardan gelecek bilgiler ışığında oluşturulacak bir ajansta tüm işkollarında hatta firmalar bazında işçi hareketleri izlenmelidir. Böylece krizde olan sektörler ve firmalar erken tesbit edilerek gerekli önlemlerin alınması sağlanmış olacaktır. Hatta gerektiğinde krizdeki sektörlerden, istihdam potansiyeli olan sektörlerle, gerçekçi eğitim programlarıyla işgücünün aktarılması istihdam sorunu ve niteliksiz işgücü probleminin çözümüne yardımcı olacaktır. Bu tür birimlerin sendikalara mali külfet getireceği düşünülse de orta vadede sendikalı işçi sayısının artmasına katkıda bulunacaklarından sendikaların daha güçlü hale gelmesine yardımcı olacaktır. □

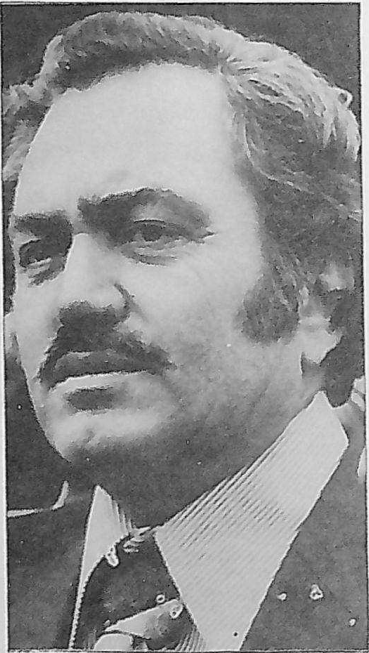
EŞİ SABAHAT TÜRKLER'İN KALEMİNDEN KEMAL TÜRKLER

Barişa ve sosyalizme inanırdı

"Acım büyük, evimin direği yıkıldı... Ancak işçi sınıfının bağrında daha binlerce Kemal Türkler yaşamaktadır... Faşizme karşı mücadelede tek güvencesi işçi sınıfıydı..."

Eşim Kemal ile olan beraberliğimizi anlatmak aslında benim için çok zor. Belleğimde bir anda o kadar çok şey canlanıyor ki, bunları bir araya toparlayabilmek çok güç. Ancak ortak yaşamımıza ait fazla detaya inmeden bir şeyler bulabilmek olası.

O'nu insan, eş ve baba olarak ve toplumsal yönü ile de bir sendikacı olarak anıları ile beraber anlatabilmek, onunla hâlâ dolu olan benim için mücadeleye kal-

"Hiçbir engel tanınamayı ilke edinmişti."

SABAHAT TÜRKLER

dığımız yerden devam edebilmek inancı, bir başlangıç olabilir.

Kemal'le Maden-İş'te tanıştık. Yıl 1958. Benim de bir emekçi çocuğu olmam kısa sürede yakınlaşmamızı sağladı ve ömür boyu beraberliğimiz için vereceğimiz kararda bu yeterli oldu.

"Sosyalist yaklaşımı paylaştık"

Kaldı ki benim de bir işçi çocuğu olmamın ortak yaşamımızda ve devrimci mücadelemizde ne denli büyük bir anlamı olduğunu şimdi daha iyi anlıyorum. Mücadelemizin ilk yıllarında devrimci bilinci, emek sermaye ilişkileri üzerine sosyalist yaklaşımlar, O'ndan öğrendiğim şeyler oldu. Bunlar örgütleyici yapıya öncelikle aileden başlanmasına duyduğu inancı göstermekteydi.

Sınıf sendikacılığı mücadelesi burjuvazi için her zaman korkulu rüya olmuştur ve olacaktır. Bu yolda mücadele, aile ilişkilerimizi zaman zaman bir kenara itmemizi gerektirmiştir.

Bir işçi önderi olarak burjuvaziye ve faşizme karşı mücadele-

de, örgütlenme bilincini her zaman önde tutmuş ve bu yolda hiçbir engel tanınamayı kendine ilke edinmiştir.

Amerikan modeline karşı...

Türkiye işçi sınıfının verdiği mücadele 50'li yılların ilk yarısında karşılık gördü. Türk-İş kuruldu. Grev hakkı, lokavt hakkı tanındı. Oysa devrimci gözler bunun burjuvazinin yeni bir oyunu olduğunu, Türkiye'de Amerikan tipi sendikacılığın oturtulmak istendiğini elbette görecekti.

İşte Kemal böyle bir bakışla Türkiye'de işçilerin gerçek devrimci nitelikli bir işçi kuruluşuna gereksinimini ilk savunan lider oldu. 1967'ye gelindiğinde Türk-İş'i kendi yolunda bırakarak, gerçek doğrultuda ilerici devrimci sendikaları DİSK çatısı altında birleştirdi. DİSK'in kurulması ve gelişimi ile devrimci işçi hareketi yeni bir anlam kazandı. Artık işçi sınıfının en büyük silahı olan grevler birbirini kovalıyor, burjuvaziye alabildiğine yükleniyordu. Eşi olarak ben de mücadeleye elimden geldiğince katılıyordum. Bazı geceler uyandığımda O'nu yanımda göremez, çalışma oda-

sında notları ile başbaşa bulurdum. Böylesi çalışmalarda işte, DGM mücadelesini ve 1 Mayıs'ları getiren.

Faşizme karşı mücadelede tek güvencesi işçi sınıfıydı.

O güvencenin yüreğine tunc-tan bir yapı sağladığını, faşist kurşunlara hedef olmadan bir gece önce yineledi.

Bariştan ve sosyalizmden yana olan inancını her fırsatta, her eylemi ile göstermekten yanaydı.

Çalışmak, sürekli durmadan çalışmak O'nun yapısında olan bir şeydi. Yorgunluğunu çeşitli uğraşlarla geçirirdi. Balıklarını beslemek, akvuryumunu temizlemek, çiçek yetiştirmek, satranç, dama oynamak şu anda aklıma gelen uğraşları. Sadece bunlarla da yetinmez, amatörce bilimsel araştırmalara girerdi.

"Kafasında şekil-

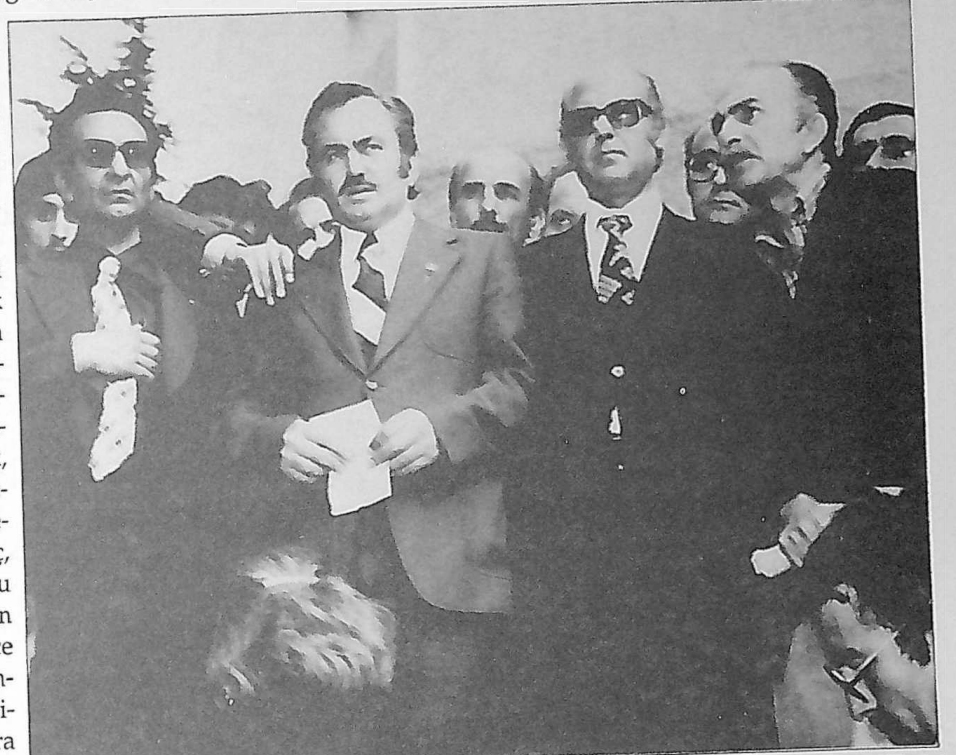
lendirdiği bir takım şeyleri yapmaya çalışırdı" demek daha doğru olur.

"Geleceğin şahitlerini" severdi

Okuyacağımız kitapları birlikte saptardık. Kitapların içeriğini

önceden anlatmak en büyük zevklerinden biriydi.

Çocuklara olan sevgisini, çevresindeki özellikle yoksul çocuklarla ilgilenerek dile getirirdi. Son zamanlarında ise en büyük tutkularından biri, "geleceğin şahidi" dediği torunuydu. İşte O,

DGM Direnişi günlerinde, Bakırköy Adliyesi'nde... Soldan sağa: Rıza Güven, Kemal Türkler, Celal Küçük, Kemal Nebioğlu.

Nebioğlu, "eylem adamı" Türkler'i anlatıyor

Kemal Türkler, hayatını işçi sınıfı mücadelesine adanmış bir liderdi. Yeni kuşakların onu tanımasını, onu duymalarını, onun sınıfsal mücadeledeki etkinliğini bilmelerini isterim.

Sendikal mücadelede yeni görev alanlar, onu tanımazlarsa, eylemlerini değerlendirmelerse çok şey yitirirler. O, onurlu bir sendikacı olduğu kadar, sınıfının siyasal mücadelesinde de yerini almasını bilen bir insan, öncelikle bir eylem adamıydı.

1960'lı yıllarda politik planda önemli işlevler gören TİP'in 1 numaralı kurucusu o idi. Grev ve toplu sözleşme hakkının elde edilmesinde bir simge haline gelen Kavel direnişinin lideri ve örgütleyicisiydi.

DİSK'in eylemlerindeki onurlu yeri, Türkiye işçi sınıfı mücadelesine unutulmayacak öğretiler bırakmıştır. İşçi sınıfı mücadelesi onun izlerini taşır.

Bugün, DİSK Genel Başkanı olarak attığım her adımda, onu yanımda görmeyen, gücünü hissetmenin verdiği heyecanı yaşıyorum.

Hayatını söz olarak yaşamak yerine, hayatını Türkiye işçi sınıfına adayan eşsiz kardeşim Kemal Türkler'i bugün bir kez daha sevgi ve saygı ile anıyorum.

bu yönleriyle de varolmuş bir insandı.

Sıkılan faşist kurşunlar aslında Kemal Türkler'in kişiliğinde işçi sınıfına sıkılmıştı. Ancak tüm inancımın bir kez daha söylüyorum. İşçi sınıfının bağrında daha

binlerce Kemal Türkler yaşamaktadır. İşçi sınıfının devrimci mücadeleye bayrağı O'nun yüreklerimizdeki önderliği ile daha da yükselecek.

Evet, acım büyüktür, evimin direği yıkıldı. Faşist katiller can

yoldaşımı aldılar. Biliyorum işçi sınıfının da acısı büyüktür. İşçi sınıfı büyük liderini yitirdi. O'nun açtığı çığırda Türkiye işçi sınıfının bağrından daha binlerce Kemal'ler doğacağına inanıyorum. □

Bir güven sembolü: Kemal Türkler

"...Her şeyden önce şu soruya artık apaçık cevap vermenin zamanı gelmiştir. Ülkemiz, ulusumuz, hangi dünyanın içinde yer alacaktır? Barıştan özgürlükten yana bir dünyanın içinde mi, yoksa 20. yüzyılın sonlarını yaşamamıza rağmen, savaştan ve baskıdan yana olan bir dünyanın içinde mi?"

1 Ağustos 1975 K.Türkler

Sendikamızın değerli Genel Başkanı Kemal Türkler'in öldürülüşünün üzerinden, tamı tamına 12 yıl geçti. Bu 12 yılın bağrımızda açtığı yaralar saymakla bitmez, zaten benim niyetim de bu değil.

Genel olarak insan belleğinin tuhaflığından mı yoksa sadece benden mi kaynaklanıyor, bilemiyorum ama gerçek olan şu ki 22 Temmuz'da, bir yanım böyle bir tarihi takvim sayfalarında yok saymaktan yana, diğer bir yanımsa, bu günü zaman ve mekana bağlı olmaksızın sadece Kemal Türkler ile doldurmak istiyor.

DİSK Dergisi'nin 12 yıl aradan sonraki bu ilk sayısında Kemal Türkler'le ilgili bir yazı yazma görevi yüklendim.

Kafamda yüzlerce düşünce, anı ve görüntü olmakla birlikte "ne yazmalıyım" diye düşündüm. Şu iki şey bana çok anlamlı geldi.

İnsan yaşamını hiçe sayan çağdışı ilkel kafaların, bir insanın yaşamına daha son verdikleri bir gün -22 Temmuz- ve O insanın kurduğu, genel başkanlığını yaptığı DİSK, görüşlerini kendi yayın organı aracılığıyla yeniden kamuoyuna duyurmaya başlıyor. DİSK'e bağlı sendikalar, yeni dönüm senikal politika ve hedeflerini belirliyor, bunu bir araya gelerek tartışıp görüşüyor ve uygulamaya koymanın hazırlıklarını tamamlıyor.

Bu anlamlılığı ifade etmeye çalışacağım. Bunu yaparken tekrar da olsa Kemal Türkler'in kimi yanlarını öne çıkarmak zorunlu olacak.

İşçilik yaşamım, bölge temsilciliği ve merkez yürütme kurulu üyeliğim sırasında uzunca bir süre Türkler'i çok yakından tanıma olanağı buldum.

Onun kişiliğinin dikkat çeken ilk yanı toplumsal olayların karmaşıklığını bilmesine, hiçbir olguyu, kişiyi yok saymadan davranma isteğine rağmen temel yönelimlerde net tavır koyması veya göstermesiydi. Giriş bölümünde bir konuşmasından yaptığım alıntı da bu nedendir.

O, sonuca bütün yüreğiyle inanır, ancak ona ulaşılmasında aceleciliği ve sabırsızlığıyla kabul etmez bir tavır gösterirdi.

Terörün tırmandırıldığı, ekonomik yaşamın toplumun tüm kesimleri için dayanılmaz hale geldiği günlerde, merkez yürütme kurulunda yaptığımız bir tartışmayı bugünmüş gibi hatırlıyorum ve öngörülerinin ne denli doğru olduğunu şimdi daha iyi anlıyorum.

"Elinizde en gelişkin en doğru pusula da olsa, puslu-sisli havalarda bir yere çarpmamak ve gidilecek yere ulaşabilmek için geminin hızını kesmeyi bilmek gerekir" demişti.

Özcesi, K. Türkler ile ilgili çok anı anlatabilirim, onun çok değişik yönlerini yazmaya çalışabilirim. Ama bu kısa yazının başlığında da belirttiğim gibi, sendikal harekete duyulan genel bir güvensizlikten söz ettiğimiz bugünlerde, önemli olan, eksikliği ni duyduğumuz bu güven duygusunun yaratılması ve pekiştirilebilmesidir.

Çok farklı düşündüğümde dahi ona duyduğum güven hiç değişmedi. Bugün çok rahatlıkla ve çekincesiz ifade edebilirim ki, Kemal Türkler'i bugün genel başkanı olduğum T.Maden-İş Sendikası'nın genel başkanı olarak görmek istiyorum.

Bu, bugün maddeten imkansız. Bunu biliyorum. Ama onu yeniden düşünerek, sendikal yaşam pratiğini yeniden değerlendirerek, onun verdiği güven duygusunu yeniden yaratabiliriz ve yaratmalıyız da, diye düşünüyorum.

Sevgili Genel Başkanım, rahat olasin, uğruna yaşamını verdiği idealler mutlaka gerçekleşecektir. Ve sen bizimle ve bizden sonrakilerle de birlikte olacak ve hep yaşayacaksınız...

Murat TOKMAK

Kemal Türkler anıldı

DİSK'in ve Maden-İş Sendikası'nın eski genel başkanlarından Kemal Türkler, "kimliği belirlenemeyen" kişilerce öldürülüşünün 12. yıldönümünde anıldı. Türkler için, 22 Temmuz günü DİSK ve Maden-İş tarafından üç ayrı tören düzenlendi.

Merter'de, Kemal Türkler'in öldürüldüğü yerde düzenlenen ilk törene sendika yöneticileri ve politikacıların yanı sıra çok sayıda işçi katıldı. Burada Maden-İş Genel Başkanı Murat Tokmak ve DİSK Genel Başkanı Kemal Nebiloğlu'nun yaptığı konuşmaların ardından, topluca Topkapı Mezarlığı'na gidildi; Türkler mezarı başında da anıldı.

Günün son etkinliği, Lütfü Kırdar Spor Salonu'nda düzenlenen "Alın Terinin Onuru Kemal Türkler Gece-si" idi. Aradan 12 yıl geçmesine karşın Kemal Türkler'siz kalmanın hüznü sürüyordu. Ancak yine aradan

12 yıl geçmesine karşın Kemal Türkler için düzenlenen bir gecenin böylesine ıslıtlı geçmesi de oldukça anlamlıydı.

Ve bunların ötesinde, Lütfü Kırdar Spor Salonu'ndaki tören DİSK'in yeniden kitlelerle buluşması açısından olumlu sinyaller veren bir organizasyon olarak sevindiriciydi.

Yaklaşık 3 bin kişinin katıldığı gecede Kemal Nebiloğlu, Murat Tokmak, Kemal Türkler'in eşi Sabahat Türkler ve Otomobil-İş Sendikası Genel Başkanı Ali Rıza İkisivri birer konuşma yaptılar.

Kürsüden sonra söz "sahne"ye geçti ve sırasıyla, Edip Akbayram, Genco Erkal, Timur Selçuk sahne aldılar. Akbayram "Aldırma Gönü" ve "Karadeniz", Selçuk "Türkiye İşçi Sınıfına Selam" ve "1 Mayıs"la salonu dalgalandırırken, Genco Erkal'ın 3 bin kişiye hep bir ağızdan okuttuğu dizeler gecenin en coşkulu anlarını yaşattı: "Akin var akin / Güneşe akin / Güneşi zaptedeceğiz / Güneşin zaptı ya-kin." □

Emek Danışma Konseyi toplandı

Yarınlar yürürken, geçmişin birikiminden bir ışık: Emek Danışma Konseyi... DİSK çatısı altında, başka bir federasyonun çatısı altında ya da bağımsız olarak, Türkiye'deki mücadeleye katkıda bulunmuş eski sendika önderlerinden oluşan Emek Danışma Konseyi, ilk toplantısını 27 Mayıs günü, DİSK'in Merter'deki genel mer-

kez binasında yaptı.

DİSK'in yeniden örgütlenme sürecinde yıllarını sendikal yaşama adanmış, büyük kazanımların harcına emeğini katmış insanların deneyimlerinden yararlanmak, geleceğin daha güzel günlerine onların yol göstericiliğinde yürümek... DİSK Yönetim Kurulu, Konsey'in oluşturulmasını

kararlaştırırken bu gereksinimi gözönünde bulundurmıştı işte.

Kemal Süker, Şinasi Kaya, Mehmet Alpdündar, Şaban Yıldız, Avni Erakalın, Dinçer Doğu, Yusuf Sidal, Muzaffer Saraç ve Orhan Balaban'ın yer aldığı konseyin ilk toplantısına, Sidal ve Saraç çeşitli nedenlerle katılamazken, rahatsızlığı yüzünden Merter'e gelemeyen Orhan Balaban'a ise geçmiş olsun mesajı iletildi.

DİSK Genel Başkanı Kemal Nebioğlu'nun, yönetim kurulu adına Konsey'e ilişkin beklentilerini vurguladığı konuşmanın ardından, Dinçer Doğu'nun başkanlığında gündem maddelerini tartışan Emek Danışma Konseyi kapsamlı bir rapor hazırlamayı kararlaştırdı.

DİSK'in geçmişini, 11 yıllık bir aradan sonra yeniden doğuş sürecindeki konumunu irdeleyen ve geleceğe ilişkin ayrıntılı öneriler içeren rapor, Haziran'ın ilk haftası içinde DİSK Yönetim Kurulu'na sunuldu. Emek Danışma Konseyi, toplantılarını her hafta salı günleri sürdürüyor. □

SSK ve Sendikalar Paneli

Laspetkim-İş Sendikası tarafından, "SSK krizi"nin gündemde önemli yer tuttuğu bir dönemde, sorunu krizin aslı mağduru işçiler açısından tartışmak amacıyla düzenlenen "SSK ve Sendikalar Paneli", 11 Temmuz Cumartesi günü Kartal Kültür Merkezi'nde yapıldı. SSK sisteminin sorunlarına çok farklı açılardan çözüm önerilerinin getirildiği panele DİSK adına Devrimci Sağlık-İş Sendikası Genel Başkanı Doğan Halis katıldı.

Konuşmasında SSK'nın prim toplamadaki güçlükler ve toplanan primlerin amaç dışı, verimsiz kullanımı yüzünden bugünkü noktaya geldiğini savunan Halis, Türkiye'de toplam

sağlık harcamalarının yüzde 51'inin kamu kesimi tarafından karşılandığını oysa aynı oranın Avrupa ülkelerinde yüzde 70'lere ulaştığını belirtti ve "sosyal devlet bitmiştir" türünden yaklaşımlarla sağlık-sosyal güvenlik sorununun çözülmemeyeceğini söyledi.

Doğan Halis, krizin aşılabilmesi için çözümün çok yönlü girişimler üzerinden aranması gerektiğini belirtti. Her şeyden önce SSK'nın mevcut altyapısı derinlemesine gözden geçirilmeli ve işleyiş tıkayan hükümlere karşı yeni yasal düzenlemelere gidilmeliydi. İyi işleyen bir hasta sevk zinciri oluşturulması, sağlık hizmetleri

için genel bütçeden ayrılan payın yeterli bir düzeye çıkarılması, hızlı nüfus artışının önlenmesi için özel programlar hazırlanması, SSK emekçilerinin tüm örgütlenme haklarından yararlanmalarının sağlanması da öncelikli olarak ele alınması gereken konular arasındaydı.

SSK tarafından toplanan primlerin kullanımı üzerinde sıkı bir denetim mekanizması kurulmasının şart olduğunu, harcamaları denetleyemeyen emekçilerin yanlış uygulamaların mağduru haline geldiklerini savunan Doğan Halis, "SSK yönetimi de, hastane yönetimleri de demokratikleştirilmelidir" dedi. □

DİSK'ten asgari ücret raporu

DİSK Asgari Ücret Raporu

DİSK-AR
DİSK Araştırma Enstitüsü
1992

DİSK Araştırma Enstitüsü (DİSK-AR) tarafından hazırlanan asgari ücret raporu, Asgari Ücret Tespit Komisyonu'nun Temmuz ayındaki toplantısı öncesinde DİSK Yönetim Kurulu üyesi ve Araştırma Dairesi Başkanı Kemal Daysal tarafından kamuoyuna duyuruldu.

Rapora göre, 1992 Ağustos ayında iki çocuklu bir işçi ailesinin net geliri en az 3 milyon 654 bin lira olmalıydı ve bu ailenin sözkonusu gelirle geçinebilmesi için evine yeni bir eşya almaması, tamirat yaptırmaması, eğlence için para ayırmaması, misafir kabul etmemesi, yıllık tatil harcamasında bulunmaması, hiç sinemaya gitmemesi, ailenin sigara-içki için harcama yapmaması, çocuklarına oyuncak almaması gerekiyordu.

DİSK-AR'ın raporunda 4 kişilik işçi ailesinin sadece mutfak masrafları için ayda 1 milyon 774 bin liraya gereksinim duyduğu, konut, elektrik ve su için 696 bin lira, giyim için 355 bin lira, temizlik için 66 bin lira, ısınma masrafı için 100 bin lira, okul masrafı için 30 bin lira, ulaşım için 150 bin lira gerektiği belirtiliyor ve asgari ücretin her türlü vergi ile fondan bağışık tutulması isteniyordu.

Ortada böyle bir tablo varken asgari ücret net 907 bin lira olarak saptanınca, DİSK Yönetim Kurulu çalışanları yoksulluğa mahkûm eden anlayışı bir bildiryle kınadı. Bildiride, böylesine düşük bir asgari ücret düzeyinin neredeyse yaşama hakkına yönelik bir saldırı niteliği taşıdığı savunuldu. □

Kenan Budak unutulmayacak

25 Temmuz 1981 günü, bir oto tamirhanesinin çıkışında polisler tarafından vurularak öldürülen İlerici Deri-İş Sendikası Genel Başkanı Kenan Budak, cinayetin 11. yıldönümünde mezarı başında anıldı.

Silivrikapı Mezarlığı'ndaki törene sendika yöneticileri, Budak'ın yakınları ve çoğunluğunu gençlerin oluşturduğu bir topluluk katıldı. Törende DİSK Genel Başkanı Kemal Nebioğlu, DİSK üyesi Deri-İş Sendikası'nın Genel Başkanı Nusrrettin Yılmaz, Türk-İş Üyesi Deri-İş Sendikası'nın Genel Başkanvekili Münzur Pekgüleç ile Tekstil-İş Sendikası Genel Başkanı ve Kenan Budak'ın yakını Rıdvan Budak birer konuşma yaptılar. Konuşmaların ortak vurgusu, Kenan Budak'ın geri adım atmayı reddeden mücedeleci kişiliği ve 12 Eylül karanlığında bile, hayatı pahasına da olsa, sendikal faaliyetleri sürdürme yönünde gösterdiği onurlu, kararlı, dirençli tavır üzerineydi.

25 Temmuz günü Silivrikapı Mezarlığı'nda buluşanlar, akıllarından hiç çıkarmadıkları bir gerçeği kimbilir kaçınıcı kez en yoğun biçimiyle yaşadılar: Kenan Budak'ın katilleri belki dar anlamıyla "başarmışlardı" ama gerçek anlamda asla başaramayacaklardı. □

DİSK GENEL YÖNETİM KURULU ÜYELERİ

Kemal Nebioğlu
Genel Başkan

1926'da Ardeşen'de doğdu. İlkokulu Kars'ta, ortaokulu Van'da, liseyi Trabzon'da bitirdi. 1946'da Diyarbakır belediyesi'nde otobüs biletçisi olarak çalışmaya başladı. Pres işçiliği, garsonluk yaptı. 1951'de Oleyis sendikası sekreterliğine getirildi. Oleyis'te yönetim kurulu üyesi ve genel sekreter, İşçi Sendikaları Birliği'nde sekreter, Türkiye Gıda Otel Lokanta İşçileri Sendikası'nda genel sekreter olarak görev aldı. 1965'te Türkiye Gıda-İş Sendikası'nın genel başkanlığına seçildi. 1967'de DİSK'in kurucuları arasında yer aldı. DİSK'te yönetim kurulu üyeliği, yürütme kurulu üyeliği ve genel başkan vekilliği yaptı. Yine kurucu üyeleri arasında yer aldığı TIP'ten 1967'de Tekirdağ milletvekili olarak Meclis'e girdi. TIP'te genel sekreterlik ve grup başkan vekilliği görevlerinde bulundu. 1976'da Sosyalist Devrim Partisi'nin kurucuları arasında yer aldı. 12 Eylül döneminde dört yıl cezaevinde kalan Nebioğlu, 8. Genel Kurul'da DİSK Genel Başkanlığı'na seçildi.

Süleyman Çelebi

Genel Sekreter, Eşgüdüm Dairesi, Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Dairesi Başkanı

1953'te Perşembe'de doğdu. İlk ve orta öğretimini Perşembe'de tamamladı. 1967'de Eyüp'te kurulu Dınarsu Fabrikası'nda işçiliğe başladı. 1968 yılında Tekstil Sendikası Eyüp Şube Yönetim Kurulu'na, 1971 yılında Tekstil Sendikası Eyüp Şube Başkanlığı'na, 1975 yılındaki Tekstil Genel Kurulu'nda da genel yönetim kurulu üyeliğine seçildi. 1977 yılında Tekstil Sendikası Marmara Bölge Temsilciliği ve Bursa Şube Başkanlığı görevinde bulundu. 1978'de Tekstil Sendikası Genel Yürütme Kurulu üyeliğine seçildi ve örgütlenme dairesi başkanlığı görevine getirildi. 1979 yılında yapılan Tekstil Genel Kurulu sonucunda genel başkan vekilliği ve örgütlenme dairesi başkanlığı görevlerini üstlendi. 1980 yılında yapılan DİSK 7. Genel Kurulu'nda DİSK Yürütme Kurulu üyeliğine ve Örgütlenme Daire Başkanlığı'na seçildi. 12 Eylül döneminde 4 yıl tutuklu kaldı. Fehmi Işıklar'ın istifasından sonra 13 Ağustos 1991 tarihinde DİSK Genel Sekreterliği'ne getirildi. DİSK 8. Genel Kurulu'nda genel sekreterliğe yeniden seçildi. Çelebi, Avrupa Sendikalar Federasyonu (ASK) yönetim kurulu üyesi.

İsmail Hakkı Önal

Başkan Vekili, Dış İlişkiler Dairesi ve Hukuk Dairesi Başkanı

Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi mezunu. 1968'de T.E.D. Ankara Koleji'nde işçi statüsünde işe başladı. 1969'da Genel-İş Sendikası 2 No'lu Şubesi'nin başkanlığına seçildi. Bu görevi 1977 yılına kadar aralıksız devam etti. 1977'deki Ankara 1. Bölge Merkez Şube Kongresi'nde Bölge Başkanlığı'na, 1978'deki Genel-İş Genel Kurulu'nda yürütme kurulu üyesi olarak toplu sözleşme ve hukuk işleri dairesi başkanlığı görevine getirildi. 12 Eylül 1980 tarihine kadar bu görevi sürdürdü. 1991'de DİSK'in yeniden faaliyete başlamasından sonra, Merkez Yönetim Kurulu kararı ile genel sekreter oldu. 8. Genel Kurul'da DİSK Yönetim Kurulu üyeliğine, 1-2 Şubat 1992 tarihlerinde yapılan 9. Olağan Genel Kurul'da Genel-İş Sendikası Genel Başkanlığı'na seçildi.

Rıza Güven

Eğitim Dairesi, İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Dairesi, Emekli Sorunları Dairesi Başkanı

1925 yılında Malatya'nın Pötürge ilçesinde doğdu. 1939-1942 yıllarında Zeytinburnu A.Ş. Silah Fabrikası'ndaki çırak okulu ile işçiliğe başladı. 1949 yılında girdiği Yedikule Mensucat Fabrika-

sis'i İstanbul Tekstil Örne ve Giyim Sanayii İşçileri Sendikası adına örgütledi. 1950 yılında aynı sendikanın Yedikule Şube Sekreterliği'ne, aynı yıl genel yönetim kurulu üyeliği ve genel başkan vekilliğine seçildi. 1952-1964 yıllarında Teksif Yürütme Kurulu, İstanbul İşçi Sendikaları Birliği Yönetim Kurulu ve Türk-İş Yönetim Kurulu üyesi olarak görev yaptı. 1963 yılında kurulan bugünkü Teksif'in İstanbul Şubesi Başkanlığı'na, 1965 yılında kurulan Tekstil İşçileri Sendikası'nın da genel başkanlığına seçildi. 1975'de Tekstil'in DİSK'e üye olmasıyla yapılan genel kurulda DİSK Yürütme Kurulu üyeliği ve genel başkan vekilliğine getirildi. 1980 yılında yapılan genel kurulda yeniden DİSK Yürütme Kurulu'na seçilen Güven, 12 Eylül askeri darbesinden sonra dört yılı tutuklu 11 yıl yargılanıp akllandı. 8. Genel Kurul'da yeniden DİSK Yönetim Kurulu'na seçildi. Güven, 1953-1965 yıllarında TMTG Yönetim Kurulu üyeliği, 1985-1987 yıllarında SHP İstanbul İl Sekreterliği de yaptı.

Kemal Daysal

Araştırma Dairesi, Çevre Sorunları Dairesi, Göçmen İşçiler Sorunları Dairesi Başkanı

1945'te Diyarbakır'da doğdu. Orta öğrenimini Diyarbakır Erkek Sanat Enstitüsü'nde tamamladı. 1962 yılında İstanbul'a gelen Daysal, işçilik yaşamıyla birlikte Yüksek Tekniker Okulu'nda da gece eğitimini sürdürdü. 1966 yılında Astel Madeni Eşya Fabrikası'nı örgütleyerek baştemsilci seçildi ve Türkiye Maden-İş Sendikası saflarına katıldı. Aynı yıl sendikanın Silahtar Şubesi Kongresi'nde şube yönetim kurulu sekreterliğine seçildi. DİSK'in 13 Şubat 1967'deki kuruluş kongresinde Maden-İş delegesi olarak yer aldı. 1971 yılında Yüksek Tekniker Okulu'ndan mezun olan Daysal, 1976 yılına kadar teknik eleman örgütlerinde çalıştı. Yüksek Teknikerler Derneği Genel Başkanlığı ve TÜTED İstanbul Şubesi Başkanlığı yaptı. 1976'da Türkiye Maden-İş Sendikası Genel Sekreter Yardımcılığı'na getirildi. 1977 Eylül ayında yapılan kongrede sendikanın genel başkan vekilliğine seçildi. 1979 yılında yeniden aynı göreve getirildi. 1980'deki 7. Genel Kurul'da DİSK Yürütme Kurulu üyeliğine seçilen Daysal, 8. Genel Kurul'da yeniden DİSK Yönetim Kurulu üyeliğine getirildi.

Hulusi Karlı

Mali Daire Başkanı

1944 İslahiye doğumlu. 1970 yılında Ankara Ticari İlimler Akademisi'ni bitirdi. 1973 yılında Yapı Kredi Bankası'na müfettiş olarak girdi. 1979 yılında Banksen Genel Yönetim Kurulu üyeliğine getirildi. 12 Eylül döneminde tutuklandı ve 1981 yılı Mayıs ayında tahliye oldu. Aynı tarihte Yapı Kredi Bankası iş akdini feshetti. 1991 Eylül'ünde, Banksen Genel Sekreterliği'ne getirildi. 8. Olağan Genel Kurul'da DİSK Genel Yönetim Kurulu üyeliğine, 7/8 Mart 1992 tarihinde yapılan Banksen Genel Kurulu'nda da Banksen Genel Başkanlığı'na seçildi.

Ömer Çiftçi

Örgütlenme Dairesi, Genç İşçiler Sorunları Dairesi, Kadın İşçiler Sorunları Dairesi Başkanı

1947 Haymana doğumlu. 1965 yılında tarım işkolunda geçici işçi olarak Tarım Bakanlığı'nda, 1969'da Ankara Belediyesi'nde çalışmaya başladı. 1970 yılından itibaren Genel-İş Sendikası'nda işyeri temsilciliğinden başlayarak çeşitli kademelerde görev aldı. Aynı dönemde Makine Mühendisleri Odası Genel Başkanlığı, 1987-1991 tarihleri arasında SHP'den 18. Dönem Ankara milletvekiliği yaptı. 8. Genel Kurul'da DİSK Genel Yönetim Kurulu üyeliği'ne seçildi.

DİSK VE ÜYE SENDİKALARDA GÖREV DAĞILIMI

DİSK

(Türkiye Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu)
8. Genel Kurul Tarihi: 28-29 Ocak 1992

Adres: Ahmet Kutsi Tecer Cad. No: 12 Kat 5
Merter-İstanbul
Tel: 575 10 45 - 575 07 98 Fax: 506 10 79

GENEL YÖNETİM KURULU ÜYELERİ

Kemal Nebioğlu
Süleyman Çelebi

Genel Başkan
Genel Sekreter, Eşgüdüm Dairesi ve Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Dairesi Başkanı
Başkan Vekili, Dış İlişkiler Dairesi ve Hukuk Dairesi Başkanı
Mali Daire Başkanı
Araştırma Dairesi, Çevre Sorunları Dairesi, Göçmen İşçiler Sorunları Dairesi
Örgütlenme Dairesi, Genç İşçiler Sorunları Dairesi, Kadın İşçiler Sorunları Dairesi
Eğitim Dairesi, İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Dairesi, Emekli Sorunları Dairesi

GENEL DENETİM KURULU ÜYELERİ

Hüseyin Akduman
Tayyar Elmas
Talat Öz

GENEL DİSİPLİN KURULU ÜYELERİ

Azmi Güner
Erdoğan Tut
Demirhan Tuncay
Mehmet Karaca
Zahir Kayhan

ASİS

(Ağaç Sanayii İşçileri Sendikası)
5. Genel Kurul Tarihi: 11-12 Nisan 1992

Adres: Taksim Cad. 91 Kat 4 Taksim/İstanbul
Tel: 231 12 54 - 250 07 77

GENEL YÖNETİM KURULU ÜYELERİ

Rıfat Kendiriligil
Hüseyin Varlı
Bahattin Biçen
Aydın Türkmen
Ali Karataş

Genel Başkan
Genel Sekreter
Genel Yönetim Kurulu Üyesi
Genel Yönetim Kurulu Üyesi
Genel Yönetim Kurulu Üyesi

GENEL DENETİM KURULU ÜYELERİ

Hulusi Subaşı
Alaattin Günel
Zülfı Sancak

GENEL DİSİPLİN KURULU ÜYELERİ

Hasan Şimşek
Asım Karataş
H. Mehmet Güçlü

ASTER-İŞ SENDİKASI

(Askeri Tersane ve Askeri İşyeri İşçileri Sendikası)
5. Genel Kurul Tarihi: 28-29 Mart 1992

Adres: Nakiye Ergin Sok. No: 117 Şişli/İstanbul
Tel: 513 82 54

GENEL YÖNETİM KURULU ÜYELERİ

Ayhan Dümen
Engin Yalman
Necati Bereket
Osman Bayer
Cumhur Yenigeldi

Genel Başkan
Genel Sekreter
Genel Yönetim Kurulu Üyesi
Genel Yönetim Kurulu Üyesi
Genel Yönetim Kurulu Üyesi

GENEL DENETİM KURULU ÜYELERİ

Muharrem Çatçat
Y. Ziya Çalış
Ertuğrul Gümüş

GENEL DİSİPLİN KURULU ÜYELERİ

Faik Bayramcavuş
Mehmet İnan
Özdemir Demir

BASIN-İŞ SENDİKASI

(Türkiye Basın Sanayii İşçileri Sendikası)
63. Olağan Genel Kurul Tarihi: 21-22 Mart 1992

Adres: Ahmet Kutsi Tecer Cad. 12/6 Merter/İstanbul
Tel: 575 10 45 - 575 07 98

GENEL YÖNETİM KURULU ÜYELERİ

Yılmaz Özdemir
Nurettin Yıldırım
Derviş Boyoğlu
Yusuf Başbuğ
İbrahim Gül

Genel Başkan
Genel Sekreter
Genel Yönetim Kurulu Üyesi
Genel Yönetim Kurulu Üyesi
Genel Yönetim Kurulu Üyesi

GENEL DENETİM KURULU ÜYELERİ

Ramiz Akar
Nebi Aydın
Hacı Bayram Karadoğan

GENEL DİSİPLİN KURULU ÜYELERİ
Remzi Doruk
Şükrü Dadaş
Fikret Akdeniz

BAYSEN
(Türkiye Bayındırlık İşçileri Sendikası)
7. Genel Kurul Tarihi: 11-12 Nisan 1992

Adres: Cinnah Cad. No: 38/1 Çankaya/Ankara
Tel: 440 77 74

GENEL YÖNETİM KURULU ÜYELERİ
M. Ali Polat Genel Başkan
Macit Günözoğlu Genel Sekreter
Mustafa Tari Genel Yönetim Kurulu Üyesi
Yavuz Aslıbay Genel Yönetim Kurulu Üyesi
İsmet Çinbiş Genel Yönetim Kurulu Üyesi

GENEL DENETİM KURULU ÜYELERİ
M. Yüksel Keskin
Aybars Güner
Ali Karakuloğlu

GENEL DİSİPLİN KURULU ÜYELERİ
A. Cevat Özhasırcı
İsmet Gül
Fahri Günel

BANK-SEN
(Türkiye Devrimci Banka ve Sigorta İşçileri Sendikası)
5. Genel Kurul Tarihi: 7-8 Mart 1992

Adres: Nakiye Elgün Sok. No: 117 Şişli/İstanbul
Tel: 232 10 00 - 248 91 65

GENEL YÖNETİM KURULU ÜYELERİ
Hulusi Karlı Genel Başkan
Fikret Demir Genel Sekreter
Nedret Çark Genel Yönetim Kurulu Üyesi
Mehmet Tandoğan Genel Yönetim Kurulu Üyesi
Ali Çetin Genel Yönetim Kurulu Üyesi
Erol Arısoy Genel Yönetim Kurulu Üyesi
Hüseyin Parmaksızoğlu Genel Yönetim Kurulu Üyesi

GENEL DENETİM KURULU ÜYELERİ
Mehmet Genç
Muharrem Föder
Emin Özudoğlu

GENEL DİSİPLİN KURULU ÜYELERİ
Bilal Yaver
İsmail Hakkı Çavuşoğlu
Ali Kanaatçı
Halil Beyaz
Gazi Şenol

DERİ-İŞ SENDİKASI
(Türkiye Deri Sanayii İşçileri Sendikası)
3. Genel Kurul Tarihi: 11-12 Nisan 1992

Adres: Ahmet Kutsi Tecer Cad. 12/6 Merter/İstanbul
Tel: 575 10 45 - 575 07 98

GENEL YÖNETİM KURULU ÜYELERİ
Nusrettin Yılmaz Genel Başkan
Ali Sel Genel Sekreter
Tuncer Torun Mali Sekreter

GENEL DENETİM KURULU ÜYELERİ
Asım Subaşı
Celalettin Günay
Mustafa Dursun

GENEL DİSİPLİN KURULU ÜYELERİ
Şah Haydar Karabulut
Vasfi Çubuklugil
Kemal Çınar

DEV MADEN-SEN
(Türkiye Devrimci Maden Arama ve İşletme İşçileri Sendikası)
10. Genel Kurul Tarihi: 14-15 Mart 1992

Adres: Necatibey Cad. No: 25/9 Sıhhiye/Ankara
Tel: 229 39 40

GENEL YÖNETİM KURULU ÜYELERİ
Müslüm Şahin Genel Başkan
Mirza Arabacı Genel Sekreter
Tayfun Görgün Genel Yönetim Kurulu Üyesi
Yılmaz Bütün Genel Yönetim Kurulu Üyesi
Hüsnü Koçyıldız Genel Yönetim Kurulu Üyesi

GENEL DENETİM KURULU ÜYELERİ
Ali Kaleci
Baran Güzel
Ali Deniz

GENEL DİSİPLİN KURULU ÜYELERİ
İsmet Cantekin
Hasan Yıldırım
Hasan Altınel

DEVİRİMCİ SAĞLIK İŞ SENDİKASI
(Devrimci Sağlık İşçileri Sendikası)
3. Genel Kurul Tarihi: 28-29 Mart 1992

Adres: Ahmet Kutsi Tecer Cad. 12/6 Merter/İstanbul
Tel: 588 42 48 - 530 10 60

GENEL YÖNETİM KURULU ÜYELERİ
Doğan Halis Genel Başkan
Sabri Tanyeri Genel Sekreter
Tahsin Erdoğan Genel Yönetim Kurulu Üyesi
Kemal Çiftçi Genel Yönetim Kurulu Üyesi
Nazmi Algan Genel Yönetim Kurulu Üyesi
Hasan Burgaç Genel Yönetim Kurulu Üyesi
Tacim Köroğlu Genel Yönetim Kurulu Üyesi

GENEL DENETİM KURULU ÜYELERİ
Hüseyin Yakalı
Ali Özden
Hüseyin Gülseven

GENEL DİSİPLİN KURULU ÜYELERİ
İsmail Akcan
Salih Eren
Cemil Orkunoğlu

DEVİRİMCİ TOPRAK-İŞ SENDİKASI
(Türkiye Devrimci Topraksu - Üretim - Veteriner - Balıkçılık - Süngercilik - Tarım ve Orman İşçileri Sendikası)
4. Genel Kurul Tarihi: 11-12 Nisan 1992

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 44/5 D.13 Kızılay/Ankara
Tel: 433 32 05

GENEL YÖNETİM KURULU ÜYELERİ
Azmi Güner Genel Başkan
Ömer Demircioğlu Genel Sekreter
Vahit Akbay Genel Yönetim Kurulu Üyesi
Cumali Çakmaklı Genel Yönetim Kurulu Üyesi
Cemal Urün Genel Yönetim Kurulu Üyesi

GENEL DENETİM KURULU ÜYELERİ
Bekir Yılmaz
Mehmet Taş
Ali Gençler

GENEL DİSİPLİN KURULU ÜYELERİ
Nizamettin Biçer
Ünver Haskavsallar
Demir Ali Aykırın
Galip Sarı
Ahmet Bozkuş

DEVİRİMCİ YAPI-İŞ SENDİKASI
(Devrimci Yapı İşçileri Sendikası)
4. Genel Kurul Tarihi: 28-29 Mart 1992

Adres: Ahmet Kutsi Tecer Cad. No: 12/6 Merter/İstanbul
Tel: 575 10 45 - 575 07 98

GENEL YÖNETİM KURULU ÜYELERİ
Zeki Alkan Genel Başkan
Yakup Demir Genel Sekreter
Mehmet Altunbaş Genel Yönetim Kurulu Üyesi

GENEL DENETİM KURULU ÜYELERİ
Alaaddin Çakır
Mustafa Aydın
Seyit Atalay

GENEL DİSİPLİN KURULU ÜYELERİ
Hayrettin Kaplan
Nuri Bektaşoğlu
Mehmet Çıra

FINDIK-İŞ SENDİKASI
(Fiskobirlik İşçileri Sendikası)
3. ve 6. Genel Kurul Tarihi: 29 Şubat 1992-1 Mart 1992
Adres: Gazi Cad. Güven Pasajı No: 65/4 Giresun
Tel: (51) 11950

GENEL YÖNETİM KURULU ÜYELERİ
Akçın Koç Genel Başkan
Ersait Şen Genel Sekreter
Ahmet Özkan Genel Yönetim Kurulu Üyesi
Abdüllatif Emanet Genel Yönetim Kurulu Üyesi
İ.Şefik Aydın Genel Yönetim Kurulu Üyesi

GENEL DENETİM KURULU ÜYELERİ
Naci Pamuk
Kemal Baştuğ
Haydar Çelik

GENEL DİSİPLİN KURULU ÜYELERİ
S.Savaş Fettahoğlu
Kadir Şahin
H. İzver Yarkın

GENEL-İŞ SENDİKASI
(Türkiye Genel Hizmetler İşçileri Sendikası)
9. Genel Kurul Tarihi: 1-2 Şubat 1992

Adres: G.Mustafa Kemal Bul. Dostlar Apt. 102/7 Ankara
Tel: 229 44 60 - 228 14 58

GENEL YÖNETİM KURULU ÜYELERİ
İ. Hakkı Onal Genel Başkan
Mehmet Dinç Genel Sekreter
İsmail Özbiçer Mali İşler Daire Başkanı
Ekrem Akkuş Eğitim Daire Başkanı
Belgüzar Can Örgütlenme Daire Başkanı
Cemal Aslan Toplu Sözleşme Daire Başkanı
İsmail Çalışkan Araştırma Daire Başkanı

GENEL DENETİM KURULU ÜYELERİ
Ayhan Buga
Bekir Belovacıklı
Hasan Gürsoy

GENEL DİSİPLİN KURULU ÜYELERİ
Fikret Bulut
Durmuş Çavdar
Azmi Dönmez
Mehmet Aydın
Hikmet Selet

GIDA-İŞ SENDİKASI

(Türkiye Gıda Sanayii İşçileri Sendikası)

25. Genel Kurul Toplantı Tarihi: 14-15 Mart 1992

Adres: Ahmet Kutsi Tecer Cad. 12/3 Merter/İstanbul
Tel: 575 05 13 - 575 15 40**GENEL YÖNETİM KURULU ÜYELERİ**

Kemal Nebioğlu	Genel Başkan
Yurdakul Gözde	Genel Sekreter
Mehmet Mıhlacı	Genel Başkan Vekili
Erdoğan Özen	İkinci Başkan Vekili
Vehbi Komaç	Genel Sayman
Müzehher Çalışkan	Genel Örgütlenme Sekreteri
Demirhan Tuncay	Genel Eğitim Sekreteri

GENEL DENETİM KURULU ÜYELERİ

Bülent Ede
Mehmet Çalışkan
Kamil Bingöl

GENEL DİSİPLİN KURULU ÜYELERİ

İbrahim Akfırat
Tekin Yıldırım
Rifat Yıldırım
İbrahim Gedikli
Baki Sertbaş

HÜRCAM-İŞ SENDİKASI(Türkiye Her Türlü Cam ve Toprak Mamulleri
Çimento Sanayii İşçileri Sendikası)

6. Genel Kurul Tarihi: 28-29 Mart 1992

Adres: Ahmet Kutsi Tecer Cad. No: 12/1 Merter-İstanbul
Tel: 575 15 66**GENEL YÖNETİM KURULU ÜYELERİ**

Halil Koç	Genel Başkan
Adem Ürer	Genel Sekreter
Zeki Yıldırım	Genel Yönetim Kurulu Üyesi
Süleyman Uslu	Genel Yönetim Kurulu Üyesi
Muharrem Ak	Genel Yönetim Kurulu Üyesi

GENEL DENETİM KURULU ÜYELERİ

İbrahim Akkabak
Kamil Özçelik
Kazım Kılıç

GENEL DİSİPLİN KURULU ÜYELERİ

Halil Karadeniz
Mevlut Koçak
Ali Güngördü

KERAMİK-İŞ SENDİKASI(Türkiye Porselen, Çimento, Tuğla ve Toprak Sanayii
İşçileri Sendikası)

6. Genel Kurul Tarihi: 11-12 Nisan 1992

Adres: Ahmet Kutsi Tecer Cad. No: 12 Kat: 6
Tel: 575 10 45**GENEL YÖNETİM KURULU ÜYELERİ**

Mustafa Aktulgalı	Genel Başkan
Sadık Doğrular	Genel Sekreter
Mehmet Yemen	Genel Yönetim Kurulu Üyesi
Nazmi Ergin	Genel Yönetim Kurulu Üyesi
Mehmet Utebay	Genel Yönetim Kurulu Üyesi

GENEL DENETİM KURULU ÜYELERİ

İbrahim Ayvaz
Ahmet Zafer
Ali Ertürk

GENEL DİSİPLİN KURULU ÜYELERİ

Recep Çetin
A. Hidir Gezer
Muarrem Akkuş

LASTİK-İŞ SENDİKASI

21. Genel Kurul Tarihi: 25-26 Ocak 1992

Adres: Ahmet Kutsi Tecer Cad. No: 12/2 Merter-İstanbul
Tel: 584 02 99 - 575 15 65**GENEL YÖNETİM KURULU ÜYELERİ**

D. Ali Yalnız	Genel Başkan
Niyazi Kuas	Genel Başkan Vekili
Celal Küçük	Genel Sekreter
Erdoğan Tut	Genel Yönetim Kurulu Üyesi
Osman Özkan	Genel Yönetim Kurulu Üyesi
Türker Azaklı	Genel Yönetim Kurulu Üyesi
Yusuf Özcan	Genel Yönetim Kurulu Üyesi
Kemal Yılmaz	Genel Yönetim Kurulu Üyesi

GENEL DENETİM KURULU ÜYELERİ

Talat Öz
Mustafa Güldere
Musa Parlak

GENEL DİSİPLİN KURULU ÜYELERİ

Musa Özen
Durmuş Öztürk
Saadettin Zelkin
Atilla Narman
Recep Şükrü Dilmenli

LİMTER-İŞ SENDİKASI(Liman, Tersane, Gemi Yapım Onarım İşçileri
Sendikası)

6. Genel Kurul Tarihi: 11-12 Nisan 1992

Adres: Ahmet Kutsi Tecer Cad. No: 12/6 Merter/İstanbul
Tel: 370 18 85**GENEL YÖNETİM KURULU ÜYELERİ**

Emir Babakuş	Genel Başkan
Asker Şit	Genel Sekreter
Hüseyin Sancı	Genel Yönetim Kurulu Üyesi
Süleyman Yardım	Genel Yönetim Kurulu Üyesi
Ali Demirtaş	Genel Yönetim Kurulu Üyesi

GENEL DENETİM KURULU ÜYELERİ

Binali Direk
Muammer Makal
Kemal Bozkurt

GENEL DİSİPLİN KURULU ÜYELERİ

Kamil Süleymanağaoğlu
Sadık Şahinkaya
Ali Meral

MADEN-İŞ SENDİKASI(Türkiye Maden, Madeni Eşya ve Makina Sanayii
İşçileri Sendikası)

24. Genel Kurul Tarihi: 7-8 Mart 1992

Adres: Hatboyu Cad. Altunus Sok. No: 4/4
Pendik/İstanbul

Tel: 375 66 48 - 375 25 42 - 354 92 15 Fax: 375 79 72

GENEL YÖNETİM KURULU ÜYELERİ

Murat Tokmak	Genel Başkan
Halit Erdem	Genel Sekreter
Ekrem Aydın	Genel Yönetim Kurulu Üyesi
Tayyar Elmas	Genel Yönetim Kurulu Üyesi
Naci Alansatan	Genel Yönetim Kurulu Üyesi
Mehmet Sevim	Genel Yönetim Kurulu Üyesi
Aziz Ülkü	Genel Yönetim Kurulu Üyesi

GENEL DENETİM KURULU ÜYELERİ

Özcan Pekşen
Hasan Babür
Celal Erdem

GENEL DİSİPLİN KURULU ÜYELERİ

Tahsin Çalışkan
Şeref Kahraman
Dursun Sabur
Zeynel Azapçı
Cevdet Yılmaz

NAKLİYAT-İŞ SENDİKASI

(Nakliye İşçileri Sendikası)

4. Genel Kurul Tarihi: 14-15 Mart 1992

Adres: Küçük Langa Cad. No: 49/5 Aksaray/İstanbul
Tel: 547 43 66 - 529 55 09 Fax: 530 07 43-44**GENEL YÖNETİM KURULU ÜYELERİ**

Şemsi Ercan	Genel Başkan
Nedim Fırat	Genel Sekreter
İsmail Hamamcı	Genel Yönetim Kurulu Üyesi
Battal Kırdar	Genel Yönetim Kurulu Üyesi
Osman Üzmez	Genel Yönetim Kurulu Üyesi
Zeynel Yer	Genel Yönetim Kurulu Üyesi
Derviş Aykut	Genel Yönetim Kurulu Üyesi
M. Siddik Eroğlu	Genel Yönetim Kurulu Üyesi
Halil Yılmaz	Genel Yönetim Kurulu Üyesi

GENEL DENETİM KURULU ÜYELERİ

Yusuf Kaya
Mustafa Ertürk
Ali İhsan Artut

GENEL DİSİPLİN KURULU ÜYELERİ

Fehmi Fırat
Cemal Arıner
Demir Arıcı
Azım Keskin
Hacı Doğan

OLEYİS

(Otel, Lokanta ve Eğlence Yerleri İşçileri Sendikası)

5. Genel Kurul Tarihi: 28-29 Mart 1992

Adres: Necatibey Cad. No: 96/1 Ankara
Tel: 231 74 50-51-52-53-54**GENEL YÖNETİM KURULU ÜYELERİ**

Mukbil Zırtıoğlu	Genel Başkan
Mahmut Aydın	Genel Sekreter
Ahmet Daş	Genel Başkan Yardımcısı
Rıza Tırpancı	Mali Daire Başkanı
Şaban Aydın	Örgütlenme Daire Başkanı
Ali Özarkalıoğlu	Toplu İş Sözleşme ve Hukuk Daire Başkanı
Ömer Ülkü	Eğitim Daire Başkanı
Ali Kocaman	Sosyal İlişkiler ve Kooperatif Daire Başkanı
Tahir Güner	Araştırma ve Planlama Daire Başkanı

GENEL DENETİM KURULU ÜYELERİ

Necati Üner
İlyas Uçar
Mustafa Döğüşçü

GENEL DİSİPLİN KURULU ÜYELERİ

Mehmet Ali Özelmacı
Yüksel Kama
Mehmet Yaman
Mahmut Doğan
Timur Günaçtı

PETKİM-İŞ SENDİKASI

8. Genel Kurul Tarihi: 29 Şubat-1 Mart 1992

Adres: İzmir Cad. Fevziçakmak Sok. No: 7/13-14-15
Ankara

Tel: 230 04 02 - 230 08 61

GENEL YÖNETİM KURULU ÜYELERİ

Mustafa Karadayı	Genel Başkan
Derviş Serin	Genel Sekreter
A. Kadir Güler	Genel Yönetim Kurulu Üyesi
Muzaffer Bedük	Genel Yönetim Kurulu Üyesi
Niyazi Kızılay	Genel Yönetim Kurulu Üyesi
Eşref Okumuş	Genel Yönetim Kurulu Üyesi

GENEL DENETİM KURULU ÜYELERİ

Mustafa Tunçkol
Siddik Karalı
Lütfi Aksoy

GENEL DİSİPLİN KURULU ÜYELERİ

Ahmet Özdemir
Bilal Songür
Ferruh Kurtcebe Ozaner
Mesut Yıldız
Salih Karadayı

SİNE-SEN

(Sinema Emekçileri Sendikası)
3. Genel Kurul Tarihi: 7-8 Mart 1992

Adres: Hasnun Galip Sok. 29/2 Beyoğlu/İstanbul
Tel: 252 81 31 Fax: 269 94 59

GENEL YÖNETİM KURULU ÜYELERİ

Necmettin Çobanoğlu	Genel Başkan
Aydın Sayman	Genel Sekreter
Salim Yaşar	Genel Yönetim Kurulu Üyesi
Fazlı Doğanay	Genel Yönetim Kurulu Üyesi
Ahmet Haluk Ünal	Genel Yönetim Kurulu Üyesi
Orhan Temizkan	Genel Yönetim Kurulu Üyesi
Ömer Uğur	Genel Yönetim Kurulu Üyesi
Şennur Kayabaş (Nur Süner)	Genel Yönetim Kurulu Üyesi
Enver Kündem	Genel Yönetim Kurulu Üyesi

GENEL DENETİM KURULU ÜYELERİ

Ertunç Şenkay
Yılmaz Kanat
Serpil Ünal

GENEL DİSİPLİN KURULU ÜYELERİ

Demirhan Keskin
Hüseyin Özşahin
Battal Zorlu

SOSYAL-İŞ SENDİKASI

(Banka, Büro, Sigorta ve Ticaret İşçileri Sendikası)
7. Genel Kurul Tarihi: 11-12 Nisan 1992

Adres: Necatibey Cad. Sezenler Sok. Lozan Apt. No: 2/14 Yenışehir/Ankara
Tel: 231 81 78

GENEL YÖNETİM KURULU ÜYELERİ

Özcan Kesgeç	Genel Başkan
H. Bedri Doğanay	Genel Sekreter
Süleyman Atasayan	Genel Yönetim Kurulu Üyesi
Mehmet Atay	Genel Yönetim Kurulu Üyesi
Ersin Atlı	Genel Yönetim Kurulu Üyesi

GENEL DENETİM KURULU ÜYELERİ

Mehmet Gündoğdu
Nurhan Koyaş (Kavuzlu)
Muammer Özkan

GENEL DİSİPLİN KURULU ÜYELERİ

Ekrem Ediş
Mücahit İzcut
Çahit Polat
Ünal Tombak
Saim Yüksel

TEK-GES İŞ SENDİKASI
(Türkiye Elektrik Su ve Gaz İşçileri Sendikası)
8. Genel Kurul Tarihi: 28-29 Mart 1992

Adres: İzmir Cad. No: 24/12 Yenışehir/Ankara
Tel: 418 85 99 - 425 31 93

GENEL YÖNETİM KURULU ÜYELERİ

Selahattin Sayın	Genel Başkan
Bahattin Aslan	Genel Sekreter
Doğan Çelik	Genel Yönetim Kurulu Üyesi
Tahir Güzel	Genel Yönetim Kurulu Üyesi
M. Nuri Sönmezer	Genel Yönetim Kurulu Üyesi
M. Nuri Oktay	Genel Yönetim Kurulu Üyesi
Yusuf Bostaş	Genel Yönetim Kurulu Üyesi

GENEL DENETİM KURULU ÜYELERİ

Mehmet Uras
Kemal Kuru
Ali Yörük

GENEL DİSİPLİN KURULU ÜYELERİ

Mecit Yağ
Mehmet Yıldız
M. Nahit Tatar

TEKSTİL SENDİKASI
(Tekstil İşçileri Sendikası)
6. Genel Kurul Tarihi: 8-9 Şubat 1992

Adres: Ahmet Kutsi Tecer Cad. 12/1 Merter/İstanbul
Tel: 556 61 82

GENEL YÖNETİM KURULU ÜYELERİ

Rıdvan Budak	Genel Başkan
Hüseyin Akduman	Genel Sekreter
Süleyman Çelebi	Genel Yönetim Kurulu Üyesi
Besim Usta	Genel Yönetim Kurulu Üyesi
Mehmet Bulut	Genel Yönetim Kurulu Üyesi
Ali Aykut	Genel Yönetim Kurulu Üyesi
Selahattin Uyar	Yönetim Kurulu Üyesi

GENEL DENETİM KURULU ÜYELERİ

Muzaffer Subaşı
Ramazan Görmüş
Hasan Öncel

GENEL DİSİPLİN KURULU ÜYELERİ

Naci Akpınar
Mehmet Karabulut
Sadık Kızanlı
Zebide Kara
Hamdi Güler

TİS

(Türkiye Toprak-Su-Tarım İşçileri Sendikası)
10. Genel Kurul Tarihi: 11-12 Nisan 1992

Adres: İzmir Cad. Fevziçakmak Sok. No: 7/17-18-19-20 Yenışehir/Ankara
Tel: 429 56 65 - 432 29 59

GENEL YÖNETİM KURULU ÜYELERİ

Yalçın Talaka	Genel Başkan
Ahmet Ağar	Genel Sekreter
Hüseyin Tursun	Genel Yönetim Kurulu Üyesi
Yılmaz Çöte	Genel Yönetim Kurulu Üyesi
Ömer Özeler	Genel Yönetim Kurulu Üyesi
Yusuf Baştaş	Genel Yönetim Kurulu Üyesi

GENEL DENETİM KURULU ÜYELERİ

V. Ziya Dışlı
Hasan Şahin
Ali Yabaş

GENEL DİSİPLİN KURULU ÜYELERİ

Nuri Şimşek
Halil Bozdağ
Halec Özdoğan
Ramazan Dipçik
Asır Altıntaş

TÜMKA-İŞ SENDİKASI
(Türkiye Tüm Kağıt Selüloz Sanayii İşçileri Sendikası)
5. Genel Kurul Tarihi: 29 Şubat 1992-1 Mart 1992

Adres: Gündoğdu Sok. 17/8 Nur Apt. Merter/İstanbul
Tel: 575 08 43

GENEL YÖNETİM KURULU ÜYELERİ

Sabri Kaplan	Genel Başkan
Ali İhsan Efe	Genel Sekreter
Selahattin Atak	Genel Yönetim Kurulu Üyesi
Rahmi Akkuş	Genel Yönetim Kurulu Üyesi
Erol Ergören	Genel Yönetim Kurulu Üyesi

GENEL DENETİM KURULU ÜYELERİ

Hüseyin Yazıcı
Ömer Özcan
Nizamettin Özer

GENEL DİSİPLİN KURULU ÜYELERİ

Kadri Yunt
Şerafettin Kaya
Soner Şeki

YENİ HABER İŞ SENDİKASI
(Türkiye Posta, Telgraf, Telefon, Radyo, Televizyon İşçileri ve Hizmetlileri Sendikası)
6. Genel Kurul Tarihi: 21-22 Mart 1992

Adres: Cinnah Cad. 38/1 Çankaya/Ankara
Tel: 440 77 74

GENEL YÖNETİM KURULU ÜYELERİ

Eyüp Sıhhatli	Genel Başkan
Ali Özdemir	Genel Sekreter
Erdoğan Ünal	Genel Yönetim Kurulu Üyesi
Muharrem İkitimur	Genel Yönetim Kurulu Üyesi
Rahmi Erol	Genel Yönetim Kurulu Üyesi

GENEL DENETİM KURULU ÜYELERİ

Cihat Sayan
İbrahim Çamlıca
Erhan Aktaş

GENEL DİSİPLİN KURULU ÜYELERİ

Hasan Yıldız
Mehmet Turgut
Hüseyin Karanlık

YERALTI MADEN-İŞ SENDİKASI
(Türkiye Yeraltı ve Yerüstü Devrimci Maden İşçileri Sendikası)
3. Genel Kurul Tarihi: 7-8 Mart 1992

Adres: İzmir Cad. Elgün Sok. 13/12 Kızılay/Ankara Tel: 231 90 31

GENEL YÖNETİM KURULU ÜYELERİ

Çetin Uygur	Genel Başkan
Durhan Gülhan	Genel Sekreter
O. Fahri Şallı	Genel Yönetim Kurulu Üyesi
Musa Akbaba	Genel Yönetim Kurulu Üyesi

GENEL DENETİM KURULU ÜYELERİ

Necati Ayvalı
Ali Koç
Nadir Kılıç

GENEL DİSİPLİN KURULU ÜYELERİ

Mehmet Özdemir
İsmet Güngör
Fazlı Karaçiğa

ASK'IN 1 MAYIS 1992 ÇAĞRISI

Toplumsal dışlama ve ırkçılığa karşı birlikte ve dirençli

1) Gerçek sorunlar-yanlış çözümler

Bugün Avrupa kalıcılaşma eğilimi gösteren bir işsizlik sorunu ile uğraşmak zorunda. Avrupa Topluluğu'ndaki 15 milyon işsiz 8 milyondan fazlası bir yılı aşkın süredir, bunların birçoğu da iki yılı aşkın süredir işsiz. İstihdam oranı sürekli düşerken, sosyal koruma sistemlerinin ya içi boşaltılıyor ya da varlıklarının süregenliği kuşkulu bir hale getiriliyor.

Elinden gücü alınan ve gelecekte korkan bir toplumda, popülist söylemler çekenler kolaylıkla bir günah keçisi buluyorlar. Ekonomik ve sosyal sorunların sorumluluğu da sık sık "yabancılar"a yükleniyor.

Avrupa yurttaşlarının her gün karşılaştığı bu "fazlasıyla gerçek" sorunlar, dışlamacılık, ırkçılık ve yabancı düşmanlığını besleyen savlar olarak kullanılmamalıdır.

Çeşitli Avrupa ülkelerindeki son seçimler, saldırgan bir "aşırı sağ"ın yeniden doğması tehlikesinin ne kadar büyük olduğunu göstermiştir.

2) Paylaşarak birlikte olmak

ASK, Avrupa uygarlığının üzerinde yükseldiği ve sendikacılığın ana ilkeleri kapsamında olan demokrasi, adalet ve dayanışmanın temel değerleriyle çatışan böylesi her ayırım ve dışlamaya karşıdır.

Eğer Avrupa birliği başarıya ulaşacaksa, emekleri Avrupa'daki ekonomik gelişime katkıda bulunmuş ve hâlâ da katkıda bulunan Üçüncü Dünya ülkelerinin göçmen toplulukları da dahil olmak üzere, Avrupa'da yaşayan bütün işçiler ve yurttaşlar buna katılmalıdır.

Maastricht'in topluluğa göçmenlik ve iltica politikalarında tam karar yetkisi vermekte başarısız olmasından dolayı ASK üzgündür. Oysa her iki konuda ortak bir yaklaşıma her geçen gün daha büyük gereksinim duyulmaktadır.

Avrupa Sendikalar Konfederasyonu, Avrupa kurum ve hükümetlerine, her iki cinsten göçmen işçilerin iş yerlerinde eşit haklara sahip olması için, bir yandan kültürel kimliklerine saygı gösterilirken öte yandan hem işçilerin hem de ailelerinin entegrasyonunu garanti edecek gerekli politikaların başlatılması için çağrıda bulunuyor. Bunlar, özellikle eğitim, konut, meslekî eğitim ile sivil ve siyasi hakların tanınmasını kapsıyor.

ASK, dışlama ve yoksulluğa karşı kampanyanın bir parçası olarak, özellikle Topluluk seviyesinde bir asgari ücret yasasının kabul edilmesi, uygun mesleki eğitimle bağlantılı bir şekilde iş hayatına giriş ve işe dönüş koşullarının sağlanması, görüşmeler sonucu çalışma sürelerinde indirim yapılması ve iş organizasyonunun görüşmelerle belirlenmesi konularını kolaylaştırıcı önlemlerin genişletilmesi için de çağrıda bulunuyor.

3) 1 Mayıs: Dışlama ve ırkçılığa karşı dayanışma

ASK için 1 Mayıs, her şeyden önce, daha iyi bir yaşam ve çalışma koşulları için, toplumsal ilerleme ve demokrasi için mücadelede birleşen bütün kadın ve erkek işçilerin dayanışmasını kutlama günüdür.

ASK, 1 Mayıs 1992'nin, herkesin eşit görev ve haklarla özgürlük ve demokrasinin tadını çıkararak yaşayacağı, birleşik, adil, birbirine bağımlı, içinde çok çeşitli ırk ve kültürleri barındıran Avrupa için harekete geçilecek bir gün olmasını diler.

türkiye işçi sınıfı
faşizme karşı direnen şili halkının yanındadır

DISK